

# DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec.

Velja 8 K na leto.

VI. zvezek.

V Ljubljani, junij 1914.

XXXI. letnik.

## Homiletika.

(Spisal dr. Fr. Ušeničnik.)

(Dalje.)

Vrline duha in srca, ki budé govorniku zaupanje pri poslušavcih, se morajo kazati v vsem njegovem življenju, v vsem občeivanju z ljudmi, a zlasti se morajo razodevati v govoru samem.

Kdor umeje ljubezen in dobrohotnost srca izraziti tudi v besedah in pokazati modrost in takt v vsem govoru, ta ima v rokah zlati ključ do človeških src, najbolj uspešni naravni pomoček, da obvlada in si osvoji voljo poslušavcev. To je tisto, kar so imenovali stari retorji *ἡθικὸν*, *ἦθη* *decorum* v govoru. Beseda, glas, ves nastop mora biti tak, da se v njem razodevajo one etične vrline govornikove, ki mu vzbujajo ljubezen, zaupanje, spoštovanje pri poslušavcih in mu nagibljejo njih srca.

Decorum v govoru je skrivnost, ki jo je treba čutiti, a se ne dá naučiti. Povedati se dajo samo pogréske.

a) Naše govore naj preveva ljubezen in dobrohotnost, toda ljubezen ni sentimentalnost, ženska mehkoba; sentimentalnost je razumnim zoprna, nerazumnim pa nevarna, zato se je je varovati.

b) Varujmo se vsega, kar bi kazalo, da je v nas premalo strahu božjega, premalo žive vere, premalo ponižnosti ali katere druge čednosti, ki jo hoče naš sveti poklic; ogibajmo se zlasti tega, kar je v nasprotju z ljubeznijo in dobrohotnostjo, ki jo moramo imeti do poslušavcev; in pazimo, da ne bo v govoru nič, kar bi žalilo lepočutje ali kar bi razodevalo, da je v nas premalo modrosti, takta, znanja.

c) Ogibajmo se izrazov, ki žalijo tenkočutno uho; to so vsi sirovi, trivialni izrazi, n. pr.: dedec, baba, pojdi se solit, pojdi rakom žvižgat, šel je v krtovo deželo. Skratka: varujmo se vsakega izraza, ki bi kakorkoli mogel napraviti neprijeten vtis v poslušavcih.

Posebe je treba paziti, kadar mora govornik kaj grajati.

α) Pri graji ne bodi strasten, razburjen, trpek v besedah; ne zmerjati ali morda celo kak priimek dajati; tudi ironije in satire se varujmo.

β) Poslušavci morajo čutiti, da ne grajamo radi, ampak samo ker moramo. Nikar ne podtikajmo hudobne volje, kjer se je grešilo morda iz zmote, nevednosti, nespornosti, naglosti. Grajajmo samo to, kar je graje vredno, in priznajmo radi in pohvalimo, kar je hvalnega; skratka: poslušavci morajo iz naših besedi spoznati, da jih spoštujemo in ljubimo, dasi so grešili in jih moramo zato grajati.

γ) Zato pa skrbimo, da izberemo prave besede in pogodimo primeren glas in izreko; kdor to umeje, lahko pove resne stvari, pa se mu ni bati, da bo izgubil zaupanje.

## V. Poglavje.

### Razvrstitev (dispositio) cerkvenih govorov.

Red dá govoru moč in jasnost. Kar je enoten načrt za lepo in trdno stavbo, to je po zakonih psihologije in logike zasnovana dispozicija v govoru.

Vsak govor ima nujno dva dela, je rekel Aristotel. Napovedati moramo, o čem hočemo govoriti; in potem moramo tisto dokazati.<sup>1</sup>

Predno pa napovemo svoj predmet, je treba poslušavce navadno pripraviti na govor. To storimo v uvodu. — Da je dokazovanje bolj jasno, damo po potrebi takoj v začetku tudi kratek pregled razlogov: dokaze in nagibe razdelimo in razvrstimo. Ob koncu govora pa vedno še enkrat glavne stvari nakratko povzamemo; in to imenujemo epilóg (peroratio).

Tako lahko ločimo tri dele v govoru: 1. začetek, ki obsega uvod, napoved predmeta in razdelitev (exordium, propositio, προοίμιον, πρόθεσις); 2. razpravo, v kateri predmet razlagamo in dokazujemo (tractatio, πίστις); 3. epilóg ali sklep (peroratio, ἐπίλογος).

Cerkvenim govorom stavimo pred uvod večkrat še kak rek sv. pisma ali kak drugi pomenljiv stavek; vendar to ni povsod v navadi in tudi ni potrebno.

Govornika bodi torej skrb, da govor pravilno razdeli, dele namenu primerno porazredi in med seboj zveže v enoto; zakaj brez zveze med posameznimi deli ni reda, brez reda pa ni jasnosti in moči v govoru. Središče, ki druží med seboj vse dele in od katerega mora biti vse zavisno, je predmet, ki o njem govorimo.

<sup>1</sup> Rhet. I. 3, c. 13, n. 1. 4.



## § 1. Začetek govora (exordium).

V začetku je treba poslušavce na govor pripraviti ali jih v govor uvesti, napovedati predmet in razdelitev.

### I. U v o d.

1. **Namen uvoda.** Ciceron je označil namen uvoda takole: »Sumuntur (exordia) trium rerum gratia, ut amice, ut attente, ut intelligenter audiamur.«<sup>1</sup>

a) **Ut amice.** Blagovoljnost poslušavcev je eden izmed pogojev za uspeh govora. »Uvod ima poslušavce nakloniti, da bodo besedo radi poslušali,« je rekel škof Slomšek.<sup>2</sup> Če torej govornik čuti, da so poslušavci njegovi osebi protivni, ali če je predmet tak, da ga ljudje ne slišijo radi: mora v uvodu njih srca pridobiti. Začenjajmo bolj skromno, ne preveč mogočno in preveč samozavestno; a klečeplaziti pred poslušavci pa tudi ne smemo; to ne pristoji cerkvenemu govorniku, poslancu božjemu.

Zgled. Segneri v svojem govoru o ljubezni do sovražnikov (Quaresim. 3) razvija v uvodu te-le misli: Težko mi je danes vam govoriti. Tolaži pa me misel: govornikova dolžnost je, storiti vse, kar more, da reši vaše duše, za uspeh pa ni odgovoren. Kristus mi veleval, da naj vam povem v njegovem imenu: »Ljubite svoje sovražnike«. — Govoriti mi je torej o strasti, ki človeka naredi gluhega za vsako besedo. Upam vendarle, da me bodele vi, kot pametni ljudje, poslušali; zakaj govoriti hočem samo o tem, kar je vam v korist; vaših sovražnikov ne bom branil. Rečem vam torej: če se bodele dali premagati sovraštvu, si bodele nakopali strašno nesrečo.

b) **Ut attente.** Poslušavci pridejo navadno raztreseni v cerkev; njih misli so doma ali pri delu ali pri kupčiji. Da vzbudiš pazljivost, opozori poslušavce v uvodu na pomen predmeta, ki hočeš o njem govoriti; pokaži jim, da je stvar njih osebna zadeva.

c) **Ut intelligenter.** Poslušavci morajo natanko vedeti, o čem jim hočemo govoriti; zato pa treba, da dobro označimo svoj predmet; da izključimo vsako krivo umevanje, po potrebi že v uvodu pojasnimo zadevne pojme.

Ni potrebno, da bi morali v vsakem govoru enako vpoštevati trojni namen uvoda, samo pozornost (ut attente audiamur) moramo vzbuditi vselej. Zato pa bodi uvod skrbno izdelan, odlikuj se po vsebini in izbrani besedi; zakaj če je začetek prazen in mrtev, ubijemo pazljivost v poslušavcih in jo bomo težko zopet vzbudili.

Če je v poslušavcih že tisto razpoloženje, kakor ga potrebuje govornik za svoj predmet, čustvo strahu, jeze, bolesti: začenjajo časih govorniki kar brez uvoda, ex abrupto. Čustvo, ki prikipava v srcu poslušavcev, narekuje govorniku besede.

<sup>1</sup> De partitione oratoria dialogus, n. 8.

<sup>2</sup> Vaje cerkvene zgovornosti, VII. 2; Zbrani spisi VI., str. 29.



Klasičen zgled za govor *ex abrupto* je prvi Ciceronov govor proti Katilinu: »Quousque tandem...« *Ex abrupto* začenja tudi Segneri svoj govor o poslednji sodbi (Quaresimale, 5): »Kako dolgo bomo še drzno zlorabili usmiljenje, s katerim nas je Bog doslej prenašal?«

## 2. Po svojem značaju je uvod **prost** ali **slovesen**.

a) **Prosti uvod**. Na kratko in jasno napovemo resnico, ki hočemo o njej govoriti. Poslušavci so že pripravljeni in v predmetu ni nič izrednega. Tako preprosto začenjamo navadne pridige, zlasti poučne govore. Prost bodi tudi uvod, a ne vsakdanji, ne trivialen.

b) **Slovesni uvod**. Govornik začenja svečano in vporabi vsa retorična sredstva, da je uvod slovesen, blesteč kakor predmet, ki bo o njem razpravljaj. Poslušavci so prinesli že s seboj neko svečano razpoloženje. Primeren je tak uvod ob velikih praznikih, ob slovesnih izrednih prilikah.

3. Redno ima uvod **dva dela**, dva stavka, dve misli. Eno misel, ki z njo začenjamo; drugo, ki z njo prehajamo k predmetu.

N. pr. Betlehemske jasli in plenice so mnogim v spotiko. Zato jih hočem danes jaz braniti. Ali: Skrivnost presv. Trojice je najvažnejša med resnicami naše sv. vere. Zato vam hočem danes o njej govoriti.

Razmerje med začetno in prehodno mislijo je različno:

a) Govornik lahko začne s kakim dokazom za glavni stavek, z motivom, ki naj precej v početku narahlo gane srca poslušavcev. Stari so rekli takim uvodom *principia ex visceribus causae*.<sup>1</sup> Pridigar morda porabi uprav kar prebrani evangelij, izbere iz njega kako misel, ki z njo že naprej pokaže, kako resnična je njegova trditev ali kako dobro, koristno je za poslušavce, če se za to in to odločijo.

Uvod *ex visceribus* je tudi, če govornik začne *a contrario*, z nasprotjem ali z ugovorom zoper resnico, ki jo hoče dokazati, ali z dvomom o resnici.

Ko bi n. pr. pridigar hotel pokazati, kako potrebna je potrpežljivost, bi lahko začel *a contrario* in v uvodu opisal žalostne posledice jeze.

b) Zelo popularni so uvodi, ki se snujejo na analogiji in kavzalnem razmerju. Govornik pove kako zgodbo, primero in potem pokaže podobnost, ki je med njegovim predmetom in med resnico, izraženo v zgodbi, primeri. Stari retoriki so imenovali te vrste uvode *ab illustratione*.

Zgled. Pridigar pove zgodbo o osemtridesetletnem bolniku v evangeliju; in potem nadaljuje: Zgodba tega bolnika je zgodba ubogih duš v vicah itd. — Klasičen uvod *ab illustratione* je v 28. Segnerijevi postni pridigi.

c) Govornik porabi *okoliščine* časa, kraja, v katerem govori, posebno priliko (velik praznik, nova maša, cerkven shod), ki je povod govoru. To je uvod *ab adiunctis*.

<sup>1</sup> Cicero, de oratore 2, c. 78, n. 318.



V adventu, v postnem času, v slovesne praznike, pri takomenovanih priložnostnih govorih so te vrste uvodi časih prav dobri. Paziti pa moramo, da ne bomo ponavljali že preveč obrabljenih misli. Vsak velik praznik začenjati svoj govor z besedami: »Danes praznujemo...« — to gotovo ni uvod, ki naj vzbudi zanimanje in pozornost poslušavcev.

#### 4. Uvod imej ta-le svojstva:

a) Bodi umerjen predmetu, v tesni, naravni zvezi z njim, ne tako splošen, da bi z njim lahko začeli vsak govor. Zato moremo uvod šele tedaj narediti, ko smo ves govor dodobra premislili in vsaj v osnutku že dovršili.

b) Bodi mikaven, nov. Primere, zgodbice dobro služijo za uvod.

c) Ne bodi predolg. Osmi del celega govora zadoščuje za uvod.

## II. Glavni stavek.

1. **Kaj je glavni stavek?** — V uvodu mora govornik poslušavce predvsem pripraviti za govor: to je njegova prva naloga; druga pa je, da določi predmet, glavno resnico, ki hoče o njej govoriti. Stavek, s katerim napove svoj tema, imenujemo *veliki ali glavni stavek*.

O enem in istem predmetu pa je časih mogoče razpravljati pod različnimi ozirom. Govornik mora natanko določiti, pod katerim posebnim ozirom nam hoče pokazati odbrani predmet. Ni torej dosti, ko bi kdo n. pr. rekel: Govoriti vam hočem o daritvi svete maše. O sveti maši je v katekizmu nič manj nego petindvajset vprašanj in odgovorov; vse te snovi pridigar ne more obdelati v enem samem govoru; zato nam mora določno povedati, katero vprašanje ali katero skupino vprašanj nam bode razlagal ali dokazoval; n. pr. kaj je sv. maša; ali: iz kakšnega namena se daruje Bogu daritev sv. maše?

Če je govor poučen (didaskaličen), napovemo v glavnem stavku *resnico*, ki jo hočemo pod tem ali onim posebnim ozirom razložiti ali dokazati; n. pr. kakšna bodi naša molitev, da bo Bogu prijetna. V parenitiških govorih pa v glavnem stavku označimo *namen*, ki ga hočemo z govorom doseči, stvar, za katero hočemo poslušavce vneti in njih voljo pridobiti; n. pr. molite radi!

V poučnih govorih moramo glavni stavek vselej že v uvodu točno označiti. V parenitiških govorih ni absolutno potrebno v vsakem slučaju precej v uvodu napovedati namen, ki ga hočemo doseči. Poslušavci so morda našemu namenu protivni, in tedaj nam utegne modrost veleovati, da od kraja molčimo o namenu; v uvodu naznamimo samo resnico, ki se na njej snuje naš govor in iz katere potekajo nagibi za naš namen. Čim bolj pa se med govorom pod vplivom



nagibov srca poslušavcev vnemajo za našo stvar in gine odpor proti nji, tem bolj razkrivamo svoj namen. Če ne prej, ob koncu povemo jasno svoj namen in vporabimo v epilogu še enkrat vso govorniško silo, da se poslušavci odločijo za stvar, ki jo zagovarjamo.

**2. Kakšen bodi glavni stavek?** a) Glavni stavek bodi enoten. Zato obsegaj glavni stavek v poučnih govorih eno samo resnico; če govorimo o več resnicah, morajo biti med seboj v tesni zvezi in tvoriti eno samo enotno skupino. O čisto disparatnih stvareh ne moremo ljudij poučevati v enem govoru, n. pr. o škapulirju in o zakonskem stanu.

V parenetiških govorih bodi v glavnem stavku izražen en sam namen. Napak bi bilo, ko bi hoteli v enem govoru poslušavce vnemati za vztrajnost v molitvi in za odkritosrčnost pri izpovedi. Proti pravilu enotnosti pa ne grešimo, če v glavnem stavku z namenom združimo pomoček, ki ga je treba rabiti, da dosežemo namen; ali če povemo obenem način, ki nas vodi do cilja. Segneri n. pr. v Quarresim. 37 takole napove glavni stavek: bodite stanovitni v dobrem in zato se varujte bližnje prilžnosti.

Pogosto napovedujejo pridigarji svoj predmet takole: pokazati vam hočem 1. da morate moliti (k maši hoditi, vbogajme dajati itd.); 2. kako morate moliti (k maši hoditi, vbogajme dajati itd.). Zdi se, da predmet govorniško ni dobro izbran, in to iz dveh razlogov. Prvi del govora je parenetiški, drugi pa didaskaličen. Potem pa je drugi del dinamično slabši. Bolje bi bilo, da naredimo čisto parenetiški govor (dajajte radi vbogajme), vmes pa pri aplikaciji in zlasti ob koncu v epilogu nakratko povemo, kako in kdaj naj pomagamo siromakom; ali pa naj je ves govor poučen, in razlagamo, kako naj vbogajme dajemo (molimo) in ob koncu dodamo nekaj motivov za voljo.

b) Glavni stavek bodi pomemben in praktičen. Resnica, ki jo hočemo razložiti ali dokazati, mora biti važna za krščansko življenje; namen, stvar, za katero hočemo vneti srca poslušavcev, ne sme biti malenkostna.

Premalo pomemben predmet bi bil n. pr. ta-le: v cerkvi pobožno poklekujte! Ne kakor da ne bi bilo treba ljudi tudi na take stvari opozarjati, toda za cel govor je to premalenkosten predmet; tako tudi: kako je treba škapulir nositi.

c) Predmet, izražen v glavnem stavku, obsegaj samo tisto, o čemer pridigar v razpravi res govori. Zato v glavnem stavku ne napovedujmo stvari, ki o njih svojim poslušavcem ne moremo ali ne utegnemo govoriti.

d) Predmet bodi kolikor mogoče nov. Seveda čisto novih stvari, o katerih ljudje še nikoli ne bi bili kaj slišali, ni lahko dobiti. A dajmo stari, znani resnici nov izraz, in ljudem se bo zdela nova; drugič pa, in to je še bolj potrebno, omejimo svoj predmet. To lahko vobče rečemo: poslušavcem je predmet tem bolj nov, čim ožji je njega obseg. Kdor hoče v enem govoru obdelati cele traktate iz dogmatike ali



moralke, pripoveduje same znane stvari; zato treba omejiti se na eno misel, razviti jo, vanjo se vglobiti; in govorili bomo ljudem o stvareh, ki so jim nove in zato zanimive.

»Katere dolžnosti imajo starši do otrok?« to je znan in pogostokrat že obdelan predmet. Če pa iz raznih dolžnosti izberemo eno samo in vprašamo: »Ali se vzgoja prične šele tedaj, ko otrok pride k pameti?« — je predmet nov.

e) Kar zadeva obliko, napovemo lahko svoj predmet v obliki afirmativnega ali negativnega stavka, v obliki vprašanja ali tudi v obliki naslova.

Zgledi. Napoved predmeta v obliki afirmativnega stavka: Velika predrznost je odlašati pokoro do konca življenja. V obliki vprašanja: Pokazati vam hočem, kaj je zakrament sv. pokore. V obliki naslova: Govoril vam bom danes o srečni smrti pravičnega.

V katerikoli obliki pa napovedujemo predmet, vedno je treba, da ga napovemo razločno in lahko umevno, n a k r a t k o i n m i k a v n o.

Segneri v 11. poštni pridigi (Quaresimale) napove svoj predmet ob koncu uvoda v tej-le mikavni govorniški obliki: »Da ne boste mislili, da vas hočem z vpitjem prepričati, me pazljivo poslušajte; zakaj danes vam ne bom pridigal, ampak se z vami samo posvetoval. Razgovarjali se bomo o zelo važni stvari, namreč o vašem spreobrnjenju, in po vrsti vse natanko premislili. Če se vam bo zdelo, da pametno ravnate, če odlašate spreobrnjenje, kakor morda nameravate, do konca svojega življenja, ne bom silil v vas, da bi hiteli s pokoro. Če pa boste svojo zmoto jasno uvideli, ali se morete potem nad menoj hudovati, da vas prijazno opominjam, ali da prav povem, da vas prosim: popravite svojo zmoto, da ne boste tudi vi prišli med prevarane pogubljene grešnike. Poslušajte me torej pazljivo.«

### III. Razdelitev.

Da je govor bolj pregleden in zato lažje umeven, napovemo navadno v uvodu tudi razdelitev vsega govora. Quintilian je dejal: »*Opportune adhibita partitio plurimum orationi lucis et gratiae confert.*«<sup>1</sup>

1. **Napoved razdelitve.** a) Če je govor didaskaličen, razdrobimo veliki stavek v posamezne resnice, katere obsega; ali navedemo razloge, dokaze, iz katerih sledi resničnost našega velikega stavka. Pri vprašanjih iz katekizma nam je razdelitev dana v odgovorih.

Veliki stavek in razdelitev sta v poučnem govoru to, kar je naslov in kazalo v knjigi. Zavoljo preglednosti in lažljivega umevanja je treba v didaskaličnih govorih razdelitev vedno točno označiti.

Zgled. Kdaj prav molimo? (Katekiz. vpr. 264.) — Razdelitev je v katekizmovem odgovoru; ker pa vseh točk ni lahko obdelati v enem govoru, naj se govornik omeji in odbere toliko točk, kolikor jih more razložiti in dokazati.

Jezus Kristus je Sin božji in pravi Bog. — Štirje dokazi za to resnico so v katekizmu pod vprašanjem 120; vsak dokaz je del govora.

<sup>1</sup> Inst. orat. 4, 5.



b) V parenetiških govorih so deli govora nagibi, motivi, ki hočemo z njimi pridobiti voljo poslušavcev; n. pr. prenašajmo mirno in vdano trpljenje in težave življenja (glavni stavek); z a k a j (nagibi): a) kristjani smo; b) grešniki smo.

V parenetiških govorih napoved razdelitve ni nujno potrebna. A če nagibov ne naštevamo, pa jih, kadar je to mogoče, povzamemo v eno samo misel, eno resnico, in jo označimo v uvodu v zvezi z velikim stavkom; v razpravi pa to resnico razvijmo, razložimo in dokažimo. Ta misel ali resnica, ki strinja v sebi vse motive, se imenuje stavek motivov.

Segneri n. pr. v svoji 28. postni pridigi napové ta-le veliki stavek: Grešniki, nikar se ne veselite, ampak rajši žalujte in jokajte; — posameznih motivov za to ne navaja v uvodu, ampak združi vse v eni sami resnici, v stavku motivov, ki ga zveže z velikim stavkom: grešniki... jokajte; z a k a j vaša nesreča je strašna. — To resnico, strašno nesrečo grešnikovo, v govoru dokazuje in razlaga v osmih argumentih.

Drugi zgledi. Ne zaupajte svetu (glavni stavek); z a k a j svet je izdajavec, in sicer najhujši izmed vseh (stavek motivov).

Zaupajte v Boga (glavni stavek); z a k a j on je vaš edini resnični prijatelj (stavek motivov).

Prenašajte trpljenje mirno, dà, veselo (glavni stavek); z a k a j trpljenje je dokaz božje ljubezni do vas (stavek motivov).

Glavni stavek in stavek motivov tvorita okrajšan silogizem, entimema, v katerem je stavek motivov prorek, in glavni stavek zaključek; n. pr. Bog je vaš edini resnični prijatelj; torej zaupajte mu. Ves govor samo razvija in dokazuje stavek motivov; posledica, ki jo iz vsakega posameznega argumenta izvajamo, pa je glavni stavek.

Govor, v katerem je z velikim stavkom zvezan stavek motivov, je bolj enoten in lepše zaokrožen. Vendar pa ni potrebno in večkrat tudi nemogoče, da bi vse razloge ali nagibe posneli v enem samem stavku; namesto stavka motivov napovemo lahko v razdelitvi posamezne nagibe, ki jih bomo v razpravi razvijali.

Veliki francoski govorniki imajo redno ob koncu uvoda razdelitev. Segneri po zgledu starih klasičnih govornikov (Demosthena, Cicerona) v parenetiških govorih opušča razdelitev ali napoved posameznih motivov; v didaskaličnih govorih pa tudi on vselej točno napove razdelitev.

**2. Kakšna bodi razdelitev?** Razdelitev bodi: a) preprosta, naravna, ne izumetničena; b) jasna in lahko pregledna, zato pa kratka; obsegaj torej dva, kvečjemu tri dele; c) logično pravilna: deli ne smejo obsegati več kot veliki stavek, pa tudi ne manj; med seboj se morajo deli izločevati, biti morajo sporedni (koordinirani), ne eden drugemu podrejeni kot vrsta in razpol; d) psihologično urejena, da se kaže v dokazih, zlasti pa v nagibih parenetiških govorov, dinamično stopnjevanje; e) zanimiva, če mogoče, nova ali vsaj ne preveč obrabljena.



Zgledi pogrešene ali slabe razdelitve. Naša molitev mora imeti: a) glavo; b) srce; c) noge. — Razdelitev je nejasna in nenaravna.

1. del: O trpljenju v veselju; 2. del: O veselju v trpljenju. — Razdelitev je preveč umetna; greši tudi proti enotnosti predmeta.

1. del: Sv. Frančišek pred smrtjo mrtev; 2. del: Po smrti živ. — To je igrakanje z besedami.

Krščanski romar potrebuje na poti proti nebesom: 1. primerno obleko; 2. plašč proti dežju in viharju; 3. mošnjo denarja; 4. potni list; 5. dobrega vodnika. — Predolga in nenavadna, premalo umevna razdelitev.

Psihološko je pogrešena razdelitev v Massillonovem govoru o smrti: a) kako umira grešnik; b) kako umira pravični. — Razdelitev bi bila dobra, ko bi hotel govornik samo poučevati, zakaj *contraria contrariis illustrantur*; če pa hočemo vzbuditi močan, trajen afekt, če hočemo voljo pridobiti, da se trdno odloči za novo krščansko življenje; ni psihološko, če v enem in istem govoru vzbujamo nasprotni si afekte. En afekt mora prevladovati v vsem govoru; in če govornik mimogrede vzbudi nasproten afekt, mora to biti samo sredstvo, ki z njim še bolj poživi in okrepi glavni afekt.<sup>1</sup>

Varujmo se stereotipne, pri nekaterih predmetih vedno se ponavljajoče razdelitve; n. pr. imejte zaupanje v Boga, zakaj: a) Bog vé; b) Bog more; c) Bog hoče vse, česar potrebujemo. Ali: zaupajte v prebleženo Devico Marijo, zakaj: a) Marija more; b) Marija nam hoče pomagati. — Če takih in podobnih obrabljenih razdelitev ne moremo nekoliko drugače izraziti in jim dati drugo, vsaj na videz novo obliko, se zdi, da je bolje, če ne napovemo razdelitve. Poslušavci nam bodo v takem slučaju tudi brez razdelitve lahko sledili.<sup>2</sup>

Ko smo z uvodom poslušavce pripravili na govor, napovedali predmet in razdelitev, naredimo **majhno pavzo**, da se tako tudi na zunaj loči začetek od pravega govora; ljudje bi drugače pogosto niti ne opazili, da je uvod končan. Lahko sklenemo tudi s kratko prošnjo: Sveti Duh naj nas podpira s svojo milostjo; ali rečemo: Začnimo v imenu Jezusovem; ali kaj drugega podobnega. Jako preprosto, pa naravno je, če končamo uvod z besedami: »Začnimo torej!«

Da bi se govornik ob koncu uvoda obrnil proti oltarju in v posebni molitvi v drugi osebi ogovoril Gospoda Jezusa ali blaženo Devico Marijo ali kakega svetnika; to je malokdaj umestno. Za tako apostrofo je treba že močnega afekta; tega pa ob uvodu navadno ne more imeti ne govornik, še manj pa poslušavci; zato se zdi stvar umetna in nenaravna.

## § 2. Razprava (tractatio).

V razpravi moramo uporabiti vsa pravila retorike, ki nas učé, kako treba govoriti, da poslušavci sprejmejo resnico z umom in voljo, da resnico verujejo in po njej živé. V kolikor je cilj didaskaličnih govorov različen od cilja v parenetiških govorih, dodamo še nekatere opomnje.

<sup>1</sup> Cf. Schleiniger, Das kirchliche Predigtamt.<sup>3</sup> Freiburg i. Br. 1881, pg. 315, 326.

<sup>2</sup> Schleiniger, o. c., pg. 326.



1. V **didaskaličnih** govorih, ki jim je prvi cilj pouk, moramo posebe na to-le paziti:

a) Resnico je treba dobro razložiti, da jo poslušavci prav pojmejo; pa tudi utemeljiti moramo nauk, ki ga oznanjamo, in zato pokazati, da je resnica od Boga razodeta ali vsaj v nujni zvezi z božjim razodetjem.

b) Ker je didaskaličnim govorom prvi namen pouk, je potrebno, da posamezne dele govora strogo ločimo. Razdelitev napovemo že v uvodu, a tudi v razpravi moramo posamezne točke dobro označiti, da poslušavci vidijo, kje konča en del in se drugi začenja.

c) Ker cerkvenim govorom ni nikoli namen samo poučevati, ampak hočemo vedno tudi, da poslušavci svoje življenje vrvnajo po resnicah sv. evangelija: zato moramo tudi v didaskaličnih govorih vplivati na voljo; toplo čustvo naj preveva ves govor, če tudi ne v tisti meri kakor v parenetiških govorih.

Čim manj pa razvijamo afektivni moment, tem bolj nas mora biti skrb, da vporablamo one pomočke, ki budé in hranijo pazljivost v poslušavcih. Zgodovinska dejstva, resnični zgledi najbolj poživé poučne govore.

2. O **parenetiških** govorih je posebe pomniti:

a) Govor je bolj enoten in lepše zaokrožen, če vse nagibe povzamemo v eni sami resnici; to resnico v razpravi dokazujemo in razvijamo. Razdeli se razprava v toliko delov, kolikor razlogov navedemo za glavno resnico; vedno pa moramo imeti pred očmi cilj, in zato ob vsakem razlogu vzbujati namenu primerni afekt.

Kadar se razlogi ne dajo povzeti v enem samem stavku, moramo posamezne dokaze kolikor mogoče med seboj zvezati, da tvorijo organično celoto in niso samo nagrabek različnih, med seboj neodvisnih misli.

b) Vsak razlog ali nagib, ki ga navedemo v govoru, mora poslušavcem pokazati, kako dobra, pravična, koristna, častna, strogo obvezna je reč, za katero jih hočemo vneti; ali nasprotno: kako slabo, krivično, pogubno, nesrečno, sramotno, podlo, strogo prepovedano je dejanje, od katerega hočemo poslušavce odvrniti. Skratka: razlogi, ki naj imajo moč do naše volje, morajo poslušavcem razkriti nadnaravno dobrost ali zlost, koristnost ali škodljivost reči ali dejanja, za katero hočemo poslušavce pridobiti, ali katero jim hočemo omrziti in pristuditi.

Razloge je treba izbirati in samo dobre vporabljati. Ciceron je rekel sam o sebi: Ko nabiram dokaze, jih ne štejem, ampak tehtam. »Cum colligo argumenta causarum, non tam ea



numerare soleo, quam expendere.«<sup>1</sup> Trije dobro izbrani razlogi izdajo več, kakor pet ali deset šibkih ali slabo oratorično razvitih.

Porabni so za nas najbolj tisti razlogi, ki upamo z njimi pri naših poslušavcih najlažje doseči svoj namen.

c) Razvrstimo razloge ne samo logično, ampak tudi psihologično. Psihologija hoče, da se pri razvrstitvi razlogov oziramo na mišljenje in čustvovanje poslušavcev, na njih intelektualno izobrazbo, njih življenje, na zunanje okoliščine časa, kraja.

Prav tako je psihološko potrebno, da razlogi dinamično rastejo: vsak nov dokaz bodi močnejši od prejšnjega.

### § 3. Epilog.

1. Ob koncu govora, v epilogu, moramo v poslušavcih to utrditi, kar smo hoteli doseči z vsem govorom: v razumu prepričanje o resnici, in odločne dobre sklepe v volji. Zato obsegaj epilog redno dva momenta: didaktični in afektivni moment.

2. Didaktični moment je rekapitulacija, to je pregledna, pa kratka ponovitev glavnih misli, ki smo jih razvijali v govoru. Namen temu ponavljanju je, poslušavcem pomagati, da si tem lažje zapomnijo resnice, ki smo jim jih razlagali.

Afektivni moment pa naj vzbudi v srcih ona sveta čustva, ki smo poslušavce nanje pripravili v govoru.

Afektivni moment ne sme ob koncu govora nikoli izostati. Rekapitulacija lahko odpade v parenetiških, ne pa v didaskaličnih govorih. Razlog za to je jasen. Didaskalični govori družijo v sebi dvojen namen: poslušavce hočemo učiti in obenem jih vneti, da izpolnjujejo, kar jih učimo; zato mora didaskalični govor tudi ob sklepu združevati oba momenta: didaktičnega in afektivnega. V parenetiških govorih pa hočemo poslušavce pred vsem za nekaj vneti, njih voljo izpodbuditi; zato je tudi v epilogu glavni moment afektiven, didaktični pa pogosto lahko izostane.

3. Dobro je, če govornik rekapitulacijo, ponavljanje, naveže na kak izrek sv. pisma ali kako zgodbu. Paziti pa je treba, da je epilog v tesni zvezi s celim govorom.

Kratka prošnja, želja, obljuba, ki jo izreče govornik v imenu poslušavcev, se včasih ob koncu dobro podá. Daljša zadostilna, pravna molitev je umestna samo ob posebnih prilikah, n. pr. ob misijonu; treba pa je, da so ljudje v resnici ganjeni in na to pripravljeni.

4. Sklep ne bodi predolg, vedno pa krepak in živahen. Nič tako ne pokvari celotnega dobrega vtisa, kakor slab konec; in nič ni tako mučno, kakor če poslušavci čutijo, kako išče govornik konca, pa ga ne more najti.

<sup>1</sup> De orat. 2, c. 76, n. 309.



#### § 4. Zgled k razloženim homiletičnim pravilom.

Da nam bo vse to, kar smo povedali o razvrstitvi (dispoziciji) v cerkvenih govorih in o didaktičnem in afektivnem momentu, bolj jasno in laglje umevno, denemo sem eno izmed postnih pridig Janeza Zlatoustega Pogačarja.<sup>1</sup> Izpustili bomo le nekaj malega; opozoriti pa hočemo mladega govornika zlasti na dispozicijo in retorične vrline, ki se kažejo v tej pridigi.

Govor ima pretek: »Eno je potrebno« (Luk. 10, 42); s temi besedami je avktor tudi v »Kazalu« označil svoj govor. Iz proreka in naslova v kazalu ni razvidno, kaj je glavni cilj govorniku; jasno pa nam bo takoj, če preberemo uvod.

U v o d. »V poprejšnjem stoletju je živel v poglavitnem francoskem mestu neki mladenič blagega rodu. Bil je lepe in čedne telesne postave, oblačil se je v zala oblačila, v vsi svoji vnani osnagi se je ravnal po najnovejših šegah. V vseh umetnijah, katere so bile v navadi pri mladeničih njegovega stanu, je bil dobro izučen; bil je predrzen jezdec in uren plesavec; radi so ga imeli na vsakem veselšču, veselim, ničemurnim družbam svojih mladih tovarišev se je vselej pridružil in se z njimi znašel gotovo vselej na tistih krajih, kamor derejo otroci tega svetá, da bi si kratki čas življenja še bolj prikratili. Vendar vse te posvetne raztresenosti semena krščanskih resnic, katerega so starši in učeniki vsadili globoko v njegovo mlado srce, popolnoma niso mogle zadušiti; njegovo duhovno uhó za glas milosti božje, katera je neprenehoma usmiljeno čula nad njim in ga vabila v službo nekega višega Gospoda, med raznimi glasovi svetá ni oglušelo. Skrивaj se je še zmiraj včasih svojemu spovedniku približal in pristopil k mizi Gospodovi, da je tudi svojo dušo z nebeško tolažbo poživil. Neki dan pa je vstal v njegovem srcu velik nepokoj, da se ni mogel umiriti. Vstal je tedaj in šel je k svojemu spovedniku, pri katerem je že večkrat zdravilo našel za svojo dušo. Odkrije mu potrebo in trpljenje svojega srca, mu toži svoj notranji nepokoj in ga prosi polajšanja. Pa njegov duhovni oče je bil ravno pripravljen iti s svetim obhajilom k nevarnemu bolniku. Zdaj moram hiteti, mu pravi, in nimam časa govoriti s teboj od ran tvojega nepokojnega srca. Vendar, ako hočeš precej najti mir svoji duši, glej, zdravilo zate je pripravljeno; tukaj je sveča, vzemi jo in spremi me k bolniku. Mladenič ostrmi in obledi nad tako zahtevo; zakaj bilo je ravno opoldne, in duhovnik je moral iti s svetim obhajilom po nekem prostoru, kjer je bilo navadno ob tisti uri nastavljenih veliko mladih častnikov in drugih ničemurnih posvetnjakov. Vendar

<sup>1</sup> Pridige. Govoril Janez Zlatoust Pogačar, dohtar bogoslovja, korar stolne cerkve. V Ljubljani 1864. B. 2. Postna pridiga, str. 224—233. — Janez Zlatoust Pogačar, pozneje (od l. 1875. do 1884.) knezoškof ljubljanski, je imel postne pridige pri Sv. Petru v Ljubljani l. 1839. in 1840. Govoril je pogosto tudi pri novih mašah in ob raznih drugih prilikah. L. 1864. je svoje govore sam zbral in izdal.



zbere vse od milosti božje zbudjene moči svoje duše, vzame svečo v roko, in gre za Jezusom mimo svojih zbranih tovarišev. Lahko si mislite, kako so ga zasmehovali in zasramovali. Toda blagi mladenič se za to ne zmeni, temveč ponižno in srčno gre svojo pot naprej. Od te ure se je odpovedal svetu in njegovemu praznemu veselju, in pri tej priči je našel v svoji duši tisti evangelijski mir, kateri ves um presega, in v službi Gospodovi, kateri se je zdaj z gorečo ljubeznijo vdal, je užival obilnost tistega veselja, katero je tukaj predokus zveličanja izvoljencev nebeških. — Mladenič, od katerega ste slišali, je bil Cezar pl. Bos, ki je društvo krščanskega poduka na Francoskem ustanovil.«

»Glej torej, krščanski prijatelj, prijateljica, kateri želiš rešen biti vezi greha in se podati na pot, ki pelje v večno zveličanje, koliko je na tem, da spreobrnjenja ne odlašaj od dneva do dneva, temveč hitro storiš resničen sklep in srčno raztrgaš pregrešne zveze, kadar ti je Bog blizu s svojo pomočjo, in te kliče milost, ki lenega pripravljana ne trpi! Ako si enkrat premaгал, je zmagala dobljena za zmiraj, in duša tvoja je rešena za vso večnost. In kaj te more še zadrževati od takega resničnega sklepa? Le eno je potrebno, pravi Gospod. Pridite in pripravite svoja srca za premišljevanje te velike besede.«

Iz tega uvoda je vsakemu takoj jasno, da bo govor po svojem glavnem cilju parenetiški, ne didaskaličen. Govornik nam noče krščanske resnice: »Eno je potrebno« samo razložiti, ob koncu pa dodati nekaj praktičnih navodil za življenje; ampak prvi in glavni namen govorniku od kraja do konca je: pridobiti voljo poslušavcev za velik in trden sklep: spreobrnjenja ne več odlašati od dne do dne, ampak takoj začeti novo življenje.

Začenja se govor ab illustratione. Konkreten dogodek, ki nam ga je govornik povedal v uvodu, je tak, da mora v poslušavcih vzbuditi pozornost in zanimanje. Govornik je brez dvoma dosegel, 'ut attente audiat'.

Razdelitve svojega govora nam govornik v tem uvodu ni napovedal. Označil nam je točno samo svoj namen in ga izrazil v glavnem stavku: Ne odlašajte spreobrnjenja. Razlogov ali nagibov, s katerimi hoče voljo poslušavcev pridobiti za svoj namen, nam ne našteva posebe, ampak povzame vse motive v enem stavku: le eno je potrebno. Torej ne odlašajte pokore; zakaj gre vam za to, kar je edino potrebno.

V »razpravi« navaja govornik troje razlogov, ki naj nas nagibljejo, da skrbimo predvsem za to, kar je edino potrebno. Prvi razlog: skrb za to, kar je edino potrebno, bo naša večna sreča. Drugi razlog: zgled svetnikov nas izpodbuja, da storimo vse za to, kar je edino potrebno. Tretji razlog: čas je kratek, in utegnemo izgubiti, kar je edino potrebno, cilj življenja. In posledica, ki jo govornik izvaja iz vsakega razloga, je vedno isti glavni stavek: Torej ne odlašajte spreobrnjenja.

Denimo sem drugi in tretji razlog in proučujmo na teh zgledih abstraktna navodila homiletike. Govorniško najbolj dovršen je drugi razlog. Opazujmo govornika, kako mu služijo vsa retoriška sredstva, da z njimi vzbuja močne afekte in tako vpliva na voljo poslušavcev: uporabil je amplifikacijo (concentratio), retoriško vprašanje, repetitio, primer, personifika-



cijo, razdrobitev celote v dele, — vse to v enem samem argumentu. Zadnji razlog konča govornik s prisrčno 'exclamatio', in s tem preide k sklepu.

Ko je govornik v prvem razlogu pokazal, da je naša večna sreča zavisna od naše skrbi za eno potrebno, nadaljuje:

2. »Höčete li vedeti, kakšna prečudna moč je dana tej misli: eno je potrebno? Ni li bila ona, ki je v toliko tisoč in tisoč kristjanih vžgala tako plame ljubezni do Boga in Zveličarja, da so zavaljo njega z veseljem v trpljenje šli in smrt? Ni li ona zbudila srčnosti apostelnov, da so zapustili vse in hodili za Jezusom, in se potovaje za njim niso bali ne ognja ne vode, ne meča ne križa? Ali jih ni ta misel gnala srčno iti skoz vse nevarnosti, ter prinesiti vsem ljudem zaželeno sporočilo od dobrote in prijaznosti božje, ki se je prikazala v Zveličarju, ter vneti plameneče hrepenenje po tem enem, pred vsem potrebnem? Ni li bila ta misel, kakor sveto visoko postavljena v sredi medlečega človeštva, ni li bila ta misel bogato drevo, na katerem je toliko kron marterstva izrastlo? Res ta misel je marternikom, tem vitevom krščanskim, trdnost dajala, da so vse, celò svoje življenje v dar prinesli svojemu Bogu, da so z veseljem šli na pripravljene grmade, da so z neprestrašeno srčnostjo sprejemali divje zveri, poslanc raztrgati njih posvečena trupla. Ta misel je zbudila brezštevilne trume spoznovancev, kateri so zapustili vse, ter razdelili med uboge svoje premoženje in se podali v puščave, da bi sproščeni vseh posvetnih zadržkov Bogu služili. Beseda Gospodova: eno je potrebno, je kakor rodovitna mati rodila toliko zveličanih korov čistih devic, toliko svetih vdov, katere so vrgle od sebe vse, kar človeka more téžati na poti proti nebeškemu kraljestvu, katere so posvetile svoja trupla Bogu in se zaročile z večno zavezo nebeškemu ženinu in Jagnjetu, ljubeznivosti in čistosti podobi. Ta misel je potrjevala device, da so lilijo nedolžnosti, ki so jo iz rok svojega nebeškega ženina prejele, po zgledu in prošnji devic kraljice, Marije, neomadežano ohranile. Ta beseda je zbudila toliko svetih mož in žen, toliko svetih očetov in mater, ki so milost svetega zakramenta, s katero je Bog potrdil njih zavezo, skrbno varovali v vedni zvestobi in sramežljivosti, ki so svoje otroke kakor božji dar sprejemali in s svetimi nauki in lepimi zgledi si neutrudno prizadevali, jih Bogu zopet nazaj dati v oblačilu prve milosti, zastave neumrjčnosti. Ta misel je obudila v brezštevilnih grešnikih čutilo grenkega kesanja; ona je postala bogat studenec solzá vročih, s katerimi so opirali madeže svojih grehov; ona je vlijala v njih srca obilnost tiste žalosti, od katere se pravi, da je v zveličanje, in da se premeni v veselje, ki ga po besedah Zveličarjevih nihče ne more od nas vzeti. Ta misel je storila, da so z gnusom gledali nazaj na tiste poti, katere so peljale zmiraj dalje od Boga; da so sovražili in zaničevali tisto ničemurno početje, katerega sad nič drugega ni, kakor nepokoji



revnega srca in črv vekomaj grizoči: da so krotili svoja mesena nagnjenja, v katerih službi so kdaj kratkega življenja zveličanje iskali; da so križali svoje meso, v katerega sužnosti so dolgo koprnili. Vse to namreč so storili, da bi enega, kar je potrebno, ne zgubili, temveč se ravno tega zagotovili za vso večnost. Saj se, kakor najsvetlejša zvezda na našem nebu, svetlo nad našimi glavami bliska tudi ona beseda Gospodova: Kaj pomaša človeku, če pridobi ves svet, pa škodo trpi na svoji duši?»

3. »Ako taka dela srčnega premagovanja gledaš, ljubi moj kristjan, kaj boš ti v svojem srcu zvolil, da enega, kar je pred vsem potrebno, ne zgrediš? Ali hočeš še odlašati se k Bogu obrniti? Hočeš li tako lahkomišljeno zgubiti imenitni cilj in konec svojega življenja? Čas je kratek, kliče sveti apostelj. Morebiti le ena leta, eni tedni, ali eni dnevi so ti še odločeni v setev; potem čas žetve pride. Boš li mogel žeti od duha zveličano neumrjočnost, če v duhu nisi sejal? Ako seješ le v mesu, boš tudi od mesa žel trohljivost in večno zavrženje. Imáš li v oblasti število dni ali let svojega življenja, da bi mogel z veselo svestjo reči: Veseli se še, moja duša, in uživaj sladkosti, h katerim te tvoje hrepenenje vleče; kadar se jih nasitiš in se ti od sitosti nad njimi gnusi, se hočemo k Bogu obrniti ter pokusiti in uživati veselje, ki ga on deli svojim služabnikom. O ti nespametni človek! Ali ne vidiš roke svojega Boga, kateri ti piše na steno v svojem pravičnem srdi sodbo zavrženja? V svoji dušni slepoti besed sklepa božjega ne vidiš brati, ne moreš umeti. Pa čuj! besede zapisane s prstom ostrega sodnika so leté: Mane, tekell, fares, to je, izšteto, pretehtano, razdeljeno. In to je njih pomen: Tvoji dnevi so izšteti, kmalu se bodo iztekli v morje večnosti; tvoja dela so pretehtana in prelahka najdena; in pleve, ki se v ogenj vržejo in sežgejo; tvoje življenje bo razdeljeno, tvoje telo bo sprejela zemlja, da strohni, tvojo dušo pa zavrženi duh, kateremu si kakor edinemu gospodu služil, da bo v breznu večnega trpljenja vekomaj trpela. — Pa naj ti bo odločenih še dvajset, trideset, štirideset let, rečem veliko, petdeset let; boš li hotel, ta leta razdeliti med službo božjo in službo sveta? O človek! poglej svojo visoko vrednost; kako bi se mogel tako globoko ponižati, tako daleč zavreči, da bi tem minljivim, ničemurnim rečem služil, ti, ki si k tako imenitni službi, k službi Stvarnika vseh teh reči poklican? In ko bi ti bilo tudi še sto, še več sto let odločenih, lahko spoznaš, da bi bilo preveč, le en dan preživeti v sovraštvu večnega gospoda in kralja, ki te ljubi vekomaj in te sam more v resnici zveličati, kateri se ti sam v vsi svoji neskončnosti hoče v plačilo dati. In ko bi mu ti tisoč in tisoč let mogel z vsemi svojimi močmi služiti in zadostovati z deli najtršega zatajevanja, ali bi ne bilo še zmiraj premalo za plačilo tako veliko, neizmerno? Zato torej spreobrnjenja ne odlašaj; le eno



je potrebno. Ako zgubiš to eno, je vse zgubljeno. O kako srečen bi bil jaz, ko bi vas mogel preroditi vse v otroke nebeškega Očeta! O ko bi mogel danes goreč ogelj vzeti z altarja in očistiti vaša srca, kakor je očistil Bog jezik preroka Izaija! Gospod mi je priča, kako vas želim vse v srcu Jezusa Kristusa.«

**E p i l o g.** »Poglej danes, o krščanski prijatelj, prijateljica, danes, ko vélika resnica: e n o j e p o t r e b n o , zopet stoji pred očmi tvojega duha, poglej nazaj v svoje življenje. Naj sramota pregreje tvoje obličje, in reci svoji duši: O s čim si se pečala, ko nisi mislila na Boga, ti, ki si vstvarjena za njegovo ljubezen? Česa si se spominjala, ko si njega pozabila? Koga si ljubila, ko si se njegovi ljubezni odpovedala? Oh, resnica bi morala biti tvoja jed; pa si se pasla z lažjo in nasičevala z ničemurnostjo!«

»Ker si bil suženj svetá, kristjan moj, si služil svetu; svojega Boga pa, kateremu služiti je gospodovati, nisi spoznal in ne poveličeval njegovega imena. O koliko dni, koliko let, ti je preteklo brez dobička za večno zveličanje! Smeš li svoje dosedanje življenje zares imenovati življenje? Spoznaj pred svojim Bogom: O Gospod! To ni bilo življenje, ker nisem živel tebi, ker nisem prebival v svetlobi tvojega obličja. Bežite od mene, prazne misli in ničemurne! Slovo vam dam, pregrešne tovarišije! O kolikokrat sem pri vas ognusil svoj jezik s hudo-bijo, moj jezik, kateri je vstvarjen, da bi oznanoval hvalo nebeškega Očeta, da bi razglašal čudeže njegove modrosti! O koliko ur sem napravil, katere so mi bile dane, da bi jih bil zaznamoval z deli, katera bi me spremila v večnost in mi pripravila krono v hiši Očeta, ki tudi kozarca vode ne pusti brez povračila! O koliko ur! — zgubljene so za zmiraj — za zmiraj!«

»O ljubeznivi moj prijatelj, prijateljica! stopi danes pred svojega Boga z resničnim trdnim sklepom spreobrnjenja. Rečem ti, ne odlašaj! Raztrgaj hitro zaveze, ki te še drže vjetega v zmotah tega sveta. Tudi tukaj velja, kar je rekel Kristus pri drugi priložnosti: Kar misliš storiti, stori hitro; zakaj milost ne pozna lenega pripravljanja. Po zgledu onega francoskega mladeniča zberi vse moči svoje duše, katere zdaj potrjuje milost božja. Kakor on, boš tudi ti zdajci otet iz ognja pregrešnega nagnjenja, ki jemlje tvojemu srcu ves mir, ves pokoj, vse pravo stanovitno veselje. Prva stopinja utegne biti težka in grenka; ako je pa ta storjena, se bo grenkost v sladkost spremenila, kakoršna še nikoli ni napolnjevala tvojega posvetnega srca.«

(Dalje prihodnjič.)



# Binkoštni ponedeljek.

## 1. Vera je za vse.

Kdor ne veruje, je že sojen, ker ne veruje v ime edinorojenega Sina božjega. Jan. 3, 18.

Grozni viharji so prihruli nad šibko drevesce, katero je zasadil božji Zveličar na zemlji, nad njegovo sv. Cerkev. Pa ker je bilo to drevo zalito z dragoceno krvjo Kristusovo, se je močno in mogočno ukoreninilo in zmagovito prestalo vse viharje. Ko so tudi vladarji se uklonili Jezusu Nazareškemu Križanemu in iz groba vstalemu, je krščanstvo zavladovalo kot edina državna vera v rimskem cesarstvu. Za časa krščanskega cesarja Teodozija, ki je izdal ukaz: »Vsa moja ljudstva naj bodo vdana veri, katero je apostol Peter učil Rimljane, in katero uči Petrov naslednik Damaz« — tedanji papež — je malikovalstvo po mestih skoraj popolnoma izginilo, le v vaseh se je še obdržalo. Vas se zove latinsko »pagus«; zato so imenovali malikovalce pagane, to je vaščane. In to ime rabimo Slovenci še danes za nevernike.

Današnji svet pa se povračuje nazaj v čase malikovanja. Dandanes ravno nasprotno mnogi trde, da je krščanska vera za preproste vaščane, za preprosto ljudstvo; kar je takozvanih »boljših« krogov, tisti pa tudi lahko brez krščanstva izhajajo; ta vrsta sovražnikov Kristusovih je dandanes znabiti najbolj nevarna. Na videz ne nasprotujejo Kristusu, a v srcu nosijo meč, kakor Herod, da bi zatrli krščanstvo. Hinavci so, ki trdijo, da je vera dobra in potrebna, a samo za preprosto ljudstvo. Predragi! Ako vidite morda bogatejše in takozvane olikance, ki se cerkvi izogibljejo in ne iščejo tolažbe v sveti veri, ker imajo drugo posvetno tolažbo, ne dajte se premotiti in pohujšati, nikar jih ne zavidajte, ampak obžalujte, kajti obžalovanja vreden ubožec je vsak, ki nima svete vere. Vera je za vse, ne samo za preprosto ljudstvo.

Ali je božji Zveličar delal kako izjemo, ko je apostolom naročal: »Pojdite in učite?« Ali jih ni poslal med vse narode? Ali ni kratko in jasno odločil: »Kdor veruje in se da krstiti, bo zveličar, kdor ne veruje, bo pogubljen?« »Kdor ne veruje, je že sojen« — ali se da iz teh besed sklepati: Vera je le nekaterim potrebna? Olikanim krogom, bogatinom in veljakom pa naj ne bi bila potrebna? Ta trditev je največja zmota, najgrša laž.

1. Vprašajmo zgodovino. Res je Jezus najprej preprostim oznanjal evangelij. Ali že pri jaslicah najdemo poleg revnih tudi bogate, modre može iz Jutrove dežele. Jezus uči in preprosto ljudstvo hiti za njim, pa tudi veljaven mož Ni-



k o d e m je njegov učenec, v začetku strahopeten, pozneje pa srčen in neustrašen. Imeniten rimski stotnik spozna očitno svojo vero v Jezusa Križanega. Sv. Pavel uči v najslavnejših mestih Atenah in Korintu — in najde tam vernike. Sveti Peter izpreobrne Kornelija, se naseli v središču tedanjega olikanega sveta, v Rimu, cesarske rodbine se pokristjanijo — in pogledjte koledar, tam najdete kneze in grofinje — kralje in kraljice — vsi stanovi iščejo zavetja pod drevsom, ki ga je Kristus na Kalvariji zasadil. Spominjajte se besed našega vladarja, ki je ob 60 letnici svojega vladanja javno izjavil: »Vera je varno sidro, ob katerem vsakdo v viharjih in bojih življenja najde oporo. Jaz sem zvest sin Cerkve, ki me je v tužnih urah učila vdanosti, ki mi je tolikokrat v nesreči nudila tolažbo, ki je bila meni in moji hiši zvesta vodnica po vseh potih življenja.« Za koga je torej sveta vera?

2. Vera je za vse brez razločka. Vsi smo od Boga in za Boga. Od Boga smo — Bog je stvarnik. Po njegovi volji živi človeški rod, dokler on hoče. Bog ustvari dušo, ti si njegova stvar. V tem smo si vsi enaki: revni smo prišli na svet, revni bomo šli s sveta. Le napihuj se, saj si vendar le berač, Bog te preživlja.

Za Boga smo ustvarjeni. Njemu mora služiti kralj, ki ljudstvo vlada, in pastir, ki čredo pase, učenjak, ki preiskuje zvezde in spisuje učene knjige ravno tako, kakor delavec ob cesti, ki tolče trdo kamenje. In če je sploh kdo dolžan, Boga posebno častiti, ali ne ravno tisti, ki je od Boga več prejel? Več razumnosti, več imetja, več oblasti? Komur je Bog več dal, od njega bo tudi več terjal. Vsak vladar pričakuje od tistih oseb posebno zvestobo, katere je posebno odlikoval. Ako bi bil torej res kak razloček, morali bi trditi: višje, ko je kdo postavljen, več ljubezni in hvaležnosti bi moral imeti do Boga, bolj trden bi moral biti v veri.

3. Vera je za vse, ker smo vsi nagnjeni k hude mu, ker čutimo vsi vojsko v srcu. Ali imajo samo preprosti, nevedni ljudje svoje skušnjave? Oh, ravno revni, preprosto ljudstvo je obvarovano mnogih skušnjav, katerim so izpostavljeni ljudje, kateri živijo v boljših razmerah. Kdo pa ukroti te divje zverine človeškega srca? Ali olika? Ali bogastvo? Ali učenost? Ali šiba? Ali ječa? Edino le vera je izdaten pomoček zoper vse skušnjave. Čednost je cvetlica, ki raste le na njivi, kjer je vsejano zlahtno zrno vere Kristusove. Vera je za vse, ker smo vsi grešniki. Nas vse teži vest, ako smo se vdali grehu. Bogatin in velikaš nosi mnogokrat še težji kamen na srcu kakor revež in prostak. Kdo pa nas privede k Očetu, ki vse odpusti? Kdo nas uči, kako se z Bogom spravimo in dušne bolesi potolažimo? Ali ne vera?

4. Vera je za vse, ker vsi potrebujemo tolažbe. Izgubljen raj je naša zemlja. Kot široka reka po ravnini razliva



se bridkost v raznih oblikah po zemlji, najde pot v vsako mesto, vsako vas, vsako koč. Nekateri se nadlogam nekaj časa umikajo; imajo denar, za denar pa se marsikaj dobi, pa vendar ne vse, stalno se tudi z denarjem nadlogam ne umakneš. Solze tečejo, zdravnika kličejo, mrtvaške rakve tešajo tudi v hišah milijonarjev. In kdo nas bo potolažil že sedaj in enkrat v smrtni uri? Ali denarne shrambe? Ali hranilne knjižice? Ali palače in posestva? Ali prijatelji v veselih uricah? Tolažila nas bo edino le ta zavest, da smo izpolnjevali božjo voljo, za dušo skrbeli, da smo po veri živeli.

5. Vera je za vse, ali pa za nikogar. Kar je resnica, velja za vse. Resnica je, da se zemlja suče okolu solnca; to mora verjeti vsak brez razločka. Resnica je, da mora otrok spoštovati svoje starše, da je laž ali tatvina grda. To velja za vse. Ravno tako pa je resnica, da so nebesa in da je pekel, za vse veljavna. Ali mislite vi posvetnjaki, da je sv. vera le prazen strah za otroke?

Ker je sv. vera za vse, zato so se po zgledu Zveličarjevem trudili za oznanjevanje sv. evangelija apostoli, škofje in duhovniki v vseh časih. Z vnemo so oznanjevali sv. evangelij sv. apostoli od sv. Pavla do današnjega dne, od tistega sv. Pavla, ki je ves gorel za Jezusa Kristusa in vse za njega žrtvoval, za njim vsi sveti in vneti oznanjevalci sv. vere — od sv. Franciška Asiškega, Ksaverija, Vincencija Pavlanskega, sv. Tomaža Akvinskega, vsi navdušeni misijonarji in vsi tisti plemeniti duhovniki, ki so za sv. vero trpeli v ječah in mirno položili glavo pod sekiro, vsi — do gorečih dušnih pastirjev, škofov in papežev, sedanjega časa.

Kako bi bilo na zemlji brez sv. vere? Brez vere bi bila zemlja brlog razbojnikov. Če vera neha, se vsakdo lahko vsede za mizo bogatinovo, se služabnik lahko polasti premoženja svojega gospoda, nobena ključavnica ne bo več držala, noben orožnik, noben sodnik ne bo več pravičen, na nobenega posla se gospodar ne bo zanesel, na nobenega vojaka cesar. Če se je koga bati razen Boga, bati se je človeka, ki vere nima. Vsi višji, ki ste dozdej trdili, da je vera le za nizko ljudstvo — spametujte se — in ako hočete sami sebi dobro, dajte nižjim lep zgled žive vere — enemu Gospodu služimo vsi, pred enim sodnikom bomo stali vsi — ki ne bo rabil dvojne mere, nobenega Jezus Kristus ni izvzel, ko je rekel: »Kdor ne veruje, bo pogubljen.« Amen.

J. Atteneder.



## 2. Naši vzorniki v cerkveni zgodovini.

### II. Apostol narodov.

In verniki iz obreze — so se zavzeli, da se je milost Svetega Duha razlila tudi na (druge) narode.

Dej. apost. 10, 45.

Današnji prazniški list nam omenja silno imenitno reč. novo dobo v zgodovini. V stari zavezi so bili Izraelci posebno odbrano, izvoljeno ljudstvo božje. Po prihodu Sv. Duha pa se je posvetila mila zarja zveličanja tudi paganom; vsem narodom so se na stežaj odprla vrata Kristusovega odrešenja. Sv. Peter je bil krstil in v sv. Cerkev sprejel prvega pagana, stotnika Kornelija v Cezareji. Kristjani, ki so bili prestopili iz izraelske vere, so se čudili temu, da so tudi pagani deležni milosti Sv. Duha.

Predragi, čudimo se tudi mi in strmeč poveljučimo velikost neskončne ljubezni božje, ki jo poveljuje tudi Jezus sam v današnjem evangeliju z besedami: »Tako je Bog svet ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da se nihče, ki vanj veruje, ne pogubi, temuč ima večno življenje.« Ako smo se včeraj veselo ozirali na to, kaj se je godilo v Jeruzalemu prvi binkoštni praznik, vas opomnim, da se danes hvaležno spominjamo milosti, ki jo je Bog naklonil tudi paganom, torej tudi našim prednikom in posredno tudi nam. Zato vam bom nekoliko opisal apostola, ki je največ trpel in delal za rešitev paganov ter se posebej imenuje apostol narodov, namreč sv. apostola Pavla, in sicer posebej, kako se je pripravil za to svoje preimenitno delo: govoril bom o izpreobrnjenju sv. apostola Pavla.

Sv. apostol Pavel, poprej Savel, je bil rojen nekako dve leti po Kristusovem rojstvu, sin farizejske družine v mestu Tarzu v Ciliciji, primorski deželi v vzhodni Mali Aziji. Bil je že po svojem rojstvu rimski državlján. Učil se je v domačem mestu grščine in drugih ved; obenem pa po judovski šegi tudi rokodelstva, tkati preproge in narejati šotore. Nekako v trinajstem letu je prišel izredno nadarjeni mladenič v Jeruzalem, da bi se tam izučil za rabija, učenika judovske postave; s sv. Štefanom, o katerem neki pravijo, da mu je bil v bližnjem sorodstvu, in še z drugimi je obiskoval slavnega učitelja Gama-lijela, onega modrega svetovalca, ki je takrat, ko so hoteli Judje vse apostole v smrt obsoditi, rekel sodnemu zboru: »Možje Izraelci! dobro premislite pri teh ljudeh, kaj hočete storiti; zakaj, če je to delo od ljudi, se bo razdrlo samo, če je pa od Boga, ga (tudi vi) ne morete razdreti, in naposled se bo pokazalo, da se ustavljate Bogu.«



Ni dvomiti, da je Savel tudi videl in poznal Jezusa, vendar kot strasten farizej se je zaničljivo in sovražno obračal od njega in potlej silovito sovražil Cerkev Kristusovo. Ko so kamenjali sv. Štefana, se je udeležil njegove moritve s tem, da je varoval oblačila morilcem; čeravno ga ni sam pomagal kamenjati, vendar pravi sv. pismo (Dj. ap. 7, 59) naravnost, »da je privolil v njegovo smrt.« Ko je začela teči sveta mučeniška kri, se je vzdignilo v Jeruzalemu hudo preganjanje; sedaj niso preganjali le apostolov in dijakonov, marveč tudi vernike. Posebno hudo je Savel divjal zoper Cerkev. Hodil je po hišah in je vlačil može in žene in jih izdajal v ječo. A to mu še ni zadostovalo; tudi zunaj svetega mesta hoče preganjati vernike. Zato si izprosi od velikega duhovnika pismo do shodnic v Damasku, ki je okrog 30 milj od Jeruzalema, glavno mesto Sirije, da bi prignal v Jeruzalem zvezane može in žene Jezusove vere, ako bi jih ondi kaj našel. Na potu, ko se je že bližal Damasku, kake pol ure od mesta, ga obsije nagloma silno bliščeča svetloba z neba. Na tla podrt in ležeč na zemlji zasliši glas, ki pravi: »Savel, Savel, zakaj me preganjaš?« On pa reče: »Kdo si, Gospod!« Savel namreč ni videl le nebeške bliščobe, marveč v tej nadnaravni svetlobi Jezusa samega nebeško poveljčanega, kakor so ga nekdaj videli trije apostoli, ljubljenci Jezusovi na Taboru; a tega ni prav gotovo vedel, zato vpraša, pa že jako spoštljivo imenuje »Gospoda«. Gospod mu odgovori: Jaz sem Jezus, katerega ti preganjaš (težko ti je proti ostnu brcati, t. j. ustavljati se višji moči). Lahko si mislite, kako je ta beseda pretresla Savla. Sedaj jasno izprevidi, da je preganjal Jezusa, svojega Boga, ko je preganjal njegovo Cerkev. Trepetaje in strme vpraša: »Gospod, kaj hočeš, da naj storim?« Gospod pa mu reče: »Vstani in pojdi v mesto, in tam se ti bode povedalo, kaj ti je treba storiti.« Jezus mu torej noče sam povedati, ker sedaj je že v nebesih, in je na zemlji zapustil svoje namestnike, kateri naj v njegovem imenu učijo in delijo njegove milosti. Može pa, ki so šli z njim, so se ustavili in so strmeli; slišali so sicer glas, a videli niso nikogar. Savel vstane in z odprtimi očmi nič ne vidi. Torej ga primejo njegovi spremljevalci in vedejo za roke v Damask. Kako vse drugače se je končalo njegovo potovanje, kakor pa si je mislil takrat, ko se je napotil! »Tisti, ki si je dajal toliko opraviti, ki je tako viharo hitel, potrebuje sedaj rok, da ga vodijo. Njega samega sedaj vlečejo sočutno tja, kateri se je bil namenil, da jih bo veliko v verigah privlekel od tam« (Krizost.) V Damasku je bil tri dni in ni ne videl, ne jedel, ne pil, marveč vedno molil. Torej z molitvijo in postom se je pripravljaj na sveti krst.

Živel je pa v Damasku neki učenec Gospodov, bržkone eden izmed dvainsedemdeseterih, Ananija po imenu. Njemu je rekel Gospod v prikazni: »Ananija, vstani in pojdi v ulice, ki se imenujejo ‚Ravne‘ in vprašaj v hiši Judovi po imenu Savla



Taržana; zakaj, glej, moli! Ne morem si kaj, da bi tukaj ne pristavil pretehtne opazke, kako visoko ceni molitev v Gospod sam, ki hoče, naj se njegovi služabniki spoznajo na tem, če pridno molijo. Ananija odgovori: »Gospod, slišal sem od mnogih, koliko hudega je storil ta mož tvojim svetim v Jeruzalemu. In tu ima oblast od velikih duhovnikov, zvezati vse, ki kličejo tvoje ime.« Gospod pa mu reče: »Pojdi, zakaj izvoljena posoda mi je on, da ponese moje ime pred pagane in kralje in otroke Izraelove. Hočem mu pokazati, koliko mu bo trpeti za moje ime.« Ananija gre torej v hišo k Savlu, položi roke nanj in reče: »Savel, brat! Gospod Jezus, ki se ti je prikazal na poti, me je poslal, da izpregledaš in bodeš napolnjen s Sv. Duhom.« In precej so odpadle od njegovih oči kakor luskine; izpregledal je in vstal in se dal krstiti. Šele sedaj je zopet jedel in se pokrepčal.

Po svojem izpreobrnjenju je precej začel oznanjevati v shodnicah, da je Jezus Sin božji. Vsi, ki so ga poslušali, so strmeli, rekoč: »Ni li ta tisti, ki je preganjal v Jeruzalemu one, ki so klicali to ime, in je zato sem prišel, da jih povezane izroči velikim duhovnikom?«

Postojmo tu nekoliko in oglejmo si natančneje to čudovito izpreobrnjenje, vsled katerega je postal Savel vzornik vsem odkritosrčnim spokornikom, saj za pravo izpreobrnjenje in poboljšanje potrebujemo še bolj vzorov in zgledov kakor za višjo svetost in popolnost; zakaj tudi sv. Pavlu je bila to podlaga za njegovo poznejšo svetost in popolnost. Pač častitljivo se nam mora zdeti to izpreobrnjenje, saj se je zdelo še sv. Cerkvi tako častitljivo, da mu je odločila poseben praznik, ki ga obhajamo vsako leto 25. januarja. Sv. Pavel je bil takrat, ko se je izpreobrnil, v najlepših letih, nekako 35 let star.

Kakšno pa je bilo njegovo izpreobrnjenje?

1. Izpreobrnjenje sv. Pavla je bilo u r n o , brez o b o t a v l j a n j a i n o d l a š a n j a . Kakor blisk ga je nenadno zadela milost božja na njegovem potu proti Damasku; kakor blisk urno je bil pa tudi njegov um razsvetljen, da je takoj jasno izpredvidel, kako napačna je bila do sedaj njegova pot in da m o r a biti odslej ravno nasprotna; kakor blisk urno in žarno je bilo pa tudi razgreto njegovo srce, da hoče takoj na delo za Jezusa, ki ga je doslej tako kruto preganjal! Kot velik grešnik je šel iz Jeruzalema, kot velik svetnik je prišel v Damask; kot morilec in krut preganjalec kristjanov je šel od doma in ob koncu svojega potovanja je on sam eden najgorečnejših izmed njih!

Največja napaka pri sedanjih spokornikih je ta, da poboljšanje odlašajo od dne do dne, zato ga pa tudi mnogi odlože za zmeraj ter bodo vekomaj goreli med pogubljenimi, ko bi bili vendar lahko med svetniki v nebesih, ako bi bili odločno, pogumno in junaško storili prvi korak na poti poboljšanja. Prva



stopinja je morda najležja, toda je odločilna. Torej ne odlašati! Sv. Duh (Sir. 5, 8) pravi: Ne odlašaj se h Gospodu izpreobrniti, in ne odkladaj od dneva do dneva, zakaj njegova jeza naglo pride in ob času maščevanja te bo razdejal. Kmet, ki želi veliko pridelati, bo v pravem času obdelal svoje polje; če zamudi ugodni čas, mu ne bo zrastlo nič prida. Ako hoče kupec imeti dobiček, bo porabil pravi čas in ne bo razkladal svoje robe šele tedaj, ko je že semenj pri kraju. Kdor se hoče odpeljati po železnici, mora priti ob določeni uri na postajo; ako zamudi, si ne more več pomagati. Kdor hoče skoz smrtna vrata priti v srečno večnost, se mora za to pripraviti v zdravih dneh, na zadnjo uro je večidel že prepozno. Čuj, kaj pravi sv. Avguštin: Pokora, kakršno dela bolnik, je (večkrat) bolna pokora; pokora, kakršno dela umrjoli, je mrtva pokora. Zato naj vsakdo resno pokoro dela kar precej, sedaj ko je zdrav in krepak; zakaj kdo ve, bo li na zadnjo uro imel še čas in priložnost. O mnogih svetnikih berem, da so bili poprej veliki grešniki, pa so se pravočasno spokorili, in večidel je bila odločilna prva junaška stopinja; da se je pa posvetil šele na zadnjo uro, vem le za enega, za sv. Dizma, ki se je zveličal na križu.

2. Izpreobrnjenje sv. Pavla je bilo popolno in temeljito. Postal je ves drugi človek. Po svojih izvrstnih naravnih darovih je ostal sicer še isti, goreč, navdušen, silovit; toda pot je izpremenil popolnoma; kakor je poprej hitel in divjal po napačni poti, z isto naglico in ognjevitostjo je sedaj napredoval po pravi poti; kakor je poprej silovito delal zoper Kristusa, tako je po izpreobrnjenju z vsemi močmi delal za Kristusa. Kristusu je posvetil svoj velikanski um; Kristusu je daroval svojo velikansko učenost in modroslovsko izobraženost; Kristusu je posvetil svojo izredno govorniško in pisateljsko moč; Kristusu in njegovi Cerkvi je posvetil svoje ognjevito srce — celo in nerazdeljeno! Postal je popolnoma drug človek: iz ljutega sovražnika Kristusovega njegov največji prijatelj; iz strastnega preganjalca nedolžnih ljudi je postal najplemenitejši blažitelj in izobraževalec narodov — iz divjega leva preblago jagnje v Kristusovi čredi. Zato so pa tudi vsi, kateri so ga poprej poznali, kar strmeli po njegovem izpreobrnjenju in skoro niso mogli verjeti svojim očem. Rekli so: »Ali ni ta tisti, ki je poprej preganjal v Jeruzalemu nje, kateri so klicali Jezusovo ime in je zato sem (v Damask) prišel, da bi jih zvezane peljal k velikim duhovnom?«, češ, kako pa da sedaj tako goreče oznanja Kristusa, Sinu božjega?

O, da bi se moglo kaj takega reči tudi o naših sedanjih spokornikih! Da bi mogli n. pr. reči: »Ali ni ta tisti, ki je bil poprej tako nepokoren svojim staršem, tako uporen svojim predstojnikom, sedaj pa je tako poslušen in vljuden! Ali ni ta tisti, ki je



poprej tako grdo klel, tako ostudno govoril, sedaj pa je tako poštenih besedi! Ali ni ta tisti, ki je bil poprej pijanec in zapravljivec, sedaj pa je tako trezen in varčen! Ali ni ta tisti, ki se poprej ni zmenil za molitev in službo božjo, sedaj pa tako lepo molí in tako pridno hodi v cerkev! Ali ni ta tisti, ki je poprej tako drzno in divje roval zoper sv. Cerkev in njene naprave in njene služabnike, glej, sedaj se pa tako goreče poteguje za našo sveto, katoliško reč!« itd. Da, lepo življenje je najboljša ocena pravega, temeljitega izpreobrnjenja.

3. Izpreobrnjenje sv. Pavla je bilo zadostilno. Pač so srečni taki ljudje, kateri ves čas svojega življenja hodijo po pravi poti, po poti krstne nedolžnosti; a takih ni veliko, večina je takih, kateri potrebujejo pokore. Taki pa imajo dvojno nalogo: skrbeti jim je za nazaj in za naprej, popravljati morajo poprejšnje napake in zmote, pa tudi truditi se, da sedaj junaško premagujejo vse izkušnje in ostanejo na pravi poti ter napredujejo v dobrem, kar je spokornikom, kateri so bili že kdaj greha navajeni, težavneje nego nedolžnim. Ker so zaostali in veliko zamudili, morajo sedaj tembolj hiteti. Kako sijalen zgled nam je v tem sv. apostol Pavel! Tako hudo mu je bilo zaradi poprejšnjega zlobnega ravnanja, da prve tri dni svojega novega življenja ni jedel niti pil, marveč vedno le molil; tako zelo hudo mu je bilo, da se je odtegnil svetu in šel v arabsko puščavo ter tam spokorno preživel tri leta; tako hudo mu je bilo, da se je v svojih listih večkrat očitno obtoževal svoje grozovite zmote. V listu do Galačanov piše: »Slišali ste o mojem nekdanjem obnašanju v judovstvu, da sem neizmerno preganjal Cerkev božjo in jo razdeval« (Galat. 1, 12); in svojim ljubim Korinčanom se obtožuje: »Jaz sem najmanjši apostolov, in nisem vreden apostol imenovan biti, ker sem preganjal Cerkev božjo (I. Kor. 15, 9).

A samo objokovati svojo grešno preteklost mu še ni bilo dosti, skrbel je tudi za prihodnost ter ni zamudil nobenega dneva, da bi se ne bil naprej pomaknil na poti popolnosti in se povzpел do čezdalje višje stopnje božje ljubezni. Na Jezusa misliti, z Jezusom se v molitvi pogovarjati, po Jezusu hrepeneti, o Jezusu govoriti in pisati, Jezusu služiti, to je bilo največje veselje njegovega apostolskega življenja. Kristus je meni življenje, in smrt mi je dobiček. Ljubezen Kristusova nas priganja. — Kdo nas bo ločil od ljubezni Kristusove? Ali nadloga? ali stiska? ali lakota? ali nagota? ali nevarnosti? ali preganjanje? ali meč? Svest sem si, da ne smrt, ne življenje, ne angeli, ne poglavarstva, ne oblasti, ne sedanje, ne prihodnje, ne moč, ne visokost, ne globočina, ne nobena druga stvar nas ne bo mogla ločiti od ljubezni božje, katera je v Jezusu Kristusu, Gospodu našem! Tako in enako piše v raznih svojih listih. Pa kakor je bilo navdušeno njegovo govorjenje, enako navdušeno je bilo njegovo neumorno delovanje



v vinogradu Gospodovem. Sam spozna, da je več delal kakor vsi drugi apostoli. Njegova pobožnost in ljubezen do Boga je bila tako velika, da je neki častilec njegov izrekel pomenljivo besedo: Srce Pavlovo — Srce Kristusovo! in je hotel s tem naznaniti, kako zvesto je sveti apostol posnemal svojega nebeškega Učenika. Kristus je rekel svojim sovražnikom: »Kdo izmed vas me more greha prepričati?« — Sv. Pavel pa piše po svojem izpreobrnjenju Korinčanom: »Bodite moji posnemovalci, kakor sem jaz posnemovalec Kristusov!«

S to besedo tudi jaz sklenem za danes: bodimo zvesti posnemovalci sv. Pavla v pravi, odkritosrčni in resnični pokori, ker smo bili posnemalci njegovi pred njegovim izpreobrnjenjem v grehih in zmotah. Ko je sv. Pavel z milostjo božjo osrečen temeljito izpremenil svoje mišljenje, je sprejel sveti krst in je kot angel čist začel služiti svojemu Bogu; mi pa, ki smo že krščeni, dovršimo svoj preobrat v dobri odkritosrčni izpovedi in po zgledu sv. apostola narodov se goreče prizadevajmo za krščansko popolnost s tem, da si v prid obračamo pomočke in milosti, ki nam jih nudi sv. Cerkev. Amen.

Ant. Kržič.

## Praznik sv. Trojice.

### 1. Verske skrivnosti.

V stari zavezi so malo vedeli o sv. Trojici. Poznali so Boga, treh božjih oseb pa jasno niso poznali. Ko je Jezus prišel na svet, je govoril večkrat o svojem Očetu: »Jaz in Oče sva eno« (Jan. 10, 30). »Kdor vidi mene, vidi tudi Očeta« (Jan. 14, 9). Govoril je tudi o Sv. Duhu: »Kadar pa pride Tolažnik, katerega vam bom jaz poslal od Očeta, Duh resnice, kateri od Očeta izhaja, bo izpričeval o meni (Jan. 15, 26). Govoril je torej o vseh treh božjih osebah. Najjasneje je pa označil nauk o presv. Trojici, ko je razposlal apostole kršćevati z besedami: »Pojdite in učite vse narode in kršćujte jih v imenu Očeta in Sina in Sv. Duha« (Mat. 28, 19). — En Bog, pa tri osebe, velika skrivnost, katere umrljivi človek ne more umeti. Naša vera je polna skrivnosti, zategadelj hočem tudi jaz danes govoriti o verskih skrivnostih.<sup>1</sup>

<sup>1</sup> Prosto po Eberhardu.



1. Vera mora imeti skrivnosti.
2. Zakaj se nasprotuje skrivnostim.

I. Božje bistvo je največja skrivnost. Bog je neizmeren, neumljiv, in jaz, končna stvar, ne morem razumeti neskončnega bitja božjega. Boga, ki ga umem, ne maram, ker ni Bog. Bog kateremu se jaz klanjam, mora biti neskončen, neizmeren, skrivnosten. Da biva Bog, ni skrivnost, ampak je resnica, katero lahko vsak človek spozna z naravno pametjo. Tudi pagani bi lahko spoznali edino pravega Boga, in sv. Pavel jim šteje v zlo, da tega niso storili. Boga najde lahko vsakdo, in sicer v stvarstvu. Stvarstvo je zrcalo, v katerem odsevajo božje lastnosti: vsemogočnost, modrost; iz stvarstva spoznamo Stvarnika. Ako čujem škranjca žgoleti v sinjem zraku, zdi se mi, da prepeva psalme troedinemu Bogu. In jutranja megla ob vznožju planin se mi zdi kadilo, ki se dviga kvišku kakor molitev preko kamnitega oltarja gorskih velikanov. Zatorej poje psalm: »Nebes pripovedujejo slavo božjo in nebes oznanjuje delo njegovih rok. Dan pripoveduje dnevno, in noč oznanjuje noči« (Ps. 18). — Lepo govori tudi pobožni Job: »Vprašaj žival in učila te bo, ptice pod nebom in ti bodo naznanile; ogovori zemljo in ti bo odgovorila, ribe v morju in ti bodo pripovedovale, da vse to je naredila Gospodova roka« (Ps. 12, 7).

Dasi stvarstvo oznanjuje Boga, vendar vidimo v njem samo božje delo, Stvarnika samega ne vidimo in ga ne moremo videti; dokler smo na zemlji. Ko bi mi mogli samo za en trenutek videti Boga, kakršen je, vesoljno stvarstvo bi stopilo v ozadje in napolnila bi nas ona blaženost, o kateri piše sv. Pavel: »Oko ni videlo...« Toda Boga gledati zamorejo samo izvoljenci v nebesih, ki so že dokončali zemeljski tek; Boga gledati je plačilo za čednost, za sveto življenje.

Bog se nam je razodel, svojega bistva pa nam ni pokazal. Tudi v Jezusu nismo videli božanstva, dasi je bilo s človečanstvom združeno v eno osebo. Sv. Janez tedaj piše: »Boga ni nikoli nihče videl; oznanil ga nam je edino-rojeni Sin, ki je v Očetovem naročju.«

Bog biva, samo neumnež pravi, da ni Boga; ali božje obličje nam je prikrito. Bog spoznava, a ne kakor človek, ki je navezan na telesne čute. Bog vidi, a ne s telesnimi očmi; ima voljo, ali njegova volja ni šibka, kakor človeška, marveč božja volja je obenem dejstvo; on hoče, in vse je ustvarjeno. Bog je duh, in sicer sam od sebe od vekomaj, ne pa, kakor človeška duša, ki je božja stvar, dih iz njegovih ust.



Takšen je tedaj Bog, — neizmeren, skrivnosten. Skrivnost je tudi presv. Trojica, ki jo danes obhajamo, in pred katero strmeč v prahu klečimo. En Bog, pa tri osebe: Oče, Sin in Sveti Duh. Med stvarmi so tri osebe tudi tri bitja. Bog pa ni stvar, njegovo bitje in žitje je tako vzvišeno nad vsakim zemeljskim bitjem, kakor je nebo vzvišeno nad zemljo; in Seraf, ki stoji najbliže božjega prestola, spozna neizmerno razdalje, ki ga loči od Boga. »Kdo je enak našemu Bogu, ki prebiva na višavi in gleda na nizko v nebesih in na zemlji?« Ps. 112.)

Satan je samo hotel postati enak Bogu, a v tistem hipu se oglasi nadangel Mihael: »Kdo je, kakor Bog?« — Komaj se je rodila ta želja v njem, že je padal v peklenski prepad. Satan je preslepil tudi prve starše, da se je v njih porajala enaka želja, in odtod vse gorje na zemlji.

A ne samo božje bistvo, tudi naša bodočnost nam je prikrita; neznana nam je bodočnost človeštva na zemlji. Jezus je delal izredne čudeže na zemlji, kdo bi si bil mislil, da bo umrl pozneje sramotne smrti na križu? — Sedeč na Oljiski gori je gledal z milim očesom na krasno mesto Jeruzalem in prerokoval njegovo razdejanje. Kdo bi si bil takrat mislil, da bo mesto petintrideset let pozneje razdejano, da kamen ne bo ostal na kamenu. Velika skrivnost je bila tudi v Jezusovih besedah, da se bo njegova Cerkev razširila po vesoljnem svetu. In vendar se je zgodilo. Dvanajst neukih in bojazljivih apostolov je izbral Gospod in Sv. Duh jih je tako razsvetlil in utrdil, da so s svetim evangeliem podrli paganske tempeljne in prenovili lice zemeljsko. Sv. Cerkev ima Jezusovo besedo, da bo obstala do konca sveta. Tega ne bi nihče verjel, ki je živel za časa preganjanja, krvavega in nekrvavega; pa tudi danes je položaj sv. Cerkve jako opasen. Kljub temu obstaja sv. Cerkev do danes in bo obstala do konca sveta, ker je peklenska vrata ne morejo premagati. Jezus je napovedal vesoljno sodbo; tudi ta bo nastopila, dasi jo imajo nasprotniki sv. vere za bajko, samo počakati je treba, nihče ji ne odide.

Skrivnosti so torej povsodi, ne čudite se, da je tudi naša vera polna skrivnosti. Vera se mi zdi kakor zvezdnato nebo, ki posije v temo zemlje. Ko bi Kristus ne bil razodel skrivnostnih resnic, čemu je potem prišel na zemljo? Saj vse, kar nam je imel povedati, se tiče božjih skrivnosti, in on sam, ki je Bog in človek skupaj, je največja skrivnost. Vzemite skrivnosti in ugasnili ste luč sv. evangelijskega, vzeli krščanstvu vso moč, odvzeli kristjanu vso tolažbo. Vprašam vas: Kaj dela svetnike? Morda priučena ljubeznivost ali blazirana vljudnost? — Tako malo, kakor rastejo na trdi, izvoženi cesti sadeži. Marveč skrivnosten nauk, da se je Sin božji ponižal do smrti, in sicer smrti na križu; ta nauk dela, da se tudi ljudje ponižujejo in tako temelj postavijo čednostnemu življenju. — Kaj dela krščansko



Ijubezen tako veliko in močno, da se ne straši nobenega gorjá, da se posveti celo postrežbi okuženih ljudi? To dela skrivnost; v siromaku namreč vidimo Jezusa samega in mu strežemo. — Kaj krepí naše duše, da vztrajajo tudi v najhujšem trpljenju in bolečinah? Morda nauk sveta, da se je treba vdati v svojo usodo, da je že vse tako namenjeno in se ne da nič pomagati. — Ne tako, marveč skrivnosten nauk in beseda Kristusova, da vsak, ki bo tukaj svoje življenje izgubil zavaljo Jezusa, bo stoterno prejel v večnosti; in telo, ki je bilo tukaj s Kristusom vred ranjeno, se bo v nebesih lesketalo v večni slavi. — Kaj nas vleče v naše cerkve in nam prijetno dela božjo službo? Morda umetnostna stavba, slike, glasba? — Nekoliko že; ali glavni vzrok je skrivnosten nauk, da Jezus biva med nami v podobi kruha, skrit v tabernaljnu.

Tolike važnosti so tedaj skrivnosti naše sv. vere; one nam omilijo, ozaljšajo in posvetijo zemeljsko življenje. Ponižno jih verujmo, vera ta nam bo prinesla večno življenje. Skrivnosti nam je prinesel na svet sam Jezus Kristus, ki ne more ne goljufati, ne goljufan biti. Blagor njim, ki ne vidijo, a vendar verujejo! (Jan. 20, 29.)

II. Zakaj se pa dandanes ljudje tolikanj upirajo veri in verskim resnicam? Mraz jih strese, ko čujejo besedo »skrivnost«. Je-li naša vera brez podlage? Je-li naša vera slepa, nevredna človeškega duha?

Jezus nam je razodel, kar je videl v naročju Očetovem. Pri sv. Janezu govori: »Resnično, resnično ti povem, kar vemo, govorimo, in kar smo videli, pričujemo.« (3, 11.) Da je pa Jezus res priča onega sveta, in da ga je Oče poslal na svet kot poslanca, odrešenika in učenika, za to nam jamči njegovo sveto življenje, zlasti pa prerokbe in čudeži, s katerimi potrjuje svoje poslanje. Ko se je tedaj skazal ne samo za poslanca božjega, marveč pravega Boga, verujemo vanj in v vse skrivnosti, ki nam jih je razodel, in naša vera ima tako trdno podlago, da je nihče ne more ovreči.

Kljub temu vstajajo ljudje, ki predrzno trdijo, da so verske skrivnosti nasprotno zdravi pameti. Temu nasproti trdim, da nobena verska skrivnost ne nasprotuje človeški pameti; presega jo pač, nasprotuje ji pa ne. Verskim resnicam nasprotuje zgolj le materialistično naziranje sedanjega sveta, kateremu velja le to, kar doseže naraven razum, kar se da z rokami zagrabiti, kar diši, se okusi, se da tehtati ali šteti. Kar pa presega svet, kar se dviga nad naše glave in sega preko groba, tega nočejo priznati naši sodobni materialisti.

Drugi vir nasprotja je nevednost. Človek preiskuje le to, kar ga zanima. In človek, ki misli, da je ustvarjen le za ta svet, se ne meni za verske resnice, zatoorej se tudi ne potrudi, da bi jih spoznal. V mladosti se je učil krščanskega nauka, po-



zneje je vse pozabil, sedaj pa črpa svoje naziranje iz slabih časnikov; kakšno more tedaj biti njegovo versko prepričanje? — Časniki pa uporabljajo le to, kar njim prija, trgajo iz celote, kakor se jim zljubi, tedaj se zdi, da je naša vera samo za otroke in stare ljudi, dočim ona še dandanes zadovoljuje in tolaži milijone ljudi in zamore tudi nas popolnoma prenoviti in posvetiti.

Tretjič se dviga zoper vero na puh, ki zametuje vse, kar se protivi človekovi strastnosti. Bog hoče, da se človek poniža, ponižna vera ga bo odrešila. Domišljavi človek pa zametuje vse, kar ni znašel sam, sovraži vsako resnico, ki ne prihaja od njega.

Slednjič je vzrok brezverstva slabo življenje. Kdor živi pregrešno, črti vero, ker ona mu očita njegovo hudobijo. Jezus sam pravi: »Slehern namreč, kateri hudo dela, sovraži luč, in ne pride k luči, da niso svarjena njegova dela.« — »Vas svet ne more sovražiti, mene pa sovraži, ker jaz izprijem od njega, da so njegova dela hudobna.« (Jan. 3—7.)

Človek trpi v sebi strasti in pregrehe, noče pa, da bi ga kdo opozoril nanje. Ker mu pa vera očita njegove pregrehe, zato jo sovraži, zametuje in goljufa sam sebe.

Ne zменеč se za srd in prepir sveta, tekajo zvezde po določenih potih in z neba doli razsvetlujejo temno noč. Isotako stoje vzvišene na krščanskem nebesu tudi verske skrivnosti; razsvetlujejo nam pot življenja v boljšo večnost. Lahko si zakrijemo oči, da jih ne vidimo; one pa svetijo naprej vsem, ki so blage volje. Ne protivimo se resnici, ona se zna nad nami grozno maščevati. Med nami in večnostjo je samo kratka doba našega življenja. Porabimo to dobo, da pridemo enkrat iz vere v gledanje božje, iz teme v polno svetlobo večne luči.

P. Hugolin Sattner.

## 2. Naši vzorniki v cerkveni zgodovini.

### III. Učenci apostolov.

Pojdite in učite vse narode, krščujte jih v imenu Očeta, Sina in sv. Duha.  
Mat. 28, 19.

Naš Gospod Jezus Kristus je nekoč rekel: »Drugi je, ki seje, in drugi je, ki žanje.« Prav tako se je zgodilo pri ustanovitvi sv. Cerkve. Jezus je bil že vse pripravil, karkoli je bilo treba za ustanovitev kraljestva božjega na zemlji: tri leta je učil svoj božji nauk z besedo in zgledom; poleg nauka je izročil svo-



jim apostolom tudi vse potrebne oblasti in sv. Petru še posebej vrhovno oblast nad apostoli in verniki, izročil mu je vrhovno vlado vse sv. Cerkve. Povrh vsega drugega pa je še apostolom obljubil pomoč Svetega Duha in pa svojo lastno pomoč, ker jih je zagotovil, da bo vedno pri njih ostal in podpiral nje in njih naslednike.

Tako je bila oskrbljena setev kraljestva božjega na zemlji. In zdaj je Zveličar zapustil svet; — besede, ki smo jih čitali v današnjem sv. evangeliju, so bile njegove zadnje besede. Žetev pa se je pričela takoj prvi binkoštni praznik in se bo nadaljevala do konca dni. Jezus, božji sejalec, je takorekoč izginil; čast in veselje žetve pa je prepustil apostolom in njih naslednikom, ki naj v njegovem imenu nadaljujejo in dovršijo njegovo božje delo.

Zopet iz tega lahko razvidimo, kako častitljiv je bil zbor svetih apostolov. Pa enake časti in slave so bili deležni tudi njih nasledniki, vsi škofje in mašniki. Posebno častitljivi so oni škofje, ki so živeli že za časa apostolov ter so jih apostoli sami odbrali in posvetili za škofo. Imenujejo se apostolski učenci. Jako poučno in vzpodbudno bo za nas, da si nekoliko natančneje ogledamo tudi te svete može, učence svetih apostolov, in sicer danes posebej sv. Ignacija, škofa antijohijskega.

Pregovor pravi, da dobri učenci so čast in ponos svojih učiteljev. Torej je posebna slava svetih apostolov tudi v tem, da so se njih učenci tako izvrstno obnesli. Ta častitljiva beseda »učenec apostolov« pa ne pomeni kar povprek vsakega človeka, ki je poslušal apostolske govore ter bil še vrstnik svetih apostolov, marveč, kakor sem že rekel, le one častitljive može, ki so jih še apostoli v mašnike posvetili in jih postavili za škofo ali ki so jih vsaj apostoli pripravljali za škofo, za svoje naslednike. Ker se je sv. Cerkev že v apostolskih časih močno razširila, je bilo takih apostolskih učencev več, ki so bili takrat ali kmalu potlej postavljeni za škofo. Cerkvena zgodovina nam seveda ne popisuje vseh natančneje; znani so nam le nekateri, in po teh, katere poznamo, lahko sodimo, kako vrli so bili tudi drugi.

V prvi vrsti nam je imenovati sv. Ignacija, ki je bil škof v Antijohiji, kjer je bil prvotno sam sv. Peter za škofa, potlej pa je izvolil Evodija za naslednika in za Evodijem je prišel na škofijski prestol one slavne cerkve sv. Ignacij.

O njegovi mladosti nimamo sporočil, le to se o njem priporoča, da je bil on tisti otrok, katerega je Jezus nekoč postavil pred apostole, ko so se prepirali o prvih prostorih v nebeškem kraljestvu, ter jim rekel: *Kdo se sam poniža*



kakor ta otrok, ta bo največji v nebeškem kraljestvu. 40 let je modro vladal in vodil svojo slavno škofijo.

Doživel je ta častitljivi mož trojno hudo preganjanje kristjanov. Priča je bil Neronovega krutega preganjanja, ko sta slavne mučeniške smrti umrla sveta apostola Peter in Pavel, ki sta bila nekdanj oba njegova učitelja; videl je preganjanje cesarja Domicijana, kateri je mučil in potlej na otok Patmos v prognanstvo odposlal njegovega tretjega nepozabnega učitelja, sv. Janeza. Šele v tretjem preganjanju cesarja Trajana je dosegel tudi on slavno mučeniško krono. Že v prvih dveh preganjanjih je kristjane tolažil in osrčeval, sam o sebi pa je v ponižnosti trdil, da ni vreden te časti in sreče, čeravno si je srčno želel tudi z mučeniško smrtjo počastiti svojega Jezusa. Bil je namreč potreben v varstvo svoji škofiji, ker je bil vsem trdna opora v veri in bliščeč zgled sleherne čednosti. Tako čuječ pastir je bil, da v njegovi škofiji ni bilo ni enega odpadnika. A tudi nanj je prišla vrsta.

Cesar Trajan ga je sam sodil. Šel je namreč l. 107. na vojско zoper Parte, in ker je zvedel, kako vplivna oseba je škof Ignacij pri vseh vzhodnih kristjanih, hotel ga je pregovoriti, da bi daroval malikom, češ, da bode potlej lahko pregovoriti še druge, ako bodo videli malikovati Ignacija. Zelo zanimiva je bila ta obravnava in čuditi se moramo junaškemu pogumu, ki ga je imel sveti škof pred tako mogočnim vladarjem.

Cesar ga osorno ogovori: »Kdo si ti, hudobni duh, da ne ravnaš le sam zoper moje postave, marveč zapeljuješ še druge in jih spravljáš v nesrečo?« Ignacij odgovori: »Teofora — (t. j. nosilca Kristusovega, kakor se je sv. Ignacij tudi imenoval), nikdo ne imenuje hudobnega duha; zakaj hudobni duhovi beže pred služabniki božjimi. Ako me pa zato tako imenuješ, ker sovražim hudobne duhove, ti pritrdim.« — Trajan vpraša: »Kaj pa je Teofor?« — Ignacij odvrne: »Kdor Kristusa nosi v svojem srcu!« — Nato Trajan: »Ali misliš, da ne nosimo tudi mi v srcu svojih bogov, ki so naši pomočniki zoper sovražnike?« — Ignacij odgovori: »Motiš se, ako hudobne duhove imenuješ bogove. Le en Bog je, ki je ustvaril nebo in zemljo, in le en Kristus njegov edinorojeni Sin, čigar kraljestvo doseči si srčno želim.« — Trajan: »Misliš li tistega, ki je bil križan pod Poncijem Pilatom?« — Ignacij: »Da, tistega, ki je moje grehe z začetnikom vred na križ pribil ter obsodil vso zvijačo in zlobnost hudobnega duha in podvrget onim, kateri ga nosijo v srcu.« — Trajan ga vpraša: »Torej nosiš ti Križanega v srcu?« Ignacij: »Da, nosim ga, zakaj pisano je: V njih hočem bivati in hoditi med njimi.« Tedaj Trajan sklene sodbo: »Zapovemo, da Ignacija, ki pravi, da nosi Križanega v srcu, vojaki uklenejo in odpeljejo v Rim ter vržejo divjim zverem, ljudstvu v razveseljevanje!«



Ko je Ignacij zaslišal to obsodbo, se je razveselil, pogledal proti nebu in vzkliknil: »Zahvalim te, o Gospod, da si mi milostno podaril toliko ljubezen do tebe in me vrednega storil železnih vezi, kakor apostola Pavla.« Krotko poda svoje roke, da bi ga uklenili, pristrčno in v solzah se topeč moli za svojo škofijo, ki jo mora zapustiti za vselej. Spremljata ga dva dijakona in deset vojščakov, pravih divjakov, ki so ga vso pot nadlegovali in trpinčili. Sam se pritožuje v svojem listu do Rimljanov: »Od Sirije do Rima se borim z divjimi zverinami na morju in po suhem, podnevu in ponoči, uklenjen z desetimi levi, t. j. vojaki, ki so moji stražniki, kateri prihajajo tem hujši, čim bolj jim strežeš.«

Do Selevcije so šli peš; tu pa gre na ladjo, kakor nekdaš sv. apostol Pavel in se pelje ob bregu Male Azije do Smirne. Tu mu je dovoljeno, da sme na suho stopiti in obiskati svojega pristrčnega prijatelja in sošolca sv. Polikarpa, škofa v tem mestu; bila sta namreč nekdaš součenca pri sv. apostolu Janezu. Lahko si mislite, koliko sta si imela dopovedati taka dva sveta smrta v takem svetem trenutku, ko eden že gre v mučniško mozt, drugi pa srčno hrepeni po nji. Seveda se je hitro razvedelo vse naokrog, kako imenitnega gosta ima škof v Smirni; vse je pozdravljalo sv. Ignacija in v srečo si je štel, kdor je smel videti njegovo obličje. Prišli so se mu poklonit škofje, mašniki in diakoni kot odposlanci vernikov iz Efeza, Magnezije in Tralov. Vsi so imeli srčno sočutje s častitljivim starčkom, katerega so vodili na verigah, kakor bi bil divja zver, ko je bil vendar kot jagnje krotak. Svetnik pa meni, da niti vreden ni, da bi nosil verige, in z ganljivo ponižnostjo prosi, naj molijo zanj, da bi bil vreden. Daje jim še lepe nauke in opomine, kako naj bodo edini in stanovitni v veri ter tesno sklenjeni s škofom, in prosi jih, naj molijo za njegovo škofijo v Siriji. Poleg tega se jim še hvalježnega skaže s tem, da piše še posebej liste v Efez, Magnezijo in Trale. — Ker je zvedel, da hočejo kristjani v Rimu njegovo smrt zabraniti in mu izposlovati oproščenje, takoj napiše ganljivo pismo tudi kristjanom v Rim ter jih lepo prosi, naj tega nikar ne storijo in naj nikar ne ovirajo njegove smrti, ker sedaj je pripravljen altar, na katerem se hoče darovati Bogu. »Pšenica božja sem,« pravi, »naj me zmeljejo zobje divjih zveri, da bom čist kruh Kristusov.«

Ko so se dalje peljali, so se v Troadi v severozahodu Male Azije zopet ustavili. Tu ga je prišel obiskat škof iz Filadelfije, in svetnik je porabil to priliko, da je pisal pismo njegovim vernikom v Filadelfijo in še dva lista nazaj v Smirno, enega škofu, enega pa njegovim vernikom. Sv. Ignacij je torej ob tem potovanju pisal sedem listov, ki so še vsi ohranjeni: v Efez, Magnezijo, Trale in Rim, v Filadelfijo in Smirno pa Polikarpu. Odtod so se odpeljali v macedonsko mesto Filipe; dalje pa so šli peš skozi Macedonijo in Grecijo po rimski cesti v Dalmacijo. V



dalmatinskem mestu Dirahijum so šli pa zopet na ladjo ter se preko južne Italije pripeljali v Porto pri Ostiji, kjer so štopili na suho. Rad bi bil svetnik stopil na suho že v Puteoli, kakor nekdanj sv. Pavel, ali zaradi slabega vremena to ni bilo mogoče.

Bližal se je že konec onim veselicam rimskega ljudstva, kjer so se v amfiteatru divje zveri borile med seboj ali pa z ljudmi. Torej so vojaki surovo priganjali potnike, naj hitijo. Dijakona sta bila že poprej žalostna, ker se bosta morala kmalu posloviti od svojega tako dobrega svetega gospoda, sedaj jima je bilo pa še hujše pri srcu; ljuba in draga jima je bila vsaka zamuda na potovanju, da bi le dlje mogla ostati v družbi svojega ljubljenejšega škofa. Svetnik pa že težko pričakuje trenutka, ko bo zapustil solzno dolino in se za vselej preselil v rajsko bivališče k svojemu Jezusu, katerega je tako zelo ljubil; srčno torej Boga hvali, da mu je že tako blizu oni zaželeni trenutek. Mnogo kristjanov mu je prišlo iz Rima naproti; solze veselja in žalosti jim zaleskečejo v očeh, ko zagledajo blagega starčka; veselje jih navdaja, ker smejo od blizu gledati obličje onega junaškega moža, o katerem so slišali že toliko lepega in kateri jim je bil že iz Smirne pisal tako prisrčno pismo; žalostni pa so zato, ker bo moral kmalu umreti, in sicer na tako krut način. Smili se jim in še enkrat mu ponudijo svojo pomoč in mu hočejo izprositi oproščenje; on pa jih srčno prosi, naj mu vendar ne storijo tega; naj ga vendar ne zadržujejo na potu, ko hiti k svojemu Gospodu. Potlej pa poklekne z verniki in glasno moli za vse krščanske občine, da bi Gospod ustavil krvavo preganjanje in ohranil slogo in ljubezen med brati.

Sedaj ga pa hitro vlečejo v Rim v gledališče, ker je bil že zadnji dan krvavih veselic. Zdivjano ljudstvo, mlado in staro, se hrupno razveseli, ko zagleda tako žrtev na morišču. Dva izstradana leva izpustijo, ki v urnih skokih napadeta svetnika in ga v kratkem raztrgata in požreeta. Divja drhal se veseli in ploska, krščanska srca pa prevzema globoka, tiha žalost. Svetnikova duša pa je rešena vseh bridkosti in se vzraduje v neskončnem veselju, katero bo trajalo vekomaj. Še v smrti mu je Gospod izpolnil željo, katero je bil omenil tudi v svojem pismu. Prosil je namreč ponižni starček, naj bi ga popolnoma požrle zveri, da bi si bratje ne delali skrbi s pobiranjem njegovih ostankov. Res sta pustila leva le največje kosti. Dijakona iz Antijohije sta spoštljivo pobrala te svete ostanke, zavila v prte in s seboj nesla v Antijohijo, kjer so jih hranili in častili kot najdražji zaklad krščanske občine. Tu imamo prvi dokaz že iz leta 107., da so kristjani od nekdanj pobožno častili svetnikov.

Sporočilo, katero sta dijakona sestavila o škofovi smrti za antijohijsko občino in katero se je še ohranilo, se končuje tako-le: »Ko smo z lastnimi očmi videli to grozovito moritev, zaradi katere smo prelili veliko grenkih solz, smo vso noč ostali



skupaj v hiši, čuli in molili. Na kolenih smo prosili Gospoda, da bi nas potolažil zastran te smrti in nam dal zagotovilo, da je Ignacij dosegel mučeniško slavo. Ko smo nekoliko zaspali, so ga nekateri videli, kako je nenadno prišel in nas objemal; drugi so ga videli, kako da moli za nas in nas blagoslavlja; drugim se je prikazal ves v potu, kakor človek, ki pride iz hudega in težavnega boja, stoječ pred Gospodom v velikem zaupanju in neizrečenem veličastvu. Taka prikazovanja so nas napolnila z velikim veseljem; hvalili smo Očeta vseh darov in se veselili sreče, katero je podelil svetniku. Zapisali smo si dan in čas njegove smrti, da se moremo zbirati k obhajanju njegovega mučeništva ob času, ko je trpel, v zaupanju, da bomo tudi mi deležni zmage tega hrabrega vojaka Jezusa Kristusa, ki je potrl hudobnega duha in do konca pretrgal vse njegove zadržge s pomočjo Gospoda našega Jezusa Kristusa, po katerem in v katerem bodi čast in gospostvo Očeta s Sv. Duhom na vekov veke. Amen.» Cerkev je praznovala njegov spomin 20. decembra, dan njegove smrti; ko so pa njegove svetinje iz Antiohije prenesli v Rim v cerkev sv. Klemenca, obhaja njegov god v dan tega prenesenja, to je 1. februarja.

Kakor so se tedanji kristjani, vrstniki svetega mučenca, ob mislih na njegovo junaštvo spodbujali, tako naj tudi nas presune in spodbudi njegov zgled, saj služimo istemu Gospodu in imamo na razpolago iste milosti in pomočke, kakor jih je imel slavni mučenec — sveti Ignacij. Amen.

Ant. Kržič.

## Praznik sv. Rešnjega Telesa.

### Najsvetejši zakrament — naša luč, naša ljubezen in naša moč.

Sv. Alfonz piše o najsvetejšem zakramentu: »Tu je studenec vseh dobrot, Jezus v presvetem zakramentu, ki pravi: »Kdor je žejen, naj pride k meni.« O, po koliko milosti so zajemali v vseh časih svetniki iz studenca najsvetejšega zakramenta, kjer deli Jezus zasluge svojega trpljenja, kakor je napovedal prorok: »Vode boste zajemali iz studenca v Zveličarjevih« (Iz. 12). — Vprašali so nekdanj grofico Ferio, slavno učenko častitljivega očeta Avile, redovnico sv. Klare, ki so jo zvali radi pogostih in dolgih obiskov »nevesto najsvetejšega zakramenta«, kaj da dela po toliko časa pred oltarjem. Grofica je odgovorila: »Ostala bi tam celo večnost. Ali ni tam bistvo božje samo, ki bo hrana zveličanom v nebesih? In vprašate še, kaj da delam pred njim? Kaj ni pred njim mogoče? Ljubim, hvalim, zahvaljujem, prosim! Kaj dela ubožec pred bogatinom? Kaj dela bolnik pred zdravnikom? Kaj dela žejni pri bistrem studencu? Kaj dela lačni pri polni mizi.«



Tako piše sv. Alfonz.<sup>1</sup> Najsvetejši zakrament je torej za nas neizmeren zaklad. Tu najdemo vse, česar koli potrebujemo. Naš razum najde tu razsvetljenje, naše srce najde tu ljubezen, naša slabost najde tu moč. Ta je Jezus, ki je naša luč, naša ljubezen in naša moč!

1. Jezus v najsvetejšem zakramentu je naša luč. Luč v temi sveti. Niso pa vse luči enake. Nekatere svetijo bolj, druge manj. Med vsemi pa sveti najbolj luč najsvetejšega zakramenta. Nasproti najsvetejšemu zakramentu so vse druge luči le slabotne lučice, ki slabo svetijo in slabo razsvetlujejo.

Kdor hoče imeti pravega razsvetljenja, naj ga išče pri Jezusu v najsvetejšem zakramentu. Nikjer ne moremo dobiti boljših svetov, boljših nauk kot pred najsvetejšim zakramentom. Tu se odprejo oči našemu razumu, da spoznamo jasno resnice, ki bi jih sicer ne mogli dobro spoznati.

Znan vam je evangelijski, ki se bere drugi velikonočni praznik o dveh učencih, ki sta šla v Emavs. Govorila sta med seboj o vsem tem, kar se je bilo zgodilo. Prigodilo se je pa, ko sta se pogovarjala in izpraševala, da se je Jezus približal in z njima šel. Njune oči pa so bile zadržane, da ga nista spoznala. On jima reče: »Kakšni so ti pogovori, ki jih imata grede med seboj in sta žalostna?« Eden pa, ki mu je bilo ime Kleofa, mu reče: »Si-li ti sam tujec v Jeruzalemu in ne veš, kaj se je zgodilo v njem te dni?« Jezus reče: »Kaj?« In sta rekla: »O Jezusu nazareškem, kateri je bil prerok, mogočen v djanju in v besedi pred Bogom in pred vsem ljudstvom; in kako so ga izdali naši veliki duhovni in oblastniki v obsojenje smrti ter so ga križali? Mi pa smo upanje imeli, da bo on Izrael odrešil, toda kljub vsemu temu je danes že tretji dan, kar se je to zgodilo. Pa tudi nekatere žene izmed naših so nas ostrašile, katere so bile pred dnevom pri grobu in niso našle njegovega telesa ter so prišle in rekle, da so tudi prikazen angelov videle, kateri pravijo, da živi. Nekaj naših je tudi šlo h grobu in so ravnotako našli, kakor so žene pravile, njega pa niso našli. On jima reče: »O, vi nespametni in kasnega srca, da ne verujete vsega, kar so govorili preroki. Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to trpel in tako v svojo čast šel?« In je začel od Mozesa in vseh prerokov in jima je razlagal, kar je bilo o njem v vseh pismih. Pri vsem tem pa ga nista mogla še spoznati. Tako so se približali trgu, kamor so šli in on se je delal, kakor da bi hotel dalje iti. Silila sta ga pa, rekoč: »Ostani z nama, ker se mračí in se je dan že nagnil.« In je šel noter z njima. In zgodilo se je, ko je z njima pri mizi bil, je vzel kruh, ga je posvetil in zlomil in jima dal. Takrat šele so se jima odprle oči, da sta ga spoznala. On pa jima je izginil izpred oči« (Jan. 24).

Ta dogodek, ki ga pripoveduje sv. evangelijski, je za nas zelo

<sup>1</sup> Sv. Alfonza »Obiskovanja najsvetejšega zakramenta«. Prvi dan.



poučen. Jezus je tema dvema učencema na dolgo in široko govoril, začenši od Mozesu in vseh prerokov, pa ga vendar nista mogla spoznati. Spoznala sta ga šele pri lomljenju kruha, ko ju je obhajal. Pri sv. obhajilu so se jima odprle oči, takrat jima je bil razum razsvetljen. Jezus sam ju torej ni prepričal z besedo, ampak z obhajilom. Tako se godi prav mnogokrat tudi nam duhovnikom. Govorimo in govorimo, pa naše besede malo pomagajo. Ljudem se odpirajo oči šele pred najsvetejšim zakramentom, ko ga obiščejo ali prejmejo pri sv. obhajilu. Najsvetejši zakrament je torej najboljši govornik. Ta govori najbolj glasno in jasno, da vsi lahko razumejo. Ako hočemo biti torej razsvetljeni, moramo večkrat prihajati v bližino najsvetejšega zakramenta in tu poslušati, kaj nam govori Gospod na srce.

Tista dva učenca sta Gospoda prisilila, da je ž njima ostal. Rekla sta: »Ostani z nama, ker se mračil!« Tako moramo tudi mi Gospoda siliti, ako hočemo, da ostané z nami. Gospod ni popolnoma zadovoljen z nami in ne more biti popolnoma zadovoljen, ker smo nevredni in grešni ljudje, toda mi ga moramo siliti, ker ga potrebujemo. Ko bi se do konca sveta dobro pripravljali za sv. obhajilo, bi vendar ne bili nikdar vredni. Zato moramo Gospoda prositi in mu pri vsakem obisku in pri vsakem obhajilu govoriti: »Ostani z nami, ker se mračil!« Boljše tolažbe in večjega razsvetljenja ne moreš nikjer dobiti, kadar se nad teboj zmračil, kot pri Jezusu v presvetem zakramentu, bodisi da ga sprejmeš pri sv. obhajilu, bodisi da ga le obiščeš. Kadar te kaka nesreča zadene, kadar si v dvomih in težavah, ko trpiš preganjanje in obrekovanje, ko te izkušnje napadajo in zapeljujejo v greh, ko te jeza lomi, pojdi k Jezusu v najsvetejšem zakramentu in reci mu: Gospod, ostani pri meni, ker se mračil! V takih okoliščinah poklekni pred oltar in dobro poslušaj, kaj ti Gospod poreče. Kar ti poreče, to stori, ker je zate najbolje. Jezus v presv. zakramentu je najboljši govornik, ki razsvetljuje naš razum in nam kaže pravo pot.

Gospod se je delal, da hoče dalje iti. Tako pravi evangelij. Obotavljal se je, kakor da bi ne hotel iti s tistima učencema. Kakor je pa razvidno iz besedila, se je Gospod le na videz tako delal. V resnici je učenca ljubil in šel rad ž njima. Tako se tudi nam večkrat zdi, kakor da bi nas Gospod ne maral, kakor da bi hotel mimo nas iti. Prihajajo nam izkušnje, kakor da ne smemo pred njegovo obličje ali pa da ga ne smemo sprejeti pri sv. obhajilu. To so le izkušnje. Ako si nismo v svesti kakega smrtnega greha, smemo biti gotovi, da nas Gospod ljubi in da se le dela, kakor da bi hotel mimo iti. Obiskovati v najsvetejšem zakramentu pa ga smemo vselej, ker tu dobimo šele pravo razsvetljenje in prave nasvete, ako smo v grešnem stanju. Noben govornik nas ne more bolj ganiti in bolj razsvetliti kot Jezus v presvetem zakramentu.



Bral sem v tem oziru mično dogodbico. Neka luteranska gospa je hodila poslušat katoliškega duhovnika v cerkev. Le-ta je navdušeno govoril o pričujočnosti Jezusa Kristusa na oltarju. Toda vsa zgovornost duhovnikova ni nič pomagala. Nekega sobotnega dne, ko je duhovnik navadno napravljaval oltar za nedeljsko božjo službo, se je ta gospa skrila v cerkvi, da bi ga opazovala. Mislila si je sama pri sebi: Ako je duhovnik res prepričan, da je v tabernaklju Jezus pričujoč, se bo tudi v prazni cerkvi dostojno obnašal pred oltarjem, t. j. bo spoštljivo poklekoval, ko pojde mimo oltarja. Tako je sama pri sebi govorila. Duhovnik pride in se z vso spoštljivostjo obnaša, dasi je bil prepričan, da ga nihče ne vidi. Vselej, ko je šel mimo oltarja, je dostojno pokleknil in počastil najsvetejši zakrament. Ko je gospa to videla, jo je Jezus v presvetem zakramentu ganil. Česar ni mogel duhovnik doseči z vsemi govori v cerkvi, to je Jezus naredil v trenutku, luteranka je bila v trenutku izpreobrnjena. Tekla je iz skrivališča k duhovniku in ga prosila, naj jo sprejme v katoliško Cerkev, ker je sedaj prepričana, da je katoliška vera prava.

Na tem zgledu vidite, kako jasno in prepričevalno govori Gospod v presvetem zakramentu. Kdor potrebuje luči, kdor potrebuje razsvetljenja, naj ga išče pred najsvetejšim zakramentom, kjer brli večna luč, ki pomenja pričujočnost Jezusa Kristusa.

Ko smo bili na zadnjem evharističnem shodu na Dunaju, smo se čudom čudili, kdo je vse tiste nepregledne množice iz vseh krajev celega sveta poklical na Dunaj. Prišli so goreči kristjani z Nemškega, Francoskega, iz Italije, Rusije, Afrike, Azije itd. Kdo jih je navdušil, da so prišli? In kaka gorečnost na Dunaju! Nekateri so jokali od veselja, ko so hodili po Dunaju in slišali govoriti v vseh jezikih! Med romarji je bilo tako navdušenje, da se nam je zdelo, da smo med prvimi kristjani, o katerih beremo v Dejanju apostolov, da so bili vsi ene misli. Vprašam, kateri govornik je vse te ljudi tako navdušil, kateri govornik jih je spodbudil, da so prišli iz daljnih krajev in da so se toliko žrtvovali? Noben človeški govornik ne bi mogel kaj takega doseči! To je storil Jezus Kristus v najsvetejšem zakramentu.

Iz tega je razvidno, da je Jezus v presvetem zakramentu naša luč, ki nas razsvetljuje. Njega moramo pogostoma obiskovati in ga prejemati pri sv. obhajilu, ako hočemo slišati njegove nasvete in njegove svete nauke. Pred najsvetejšim zakramentom in pri sv. obhajilu razumemo svete resnice vse drugače in boljše.

2. Najsvetejši zakrament pa je tudi za naše srce velik zaklad. Naše srce najde tu ljubezen, zadovoljnost in veselje. Ko je Jezus ustanavljal ta zakrament, je rekel te-le besede: »Iz srca sem želel to velikonočno jagnje jesti z vami.«



Kakor je iz teh besed razvidno, je v tem zakramentu zakrito njegovo srce, njegova neskončna ljubezen do nas, njegovo neskončno hrepenenje po naših dušah in po našem zveličanju.

Najsvetejši zakrament je pribežališče za vse, ki so žalostni, potrti, preganjani in zaničevani. Ko bi nas tudi ves svet sovražil, eden nas ljubi, in ta je Jezus v presv. zakramentu. Tu najde naše srce vselej le ljubezen. Tu je ogenj večne ljubezni! Ako si hočemo srce ogreti, moramo večkrat sem prihajati na obisk in moramo večkrat pristopati k sv. obhajilu. Ko se je blažena Margarita Alaquoque mudila nekega dne pred sv. tabernakljem, prikaže se jej Jezus in jej odkrije svoje Srce na plamtečem sedežu, s trnjevim vencem in s križem od zgoraj in jej reče: »Poglej srce, ki je neizmerno ljubilo ljudi, da si ni zanje nič prizaneslo, marveč se popolnoma uničilo, da bi jim razodelo ljubezen.« Naročil ji je, naj dela na to, da bo prvi petek po osmini presvetelega Rešnjega Telesa posvečen s posebnim praznikom v čast njegovemu preljubeznivemu Srcu, da bi duše, ki ga ljubijo, ta dan zadoščevale z uslugami in ljubeznijo za vsa zaničevanja, ki jih trpi v presvetem zakramentu. Iz besed, ki jih je Jezus govoril, je razvidno, da je v presvetem zakramentu plamteč ogenj, ki gori za vse ljudi in ogreje vsakega, ki pride molit.

Sv. Janez evangelist piše o Jezusu: »Ker je ljubil svoje, ki so bili na svetu, jih je do konca ljubil« (Jan. 13, 1). Na drugem mestu beremo: »Ljubite se med seboj, kakor sem vas jaz ljubil... Vi ste moji prijatelji, ako storite, kar vam jaz zapovem. Posihmal vas ne bom več imenoval hlapcev, ker hlapec ne vé, kaj dela njegov gospod; pa prijatelje sem vas imenoval, ker sem vse, karkoli sem slišal od svojega Očeta, vam oznanil« (Jan. 15, 12).

Tu je tedaj tisti, ki nas resnično ljubi, tu je naš resnični prijatelj, k njemu se zatekajmo v vseh žalostih in nadlogah! K procesiji sv. Rešnjega Telesa pridite v obilnem številu in ponosno stopite v vrsto, ker gre za čast in slavo našega največjega ljubljenca in prijatelja Jezusa Kristusa v presv. zakramentu. Nič se ne menimo, kaj poreče svet, ker svet nas ne ljubi. Naš pravi prijatelj je le Jezus Kristus.

3. Jezus Kristus v najsvetejšem zakramentu je pa tudi naša moč. Sv. vera nas uči in verovati moramo, da je v podobi kruha resnično pričujoč Jezus Kristus, ki je pravi Bog. Neskončna moč je torej zakrita v sv. hostiji, moč tistega, ki je le zaklical mrtvi Jajrovi hčerki: »Deklica, vstani!« in je od smrti vstala, ki je le zaklical mrtvemu Lazarju v grob: »Lazar, pridi vun!« in je vstal iz groba, ki je le z besedo namignil viharju na morju in je potihnil, moč tistega, ki je s svojo lastno močjo od mrtvih vstal! Zato pravi sv. Pavel sam o sebi:



»Vse zamorem v njem, ki me dela močnega« (Filip 4, 13). Na drugem mestu pravi sv. Pavel, da nam je vse-mogočni Bog vse podelil, ko nam je dal svojega Sina (Rimlj. 8, 32).

Ko sprejme človek pri sv. obhajilu Jezusa Kristusa, sprejme v sebe neskončno moč. Takrat sme po pravici klicati s sv. Pavlom: »Vse zamorem v njem, ki me dela močnega.«

Z močjo Jezusa Kristusa, ki je pričujoč v najsvetejšem zakramentu, bomo poslednji dan tudi od mrtvih vstali. Takole nas je zagotovil Gospod: »Resnično, resnično vam povem: Ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi. Kdor je moje meso in pije moje kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan« (Jan. 6, 54). Mi verujemo, da bomo poslednji dan od mrtvih vstali, a vedeti moramo, da bomo vstali edinole z močjo Jezusa Kristusa. Ž njim se združimo sicer pri vseh sv. zakramentih, toda na poseben način pri sv. obhajilu. Pri sv. obhajilu sprejmemo na poseben način njegovo življenje in njegovo moč, ki nas bo dvignila iz grobov.

Obiskujmo ga torej in sprejemajmo ga pogostoma, ako hočemo biti v njem močni, pogumni in nepremagljivi. Ne izgovarjajmo se, da nimamo časa, kajti za sv. obhajilo potrebujemo le nekaj minut. Glavna reč je, da smo brez smrtnega greha. Kar se tiče priprave in zahvale, se vse to opravi, ako nimamo več časa, v nekaj minutah. Saj se lahko tudi med vsakdanjim delom zahvaljujemo Jezusu, da je prišel v naše srce. Bral sem, da hodijo v nekem kraju delavci in delavke, preden gredo v tvornico, k sv. obhajilu. Zatečejo se v cerkev, sprejmejo Jezusa, se nekoliko še ustavijo in premišlujejo, potem pa gredo na delo. Tako jih mili Jezus tudi pri delu spremlja in oni se ga ves dan hvaležno spominjajo. To je lep zgled, ki nam ga dajejo ti dobri ljudje. Posnemajmo jih in pogostoma pristopajmo k mizi Gospodovi, da bomo vedno z Jezusom združeni!

Med vsemi ljudmi je bila z Jezusom najbolj združena Marija, prečista in brezmadežna Devica. Ona ga je od Svetega Duha spočela, ga je v svojem telesu nosila, ga dojila, pestovala, oblačila in redila. Zato pa je bila vsa srečna, vesela in zadovoljna. Ko jo je sorodnica Elizabeta pozdravila kot Mater božjo, je dala svojemu veselju duška z besedami, ki se glasijo kot najkrasnejša pesem. Govorila je: »Moja duša poveljuje Gospoda in moj duh se veseli v Bogu, mojem Zveličarju, ker se je ozrl na nizkost svoje dekle . . ., zakaj velike reči mi je storil on, ki je mogočen in sveto njegovo ime. Njegovo usmiljenje je od roda do roda njim, kateri se ga boje. Moč je izkazal s svojo roko in razkropil je napuhnjene v misli njih srca. Mogočne je s sedeža vržel in ponižne povzdignil. Lačne je z dobrim napolnil in bogate prazne odpustil.«



Prav te besede iz Marijinega slavospeva govori po vsej pravici lahko tudi vsak človek, ko sprejme v sebe Jezusa. Ko pridemo Jezusa obiskat ali ko ga sprejmemo v sv. obhajilu, smo v mnogih ozirih podobni Mariji, ki ga je od Svetega Duha v svojem telesu spočela, ki ga je rodila in potem vedno ž njim bila in mu stregla.

Posnemajmo Marijo! Skrbimo po njenem zgledu, da bomo vedno z Jezusom združeni. Hodimo ga večkrat obiskavat in sprejemajmo ga večkrat pri sv. obhajilu. V tistih srečnih trenutkih, ko pride Jezus v podobi sv. hostije pod našo streho, ponavljajmo na tihem Marijin slavospev: »Moja duša poveljuje Gospoda in moj duh se veseli v Bogu, mojem Zveličarju, ker se je ozrl na nizkost svoje dekle . . . Zakaj velike reči mi je storil on, ki je mogočen in sveto njegovo ime. Njegovo usmiljenje je od roda do roda njim, kateri se ga boje. Moč je izkazal z svojo roko in razkropil je napuhnjene v misli njih srca. Mogočne je s sedeža vrgel in ponižne povzdignil. Lačne je z dobrim napolnil in bogate prazne odpustil.« Amen.

Dr. Egidij.

## Druga nedelja po binkošti.<sup>1</sup>

### 1. Naši vzorniki v cerkveni zgodovini.

#### IV. Učenci apostolov (b).

Neki človek je napravil veliko večerjo in jih je mnogo povabil.

Jan. 14, 16.

Pomen prelepe prilike o veliki večerji je dovolj znan iz zgodovine. Jezus je govoril preroško, vendar tako, da so poslušalci lahko razumeli, da so tudi prizadeti, da so sicer povabljeni, pa nočejo priti. Človek, ki je napravil večerjo, je v priliki nebeški Oče. Pripravljanje za večerjo se je vršilo ves čas stare zaveze, začetkoma po očakih, potem po Mozesu in drugih prerokih. Hlapec pa, ki je šel povabljen klicat k večerji, je Jezus Kristus, ki je sam po judovski deželi tolikrat klical, potem pa po apostolih in drugih svojih namestnikih, kliče še zdaj in ne bo nehal klicati do konca dni. Prvi povabljeni so bili torej Judje, in sicer posebno njih prvaki in zastopniki, veliki duhovniki, pismarji in farizeji. A povabila Jezusovega niso sprejeli, marveč so se povrsti izgovarjali. Gospod nam navede tri take povabljenke za zgled, in sicer zato samo tri, ker ta trojni izgovor velja lahko za vse druge. Vsi grehi in vse hudobije se namreč po nauku sv. evangelista Janeza lahko porazdelijo v te-le tri oddelke: napuh, lakomnost in nasladno uživanje. In kdorkoli se od grešnega življenja ne mara posloviti, nima veselja za Kristusovo večerjo. Ker se torej

<sup>1</sup> Glej tudi pridigo za praznik sv. Rešnjega Telesa, str. 274—280.



voditelji judovskega ljudstva niso zmenili za Jezusovo vabilo, pošlje Gospod v svojem neskončnem usmiljenju na ulice in ceste — še vedno v mestu — povabit preprosto ljudstvo, cestinarje in grešnike. In ponižno, ubožno ljudstvo se je odzvalo v velikem številu božjemu vabljenju — veselo in navdušeno je hitelo za Jezusom. Ker pa tudi še teh ni bilo zadosti, da bi bili napolnili hišo Gospodovo, pošlje hlapca še ven iz mesta — na p o t a in r a z p o t j a, da naj sili h gostiji vse, katere bo dobil. To slednje vabilo pa velja n e v e r n i k o m ali paganom, ker neskončno dobri Bog hoče, da bi vsi ljudje prišli k spoznanju resnice in da bi bili vsi zveličani.

Cerkvena zgodovina nam pa tudi dovolj izpričuje, da se sv. Cerkev sme po pravici imenovati v e l i k a večerja, že zavoljo svojega velikega prireditelja, Boga samega, Jezusa Kristusa — sv. Cerkev ni človeško, marveč božje delo — in zavoljo tolikega števila udov in udeležencev. Po vesoljnem svetu je razširjena, povsod pogrinja svoje mize in vabi vse ter sprejema in gosti vse, katerikoli hočejo priti. Velika večerja je pa še zlasti zato, ker so njeni udeleženci tako vzvišeni ljudje, najboljši in najplemenitejši iz vseh krajev in vseh časov, svetniki in svetnice iz vseh stanov vesoljnega sveta.

In kakor ima hlapec v današnji priliki prav posebno vlogo ter ga pošilja Gospod klicat povablence v raznovrstne kraje, blizu in daleč, tako se mi zdé tudi v cerkveni zgodovini med svetniki še prav posebno imenitni sveti m i s i j o n a r j i, učitelji narodov. Prvi so bili sv. apostoli in za njimi so posebno znameniti njih učenci. Zato se danes še enkrat ozrimo na u č e n c e s v. a p o s t o l o v.

---

Enako slaven mož kakor sv. Ignacij iz Antijohije, o katerem sem vam pravil zadnjič, je bil tudi s v. P o l i k a r p, škof v Smirni v Mali Aziji.

Iz njegovih otroških let nam ni nič znanega. Bržkone je bil rojen v Mali Aziji, zakaj v svojih mladih letih se je učil s sv. Ignacijem vred pri sv. Janezu, ki je na stara leta živel v Efezu. Ker je bil tako pobožen in goreč učenec, ga je sv. Janez posvetil za škofa v Smirni. Kakor njegov deviški učitelj, enako je tudi on zbral okrog sebe več blagodušnih in ukaželjnih mladeničev, katere je poučeval v resnicah sv. vere in vodil po potu zveličanja. Pravil jim je o sv. Janezu in o drugih, kateri so še Jezusa videli in ž njim občevali, ter jim razkladal, kako so se vedli, kaj so slišali iz ust Jezusovih itd. Tako se je prikupil svojim učencem, da ga niso mogli pozabiti, marveč so se še pozneje radi pogovarjali o njem, da bi jih spomin tako vrlega moža krepčal v sveti veri.

Eden izmed njegovih učencev je bil s v. I r e n e j, pozneje škof v Lyonu na Francoskem, kjer je umrl mučeniške smrti za



časa Septimija Severa. Ta sveti škof piše svojemu sošolcu Florinu, ki je pozneje od vere odpadel in zabredel v gnostiške zmote, takole: »Tokrat sem te videl še kot dečka pri Polikarpu v Mali Aziji. Vse od takrat mi je še pričujoče, bolj pričujoče kakor najnovejši dogodki. Zakaj kar se učimo v otroških letih, se zraste z dušo in je eno ž njo. Še sedaj bi lahko pokazal kraj in prostor, kjer je sedel blaženi Polikarp, kje učil, kako je prihajal, kako odhajal, kakšna je bila njegova zunanost, kaj je govoril ljudstvu. Zdi se mi, kakor bi ga še slišal pripovedovati, kako se je pogovarjal s svetim Janezom in drugimi, kateri so videli Gospoda, kakšne govore so imeli, kaj je iz njih ust slišal o Gospodu oni blaženi apostolski mož! Ko bi slišal take krivoverške nauke, bi si zamašil ušesa in bi vzkliknil, kakor sem ga tolikrat slišal: 'Dobri Bog, za kakšne čase si me prihranil, da moram doživeti kaj takega!''«

Že v visoki starosti je potoval v Rim za časa papeža Aniceta, da bi se tudi tam boril zoper krivoverce. Glava teh krivovercev gnostikov je bil Marcijon, nekda tudi njegov sošolec, ki se pa ni dal pregovoriti, da bi se vrnil v pravo Cerkev. Sv. Polikarpu se je krivoverstvo tako studilo, da Marcijona niti pogledati ni hotel več. Nekoč se srečata na cesti, a Polikarp hoče kar tiho iti mimo njega. Marcijon pa mu zakliče: »Ali me nič več ne poznaš?« Polikarp mu odgovori: »Pač, poznam prvorojenca satanovega!« Prav tako tudi njegov sveti učitelj, apostol Janez, ni hotel s krivovercem Cerintom stanovati pod isto streho. Že onikrat sem vam pripovedoval, kako ga je njegov sošolec Ignacij obiskal na svojem potovanju v Rim ter se ginljivo poslovil pri njem, vesel, da more umreti mučeniške smrti za Jezusa. Polikarpa pa niso nadlegovali ob Trajanovem preganjanju in vladal je po smrti svojega ljubelega sošolca še šestdeset let v miru svojo Cerkev; a za časa Marka Avrelija je prišla tudi nanj vrsta, ko je bil že blizu sto let star. Kristjani v Smirni so svojega škofa zelo spoštovali kot svojega očeta; še pagani so ga imenovali le »očeta kristjanov«. Zato so pa tem silneje ravno njegovo smrt zahtevali, ko se je pričelo ljuto preganjanje. Vsi, Judje in pagani, so v gledališču začeli kričati: »Polikarpa pred level! Privedite Polikarpa!« Pa škof se je bil vsled srčne prošnje vernikov zunaj mesta skril na neki pristavi, kjer je noč in dan molil za stiskano Cerkev in svoje ljube ovčice. Tri dni pred smrtjo se mu je sanjalo, da plamen šviга izpod njegovega zglavja; ves vesel reče zjutraj svojim prijateljem, da ga bodo živega žgali na ognju. Prijatelji ga še bolj skrijejo; toda preganjalci so čezdalje silnejši. Ker Polikarpa ne morejo dobiti, odvedejo s seboj dva služabnika in ju s kruto natezalnico silijo, naj razodeneta, kje je škof Polikarp. Eden rajši prestopi vse muke, kakor bi izdal svojega škofa; drugi pa se dá premagati hudi bolečini in razodene škofovo skrivališče. Še bi se bil škof lahko rešil, ali pusti se prijeti, da bi njegovih ljudi preveč ne



mučili zaradi njega, in reče: »Zgodi se volja božja!« Vesel gre vojakom naproti, zapove, naj jim dajo jedi in pijače, ter prosi le za eno uro odloga, da bi še molil. Pagani se čudijo, ko ga vidijo tako veselega obraza, in mu dovolijo. Sedaj začne svetnik moliti z ginljivo gorečnostjo za vse, velike in male, imenitne in preproste, s katerimi je kdaj bil v dotiki, za vso katoliško Cerkev po vsem svetu, ter moli ne le eno uro, marveč dve uri, da so celo pagani ginjeni in jim je že žal, da so prišli iskat častitljivega starčka. Posadijo ga na osla in odvedejo proti mestu. Med potjo jih dojde Herod, vojaški desetenik, in njegov oče Niket. Svetega škofa vzameta na voz ter mu prigovarjata, naj vendar daruje, kakor pagani, in reši svoje življenje. Nekaj časa ju molče posluša, potlej pa odločno reče, da nikakor ne sprejme takega sveta. To pa ju tako razkači, da svetnika s tako silo suneta z voza, da se na nogi hudo pobije; a Polikarp se ne zmeni za bolečine, marveč gre, kolikor hitro more, proti mestu.

Ko ga privedejo v gledišče, mu glas z neba zakliče: »Bodi stanovit in srčen, Polikarp!« Ta glas so slišali tudi kristjani. Oblastnik Kvadrat ga sili, naj zataji Kristusa in naj z drhaljo vred kliče: »Proč z brezbožniki (t. j. kristjani)!« Svetnik pa z resnobnim pogledom iztegne roko proti kričečemu ljudstvu, obrne oči proti nebu in zakliče: »Proč s t e m i brezbožniki!« Oblastniku se starček smili, zato mu še dalje prigovarja: »Prekolni Kristusa, in jaz te oprostim!« Polikarp pa odvrne: »Že šestinosemdeset let služim Kristusu; nikdar mi ni storil nič žalega; kako bi mogel kleti njega, svojega Gospoda in Odrešenika?« Po daljšem razgovoru, v katerem Polikarp vedno odločno trdi, da je kristjan in da ga od Kristusa ne odvrne nobena muka, reče Kvadratu: »Pa kaj odlašáš? Stori, kar te je volja!« Ljudstvo kriči, naj izpusti leva na Polikarpa; a ker je bila velika sobota, je čas za zverinske igre že potekel, zato ga obsodi na grmado, da bi zgorel, kakor mu je bil že poprej Bog naznanil v prikazni.

Hitreje kakor se dá povedati, so sedaj Judje in pagani od vseh strani navlekli drv in naredili grmado. Polikarp odloži plašč, odpaše tuniko in sezuje čevlje. Hočejo ga, kakor je bila navada, z žebli pribiti na kol; a svetnik jim reče: »Pustite me tako; zakaj oni, ki mi je dal milost, da pretrpim ogenj, mi bo tudi dal, da bom stal na grmadi, četudi nisem pribit.« Torej ga ne pribijejo, marveč le roke zvežejo na hrbtu. Nato obrne oči proti nebu in moli: »Gospod, vsemogočni Bog, Oče svojega ljubeznivega in preblaženega Sina, po katerem smo te spoznali, Bog angelov, moči in vseh stvari, Bog vseh pravičnih, ki živijo pred tvojim obličjem: hvalim te, da si mi dal milostno dočakati te ure, ko imam prištet biti številu tvojih mučencev... Sprejmi me danes kot prijeten dar pred tvojim obličjem, kakor si odločil, naprej naznanil in sedaj izpolnil! Zato te hvalim, slavim in



častim s tvojim preljubim Sinom, večnim in v nebesih poveljčanim Kristusom, s katerim bodi tebi in Svetemu Duhu čast sedaj in na vse veke. Amen.«

Grmado zažgó; toda glej, plameni se vzdigavajo okoli svetnika kakor v vetru napeta jadra in mu ne prizadenejo kar nič žalega; obenem zadiši prijetna vonjava, kakor bi se zažgalo kadilo ali dragocene dišave. Sedaj zapove sodnik krvniku, naj ga prebode z mečem. Iz rane priteče toliko mučeniške krvi, da pogasi ogenj na grmadi. Kristjani so hoteli vzeti predrago telo, da bi mu izkazali vredno čast. A Judje so pregovorili oblastnika, naj jim tega nikar ne dovoli, češ, da bodo popustili Kristusa in molili Polikarpa. V sporočilu, katero so verniki sestavili o slavi smrti svojega ljubelega škofa in poslali še drugim občinam, pravijo o tem smešnem strahu, da kažejo Judje veliko nevednost; zakaj Kristusa, Sinu božjega, ki je trpel za zveličanje vsega sveta, m o l i m o; mučencem pa izkazujemo, kakor se spodobi, svojo ljubezen, ker so tako zvesto hodili za svojim Učenikom in Gospodom, in hrepenimo, da bi bili tudi mi deležni njih usode. Jako važne so te besede, ker nam kažejo, kako se je že v začetku ločilo češčenje božje in svetnikov, prav kakor sedaj.

Vojaki vržejo potlej Polikarpovo truplo v ogenj. Kristjani pa spoštljivo poberó pepel in kosti, kolikor jih je še ostalo. Cenili so jih više nego zlato in drage kamene ter jih shranili na svetem kraju. Vsako leto so se zbirali na dan svetnikove smrti, da so obhajali njegov spomin in se opominjali k enaki stanovitnosti.

Poleg sv. Ignacija in sv. Polikarpa je bilo še več apostolskih učencev, ki so se tudi odlikovali, n. pr.: vsi prvi papeži. Prav s takim spoštovanjem, kakor učence apostolov, pa moramo imenovati one svete može, ki so v posameznih deželah oznanjevali sv. evangelijs. Za naše kraje sta zlasti važna sv. Mohor in Fortunat, ki sta umrla mučeniške smrti v Ogljeju. Prepričan sem, da še sedaj ta sveta moža krepko podpirata nas Slovence s svojo prošnjo v nebesih; dokaz nam je ogromna družba sv. Mohorja v Celovcu, saj z ozirom na naš maloštevilen narod v tej reči nam ni enak noben drug narod na vsem svetu.

Ako se oziramo na take blage može, velikane, ki so toliko storili za blagor človeštva in še sedaj v nebesih nadaljujejo svoje sveto delo, ne le za večno, marveč tudi za časno srečo, se moramo pač sramovati in bridko kesati, ako pomislimo svojo mlačnost v službi božji, svojo zanikarnost in počasnost v izvrševanju dobrih del in sploh v napredovanju v dobrem. In vendar bi mi bili tudi tako vrli, tako izvrstni, ko bi le hoteli. Dà, ko bi h o t e l i, ko bi pustili, da bi na nas vplival kvas nebeškega kraljestva, zakaj njegova pretvarjajoča moč je še zmeraj ista, kakor je bila za časa prvih kristjanov. Ako se toliko trudimo



za svetne reči, oh, zakaj se vendar nekoliko bolj ne potrudimo, da bi nauki Jezusovi in njegove milosti prenovili in oblačili naše misli, besede in dela! Amen.

Ant. Kržič.

## 2. O veliki večerji.

(Osnova govora.)

Neki človek je napravil veliko večerjo. Luk. 14, 16.

Velika večerja, o kateri govori sv. evangelij, pomeni po nauku svetnikov tudi nebeško blaženost. Po pravici pa zasluži ta večerja ime »velika večerja«:

I. Vsled velike množice jedi;

II. vsled njene dolgotrajnosti, oziroma večnosti.

I. V resnici velika večerja je nebeška blaženost, ker bo ondoli velikanska množica jedi, t. j. veselja in sladkosti. Neizmerna bo ondoli radost:

1. Kajti ondoli ne bo nobene bridkosti in bolečine. »Zbežala bo bridkost in zdihovalje« (Iz. 35, 10).

2. Tam bodo združene vse sladkosti in dobrote. »Tam boš užival v obilnosti vse reči« (V. Moz. 8, 9).

3. Vladalo bo tam neprestano veselje nad božjo hvalo. »Blagor jim, kateri prebivajo v tvoji hiši, o Gospod, vekomaj in vekomaj te bodo hvalili« (Ps. 83, 5).

II. Posebno pa zasluži večna blaženost ima »velike« večerje vsled svoje dolgotrajnosti, t. j. večnosti.

Veselja v nebeški sreči namreč ne bo ne konca ne kraja: »In vašega veselja vam ne bo nihče vzel« (Jan. 16, 22). »In niso imeli pokoja noč in dan, rekoč: Svet, svet, svet, Gospod vsemogočni Bog, ki je bil, in ki je, in ki bo prišel« (Skriv. raz. 4, 8). Hvaliti Boga v nebesih pomeni isto, kar večerjati. »Blagor jim, ki so na ženitno večerjo Jagnjetovo poklicani« (Skriv. raz. 19, 9), h kateri večerji naj naš privede Bog Oče, Sin in Sveti Duh. Amen.

Po D. Thom. Aqu. Serm. Dom. — A. T.



## Tretja nedelja po binkoštih.

### 1. Srce Jezusovo.

Na gori Kalvariji visi na križih troje trupelj. Ker se je bližal velik praznik, polomijo obema razbojnikoma kosti; ko pa pridejo do Jezusa, najdejo ga mrtvega, mu ne starejo nobene kosti, marveč vojak pristopi in predere s sulico Jezusovo Srce. To se je zgodilo, da se izpolni Čaharijeva prerokba: »Videl i b o d o , k o g a s o p r e b o d l i« (12, 10). Iz desne Jezusove strani prihaja sv. Cerkev, kakor je bila Eva ustvarjena iz strani Adamove. Voda in kri, ki sta pritekli iz prebodenega Srca, pomenita pa odrešenje in prerojenje po Kristusu Gospodu.

V o l j a nebeškega Očeta je, da se oziramo v odprto stran Kristusovega presv. Telesa, občudujemo neskončno ljubezen božjo do nas in črpamo milosti iz tega neizmernege morja božje dobrote. V sveti Cerkvi ni nobene odrevenelosti; verske resnice postajajo vedno določnejše in kakor mlade vejice na starem drevesu, poganjajo v enomer tudi v Cerkvi nove pobožnosti, n. pr. sv. detinstvo, Ime Jezus, trnjeva krona, sv. križ, petere rane, sv. Kri itd. — Najnovejša pobožnost pa je češčenje presvetega Srca. Presv. Srce se praznuje petek po osmini svetega Rešnjega Telesa, oziroma današnja nedeljo. Premišljajmo torej Srce Jezusovo<sup>1</sup> in preudarimo v zmislu svete Cerkve:

1. Kdo se časti?
2. Zakaj se časti?

I. Kdo se časti? Časti se v prvi vrsti božja oseba Zveličarjeva. Podoba, ki predstavlja veliko skupino v raznih barvah, se lahko opazuje od mnogih strani. Enemu dopadajo obrazi, drugemu je všeč draperija, tretji se divi krasnim barvam. Isto velja tudi o božji osebi Jezusovi, ki obsega božjo in človeško naravo, dušo in telo, z vsemi prednostmi in milostmi. Ljubo in drago nam je Dete v jaslicah, kakor tudi v Marijinem naročju; častitljiva nam je podoba »Ecce homo«, sveto nam je pomenljivo Jezusovo Ime, skrivnostno je delovanje Jezusovo v zakramentu sv. Rešnjega Telesa, v katerem prebiva med nami ne samo kot Bog, marveč tudi kot veliki duhovnik in hrana našim dušam.

Tudi češčenje presv. Srca velja božji osebi Zveličarjevi; to češčenje pa zato meri ravno na srce, ker je srce podoba notranjega, duševnega življenja, sedež njegove božje in človeške ljubezni. Celó njegovo telo se mora častiti in moliti, torej duša, roke, noge, rane — srce, ne samo zase, ampak zato, ker je njegova človeška narava nerazvezljivo zvezana z božjo. Kar je

<sup>1</sup> Prim. A. Perger S. J.



Bog z večno, nerazvezljivo vezjo zvezal v eno — božjo osebo, tega človek ne sme in ne more več ločiti.

Zakaj pa se naše češčenje obrača posebno do Srca Jezusovega? Zato ker je srce najplemenitejši del telesa; zato ker je nebeški Oče ustvaril to Srce iz deviškega telesa Marijinega, ga dal prebosti na gori Kalvariji, ga tretji dan zopet oživil in je sedaj pričujoče v nebesih in vsepovsod na zemlji, kjer se hrani presveto Telo. — Da je srce res sedež notranjega življenja, torej sedež čutil, pregreh, strasti, a tudi čednosti in milosti, povedo nam izrazi, katerih se pogosto poslužujemo. Kako govorimo? Srce mi igra veselja, ali srce me boli, želim iz vsega srca. Govorimo o mehkem in trdem srcu, o plemenitem, čistem, a tudi o pokvarjenem, nečistem srcu, o tesnosrčnosti, velikodušnosti. Tudi. sv. pismo se izraža v enakem zmislu: »Srce človeku izpreminja obraz, bodisi v dobro, bodisi v hudo« (Sir. 13, 31). »Očisti svoje srce vsakega greha« (Sir. 38, 10). — Zveličar svari: »Iz srca prihajajo hudobne misli« (Mat. 15, 19). In blagruje nje, ki so čistega srca, rekoč: »Učite se od mene, ker sem krotak in ponižen iz srca« (Mat. 11, 29).

Pred vsem pa je srce sedež ljubezni. Dostikrat pravimo: Ta človek nima nobenega srca; ali pa: ta človek ima kamen mesto srca. In zopet: Ta mož je srce samo, t. j. on ima ljubezen, sočutje do drugih. Govorimo o očetovskem, materinem srcu, t. j. o očetovski, materini ljubezni. Srce nam je torej podoba ljubezni, kakor je križ podoba vere, sidro podoba upanja. Zategadelj beremo v sv. pismu: »Ljubi Gospoda svojega Boga iz celega svojega srca« (5. Moz. 6, 5). — »Obudil si bom zvestega duhovnika, ki bo delal po mojem srcu in moji duši« (I. Kralj. 2, 35). — Učenca v Emavsu sta rekla med seboj: »Ali ni bilo najino srce goreče v naju, ko je govoril po poti?« (Luk. 24, 32.) — In sv. Pavel piše Korinčanom: »Ljubezen božja je zlita v naša srca po Svetem Duhu« (Kor. 5, 5).

Da je torej srce v najtesnejši zvezi z ljubeznijo, o tem ni dvoma. V čem pa je ta zveza, tega nam današnja veda še ne vé nič povedati. Razmera duše do telesa nam je velika uganka. To pač vemo, da sta duša in telo zvezana v eno bitje in da duša tudi v svojem čisto umstvenem delovanju ni neodvisna od telesa. Kako pa duša in telo vplivata eden na drugega, kje je zveza ali most med obema, tega menda ne bomo zvedeli na zemlji. To pa je dognana stvar, da strah, veselje, razburjenost, ljubezen najpoprej čuti srce in gosteje bije, zato je naziranje splošno, da ima dušno življenje, zlasti pa ljubezen svoj sedež v srcu. To nam potrjuje tudi mila tožba Zveličarjeva, ki se je 16. junija 1675 prikazal blaženi Margareti Alakok, ji odkril



svoje Srce in rekel: »Glej to Srce, ki je tolikanj ljubilo ljudi, vendar mu je večina tako nehvaležna.«

Predmet pobožnosti Srca Jezusovega je tedaj telesno Srce božjega Zveličarja, kot podoba ljubezni do nas, ki se je zlasti pokazala v trpljenju in smrti Jezusovi in se tudi sedaj kaže v zakramentu ljubezni.

II. Kaj naj torej storimo, da postanemo pravi častilci presvetega Srca? Odgovor je kratek: Ljubezen terja nasprotno ljubezen. Ako se Jezus pritožuje, da ljudje ne povračujejo ljubezni njegovega Srca, tedaj je naša dolžnost, da iz celega srca ljubimo Gospoda Jezusa v njegovem presv. Srcu; in ta ljubezen bodi zahvalna, pravna, posnemalna in goreča.

1. Ljubezen naša bodi zahvalna. Kakšne dobrote nam je izkazalo presv. Srce? — Srce Jezusovo je vir nebeških nauk, katere je božji Učenik dajal poedincem, n. pr. Samarijanki, Nikodemu, apostolom in učencem, pa tudi množicam ljudstva in po njih nam vsem; neprecenljivi nauki o Bogu in božji previdnosti, ki hrani vrabiča na strehi, oblači lilije na polju, ima preštete naše lase na glavi, poplača vsak kozarec mrzle vode, ima pa tudi moč, dušo in telo pahniti v pogubljenje; pripoveduje o nebeški ženitnini, kjer bo sam Gospod stregel zvestim svojim služabnikom, o vnanji temi, kjer bo jok in škripanje zob, o strmi stezi in ozki poti, po kateri jih hodi le malo, a tudi o široki cesti, ki pelje v pogubljenje, in po kateri žalibog mnogi hodijo. O koliko hvalo smo dolžni presv. Srcu za te in enake zveličavne nauke!

Presv. Srce je pa tudi vir solz, katere je prelival Jezus, recimo na grobu svojega prijatelja Lazarja, ne toliko zanj, saj ga je zbudil k življenju, ampak radi smrti sploh, katero je zakrivil prvi greh in prinesel toliko gorja na svet. — Potem pri pogledu jeruzalemskega mesta, ki bo zavrnilo svojega Zveličarja in klicalo njegovo kri nase in na svoje otroke. Iz sočutja je prišla Zveličarju mila tožba iz ust: »O, da bi spoznalo tudi ti, in zlasti ta svoj dan, kar je v tvoj mir! — Kolikokrat sem hotel zbrati tvoje otroke, kakor koklja zbira svoja piščeta pod peruti, in nisi hotelo« (Luk. 19, 42. Mat. 23, 37). — Ali ta tožba in te solze veljajo ne le judovskemu ljudstvu, marveč vsakemu nespokornemu grešniku, da bi spoznal svojo zmoto in se spokoril. Koliko hvalo smo torej dolžni tem solzam, tem zdihljejem in viru, iz katerega prihajajo, namreč presvetemu Srcu Jezusovemu!

Iz tega Srca so pa tudi privrele naše vroče molitve, katere je Jezus pošiljal proti nebesom, ne tolikanj zase, ampak za nje, katere je sprejel za brate; zdaj v samotni puščavi, zdaj v tihi noči, na gori, ali na vrtu Getzemani, zdaj vpričo množice, zdaj pri svojih učencih, za nje in za vse, ki bodo verovali vanj, torej tudi zame in za nas vse.



Jezusovemu Srcu gre hvala za vse dokaze božjega usmiljenja in radodarnosti. Srce ga je gnalo, da je hodil okrog, dobrote deleč s polnimi rokami: jokajoči materi, ki je spremila edinega sina k pogrebu, je zbudil k življenju in ga ji dal zdravega zopet nazaj; tisoče je obvaroval lakote in jih nasitil, Petra je rešil potopa, svatom na ženitnini pomagal iz zadrege.

Srce ga je gnalo v trpljenje in smrt. Sam pravi: »S krstom imam krščen biti (namreč s krstom krvi), in kako mi je bridko, dokler se ne dopolni« (Luk. 12, 50). — In ko se je res dopolnilo, tedaj se je odprlo njegovo sveto Srce in dobesedno je iztekla zadnja kapljica krvi. Kaj dolgujemo temu Srcu za to nezaslišano radodarnost? Jaz mislim, da največjo hvaležnost, katere smo zmožni.

2. Kako se mu pa povrača? Naj pove sam! »Glej to Srce, ki je tolikanj ljubilo ljudi, vendar mu je večina tako nehvaležna!« Žalibog, tako je. Koliko greha store ljudje dan za dnevom, ne le tisti, ki ga ne poznajo, pagani in Judje, ampak tudi tisti, ki se imenujejo kristjane, ki so po sv. krstu sprejeti med otroke božje in se hranijo z njegovim sv. Telesom in Krvjo. Srce Jezusovo je venčano, toda ne s cveticami, ampak s trnjem, krivi pa so naši grehi. Trnjeva krona je tiha, a zgovorna očitavka. Varujmo se novo trnje zbadati v presv. Srce, da nam ne bo očital Zveličar: »Pričakoval sem koga, da bi me tolažil, a ni ga bilo« (Ps. 68, 21). — Prosimo tedaj božjega Zveličarja odpuščanja, zase in za celi svet, obljubimo mu poboljšanje, ljubezen in hvaležnost. Svoja mala pokorila sklenimo s pokorili vseh pravih častilcev presv. Srca, vse to pa združimo s trpljenjem Jezusovim in smrtno težavo njegovega Srca, tedaj smemo upati, da bo zadoščeno božji pravici in naša ljubezen do presv. Srca bo imela pravno moč.

3. Presv. Srce pa tudi želi, da ga posnemamo. »Pridite k meni in učite se vsi od mene, ker jaz sem krotak in ponižen od srca. Zgled sem vam dal, da storite, kakor ste videli mene. Učenec ne sme biti čez učenika, in popoln je učenec le tedaj, kadar je podoben učniku« (Mat. na raznih mestih). — Jezus je bil res junak v vseh čednostih. Odpovedal se je vsemu imetju, niti stanovanja ni imel; ponižal se je tako, da je učencem celó umival noge, bil tako pohleven, da je molil za nje, ki so ga križali; bil je pokoren do smrti, smrti pa na križu. S svojim zgledom nam je storil lahke vse naše dolžnosti: »Pridite k meni vsi, jaz vás bom pokrepčal in mir boste našli svojim dušam; vzemite moj jarem nase, moj jarem je sladak in moje breme lahko.«

Kolikor je nam mogoče, posnemajmo božje čednosti presvetege Srca in polagoma se bomo popolnoma preosnovali po vzvišenem vzoru božjega Učenika.



4. Zgodilo se bo pa tudi, da bo plamen ljubezni, ko bo enkrat gorel v našem srcu, vnel tudi našega bližnjega; kajti ogenj je nenasitljiv in se loti vsega, kar je gorljivo. Tudi leté iskre na vse strani in vnamejo sprejemljiva srca. Kdor tedaj ljubi božje Srce, dela za njegovo čast na vse strani in skrbi, da se presv. Srce čedalje bolj ljubi, časti, na pomoč kliče in posnema. Saj pravi Jezus sam: »Ogenj sem prišel na zemljo prineset in kaj hočem, kakor da se vname« (Luk. 12, 49).

Pobožnost Srca Jezusovega se je hitro razširila po vesoljnem svetu. V novejšem času je nastalo mnogo novih cerkev, ki so posvečene presv. Srcu. V vsaki cerkvi pa imamo vsaj podobo presv. Srca, nahaja se pa tudi v mnogih krščanskih hišah. Ozirajmo se pogosto v to podobo! Plamen, ki šviga iz Srca, nam pravi: Glej, kako ljubi to Srce! Križ in trnjeva krona nam govorita: Glej, kako me boli greh! Tega očitanja ne moremo preslišati; pobožno sklenemo roke, upognemo kolena in srčni vzdih nam prihaja iz ust: Presveto Srce, jaz tebe ljubim! Žal mi je, da sem bil dosedaj tako mlačen, ogrej me z ognjem svoje ljubezni! Odslej hočem prav iskreno častiti in posnemati presveto Srce in to češčenje bodi sprava za moje in za grehe vsega sveta. Presveto Srce Jezusovo, bodi moja rešitev. Amen.

Priredil P. Hugolin Sattner.

## 2. Naši vzorniki v cerkveni zgodovini.

### V. Dijakoni.

K Jezusu so se približali cestnarji in grešniki, da bi ga poslušali.

Luk. 15, 1.

Izmed vseh božjih lastnosti je Jezus najbolj poudarjal božjo usmiljenost. Ganljivo je brati, kako se je vidno trudil, da bi ljudi prepričal, kako neskončno dober in usmiljen je Bog do spokornih grešnikov. Naravnost je rekel, da ni prišel na svet radi pravičnih, marveč radi grešnikov; prišel je iskat, kar je bilo izgubljenega; »zdravi ne potrebuje zdravnika, marveč bolni« itd. Najlepše so one prilike, ki jih je Jezus povedal o božjem usmiljenju. Kako lep in tolažen je današnji evangelij, res, kakor ime pove, veselo oznanilo — oznanilo božjega usmiljenja nam je prilika o dobrem pastirju, ki je našel izgubljeno ovco, in o ženi, ki je našla izgubljeni denar! Kako krasna je prilika o izgubljenem sinu! Kako poučna prilika o hlapcu, ki je bil dolžan 10 tisoč talentov, o usmiljenem Samarijanu itd.

Ta veseli nauk nam je pokazal Jezus tudi s svojim zgledom. Saj že njegov prihod na svet je čudovit dogodek neskončnega usmiljenja božjega. In v življenju se je obračal zlasti rad do onih, ki so bili usmiljenja najbolj potrebni, bodisi



telesnega, bodisi dušnega usmiljenja. Ne le do onih je bil usmiljen, ki so ga prišli prositi; ne, še vabil in klical je k sebi vse: »Pridite k meni vsi, ki trpite in ste obteženi, in jaz vam bom olajšal... Za dela usmiljenja je še posebno plačilo obljubil v nebesih.

Zato ima pa tudi usmiljenost v cerkveni zgodovini posebno imenitno vlogo, in sicer v dvojnem oziru. Hvaležno so se posluževali božjega usmiljenja vsi sveti spokorniki. Milijone in milijone je osrečila božja usmiljenost v zakramentu sv. pokore! Osebito pa so se odlikovali od nekdanj vsi najboljši kristjani po dušnih in telesnih delih usmiljenja. To opazujemo že pri prvih kristjanih. Za posredovalce krščanskega usmiljenja so bili posebej odbrani dijakoni, ki so bili tudi sicer vzorniki krščanskega življenja. Zato smem pričakovati, da boste s pridom poslušali moj današnji govor o svetih diakonih.

Dijakoni so bili v prvih časih zelo imenitni in vplivni možje. Zdi se mi, da jih vse premalo čislamo in častimo, in seveda zlasti tudi premalo posnemamo. Morda je temu ponekoliko vzrok tudi to, ker dijakonska čast sedaj nima nič več one veljave kakor za časa apostolov in prvih kristjanov, in pa ta naša razvada, da ne znamo tako čislati ljudi nižje vrste kakor pa ljudi višjih stanov. Po tem merilu pa nikakor ne sodimo svetih dijakonov v prvih krščanskih časih.

Povod, da je nastala ta nižja duhovniška čast v sveti Cerkvi, je dala neka neznatna dogodba. Ganljiva in vzorna je bila v apostolskih časih skrb za uboge. Premožnejši kristjani so večkrat celo prodali svoje hiše in njive ter so izkupiček prinesli apostolom, da bi razdelili med one, kateri so bili v potrebah. Ko pa je narastla krščanska občina, niso imeli apostoli dovolj časa, da bi se poleg oznanjevanja božje besede in deljenja svetih zakramentov mogli še dovolj skrbno pečati z razdeljevanjem miloščine. Zgodilo se je torej, da se je pozabilo na nekatere vdove, ki so bile vsled tega žalostne in se pritoževale. Da bi se kaj takega nič več ne primerilo, so apostoli sklicali učence (vernike) in rekli: »To ne gre, da bi mi opuščali besedo božjo in oskrbovali mize. Izberite si torej, bratje, sedem poštenih mož, ki so polni sv. Duha in modrosti, da jim izročimo to opravilo, a mi se bomo držali molitve in skrbeli za oznanovanje besede božje.« To govorjenje je bilo vseč vsej množici in izvolili so sedem takih mož ter jih privedli pred apostole, ki so molili nad njimi in roke položili nanje. Imenovali so se dijakoni, t. j. služabniki ali pomočniki; pravimo jim tudi leviti, ker so se v stari zavezi tako imenovali oni služabniki, ki so bili v pomoč duhovnikom pri službi božji.

Dijakoni so bili jako častitljivi možje. Najprej že po svojem značaju. Saj so prvi kristjani vsi po vrsti živeli tako sveto



in brezmadežno; pa še izmed teh tako dobrih ljudi so odbirali najboljše in najmodrejše: Kako izvrstni so torej morali biti le-ti posebej odbrani izvoljenci. Apostoli pa so jim še z molitvijo in poklado škofovskih rok dodelili še posebne milosti in posebno oblast, ter so bili deležni svete cerkvene službe. Prva naloga jim je bila, da so oskrbovali in varovali skupno premoženje, ki je bilo namenjeno za miloščino; prevzeli so pa tudi razdelitev te skupne miloščine, kar ni bilo vselej tako lahka in priprosta reč. Bili so torej načelniki in voditelji one prekrasne naprave, kateri se še sedaj čudimo in bi jo smeli imenovati neki s v e t komunizem, kjer so ubožni s hvaležnostjo prejemale, bogatini pa z ljudomilo radodarnostjo dajali. Takrat ni bilo socialnega vprašanja, ki bi belilo glave skrbnim možem; reševalo se je samoobsebi; srečna rešitev mu je bila živa vera, ki je razgrevala srca prvih kristjanov. Pač srečni časi, ko ni bilo nobenega stiskanja in izkoriščanja od strani bogatinov, pa tudi zavisti in sovraštva ne pri ubožnih, marveč je sveta ljubezen vladala in vezala vse v miru in zadovoljnosti. Sveto pismo jih pohvali: »Bili so enega duha in enega srca, in vse, kar so imeli, bilo je vseh.«

Poleg te poglavitne naloge so pa dijakoni še opravljali druge častne posle: Stregli so pri sv. maši, oznanovali so božjo besedo, pripravljali za sv. krst in krščevali; tudi obhajali so vernike, zlasti bolnike in pozneje jetnike in mučenike. Kakor je bilo imenitno že v Jeruzalemu delo teh vrlih mož, je bilo pozneje še imenitnejše v Rimu, kjer so imeli delokrog razdeljen na sedem oddelkov, in po drugih večjih mestih. Posebno ob časih preganjanja je bilo silno naporno in nevarno njih junaško delo, ker so morali z veliko modrostjo oskrbovati cerkveno premoženje, da se jim ni oropalo, s smrtno nevarnostjo obiskavati bolnike in jetnike ter vernike v katakombah in po drugih skrivališčih. Da, dijakoni so bili zares izborni možje, viteški junaki.

Prvih sedem dijakonov v Jeruzalemu nam našteva sveto pismo po imenih, a le o dveh, s v. Š t e f a n u i n F i l i p u, nam sporoča nekoliko natančneje. Zato si tudi mi oglejmo le ta dva in iz nekoliko poznejših časov še s v. L a v r e n c i j a i n V i n c e n c i j a.

1. Sv. Štefan, poln milosti in moči, je delal velike čudeže in znamenja med ljudmi. Vstalo pa je nekaj judov zoper njega in so se z njim prepirali (o verskih rečeh). A niso se mogli ustavljati njegovi modrosti, ker mu je sv. Duh navdajal, kaj naj govori. Zato so nadražili ljudstvo zoper njega, ga zgrabili in vlekli pred veliki zbor. Privedli so tudi krive priče, ki so izjavile: »Ta človek ne neha bogokletno govoriti zoper sveto mesto in postavo«. Krive priče se zato imenujejo, ker so zavijali besede sv. Štefana, kakor so nekaj zlobne priče tudi



Kristusove besede napak obračale. Sv. Štefan je govoril o Kristusovem prerokovanju, da bo Jeruzalemsko mesto razdejano, in pa o tem, da je postava stare zaveze že dopolnjena po Kristusu in da je torej zgubila svojo veljavo. Priče so pa to tako zasukale, da je bogokletno govoril zoper mesto in postavo.

Nekaj posebnega je bilo opazovati pri tej sodbi. Vsi, ki so sedeli v zboru, nevoljno pogledajo nanj: videli pa so njegovo obličje kakor obličje angelovo. Oh, predragi, ne morem si kaj, da bi pri tem stavku ne postal nekoliko. O, kako krasno je to sporočilo! Ali je mogoče človeka bolj pohvaliti, kakor je tukaj pohvaljen sveti dijakon Štefan! Najsrditejši nasprotniki so srpo obračali oči proti svetemu učniku, in morali so priznati, da je Štefan kot angel nedolžen. Ako najhujši sovražnik mora spoznati svojega nasprotnika za angela, no, potlej pač lahko sodite, kako svet, kako nedolžen mora biti tak človek, res angel v človeški podobi! Sv. Hilarij pravi: Kar je imel sv. Štefan v srčnih globočinah, popolnost in lepoto Svetega Duha, to je sedaj svetilo na njegovem čelu in je storilo, da je bilo njegovo obličje kakor angelovo. Pač blagor mladeniču, kateremu že na licih žari taka sijajna nedolžnost, da se ji morajo čuditi tako podli nasprotniki, kakor so bili morilci sv. Štefana.

Tedaj ga vpraša veliki duhovnik, je li res govoril bogokletno. Štefan pa v daljšem prelepem govoru pokaže, kako prečudno in ljubeznivo je Bog vodil izraelsko ljudstvo, in kako so se Izraelci vedno ustavljali Bogu in njegovim poslancem. Konča pa svoj govor s temi-le krepkimi besedami: »Vi trdovratni, ki nimate za resnico ne srca, ne ušes, se vedno upirate Svetemu Duhu, kakor vaši očetje, tako tudi vi. Katerega izmed prerokov niso preganjali vaši očetje? Pomorili so te, kateri so napovedovali prihod Zveličarja; vi pa ste izdali in umorili Zveličarja samega.«

Ko so to slišali, so se togotili v svojih srcih in škripali z zobmi zoper njega, Štefan pa, poln Svetega Duha, kakor jagne med volkovi, povzdigne srce in oči proti nebu in v nebeškem zamaknjenju vzdikne: »Nebesa vidim odprta in Sinu človekovega stoječega na desnici božji.« Ko so pa slišali te besede, ki so se jim zdele grozovito bogokletje, zavpijejo na ves glas (da bi ga prevpili), zatisnejo si ušesa (da ne bi morali poslušati še kaj takega) in vsi hkrati planejo nanj. In so ga vlekli vun iz mesta, da bi ga kamenjali. Za bogokletstvo namreč je zahtevala judovska postava kamenjanje, katero se je moralo izvršiti zunaj mesta, ker je bogokletnik veljal za nečistega, od Boga zavrženega. Kakor njegov



Gospod Jezus Kristus je moral zaradi navideznega bogokletja zunaj mesta biti umorjen. Bož vеди, koliko krutega žaljenja so prizadejali svetemu možu že po potu, ker pravi sveto pismo, da so ga pahnili iz mesta. Ko so pa prišli na morišče, so ga s kameni pobijali. Priče, ki so po judovski postavi vrgle prve kamene, so položile svoja oblačila pred noge mladeniču, z imenom Savel, ki je tudi privolil v njegovo smrt. Štefan pa je molil, rekoč: »Gospod Jezus, vzprejmi mojo dušo!« Potem poklekne in zavpije na ves glas: »Gospod, ne prištevaj jim tega greha!« In ko je bil to izrekel, je zaspal v Gospodu. Pokopali so ga pobožni možje in verniki so zelo žalovali za njim.

Zares prelepa je bila ta smrt, in kakor je bil sv. Štefan vzornik v življenju, tako je tudi sijajen vzornik vsem umirajočim, naj bi tudi tako krotko prenašali bridkosti smrtne stiske in tako vdano in mirno darovali Jezusu svoje življenje. Sveti Štefan je prvi mučenec svete katoliške Cerkve in je takorekoč zastavonoša na čelu one veličastne rdečebarevne vojske neustrašenih junakov, ki so v silnih mukah veselo darovali kri in življenje za svojega Jezusa.

2. Po Štefanovi smrti so začeli grozovito preganjati vernike v Jeruzalemu. Zato je bežalo mnogo vernikov iz mesta. Razkropili so se po Judeji in Samariji in oznanjevali vero Kristusovo.

Med takimi oznanjevalci se je posebno odlikoval diakon Filip, ki je prišel v mesto Samarijo in je tam tako uspešno oznanjeval besedo božjo, da se jih je mnogo dalo krstiti, katere sta potlej apostola Peter in Janez prišla birmovat. Kakor svetega Štefana, tako je tudi diakona Filipa podpirala posebna moč božja. Množice so ga zvesto poslušale, ker je delal veliko čudežev; izganjal je hudobne duhove ter ozdravljaj hrome in mrtvoudne. Velika radost je bila po vsem mestu med prebivalci.

Posebno pomenljiva pa je iz življenja tega čudodelnega diakona ta-le dogodba. Nekoč se mu je prikazal angel Gospodov ter mu rekel: »Vstani in pojdi proti jugu na cesto, ki drži iz Jeruzalema v Gazo.« Filip vstane in gre. In glej! mož iz Etijopije, t. j. iz dežele, ki je na južni strani Egipta in se sedaj imenuje Abesinija, zakladnik etijopske kraljice, Kandace, ki je bil prišel molit v Jeruzalem, se je vračal domov in je sedel na vozu prebiral preroka Izaija. Duh božji reče Filipu: »Pristopi in pridruži se temu vozu!« Filip priteče in sliši moža, beročega besede: »Kakor ovca je bil peljan v zaklanje in kakor jagnje brez glasu pred tem, ki je striže, tako tudi on ni odprl svojih ust.« Filip ga vpraša: »Meniš li, da razumeš, kar bereš?« Zakladnik odgovori: »Kako bi mogel, ako me kdo ne pouči?« Prosi torej Filipa, naj stopi na voz in sede k njemu. Sedaj vpraša zakladnik: »Prosim te, o kom govori to prerok, o sebi ali o kom drugem?« Filip mu najprej razloži te preroške besede, da namreč



prerok Izaija tu govori o Jezusu, kako bo trpel in umrl, potlej ga pa poučuje še o drugih najmenitnejših resnicah svete vere, in da bo le tisti zveličan, kateri veruje in se da krstiti.

Medtem prideta k neki vodi in zakladnik reče vesel: »Glej, tukaj je voda! Kaj zadržuje, da bi bil krščen?« Filip odvrne: »Ako veruješ iz vsega srca, sme se zgoditi.« Zakladnik mu odgovori: »Verujem, da je Jezus Kristus Sin božji.« In mahoma veli voz ustaviti. Oba stopita v vodo in Filip krsti zakladnika. Nato Filip zopet izgine, zakladnik pa se vesel dalje pelje in gotovo tudi doma pripoveduje o tem dogodku in pripravlja pot za poznejše misijonarje.

Le na eno reč vas posebej opozarjam. Pred krstom so navadno morali in še morajo krščevanci (ali pa botri mesto njih) moliti vso apostolsko vero, zakladnik etijopski je pa izrekel le en stavek: »Verujem, da je Jezus Kristus Sin božji!« in diakonu Filipu je to zadostovalo. In po pravici, saj v tem je v kratkem povedano tudi vse drugo, kar nam je treba verovati: Kdor veruje, da je Jezus Sin božji, veruje tudi vse, kar je učil in kar uči njegova sveta Cerkev; kdor veruje, da je Jezus Sin božji, zvesto izpolnjuje njegovo sveto voljo, da bi tudi dosegel, kar je Jezus obljubil svojim zvestim služabnikom; kdor veruje, da je Jezus Sin božji, ga tudi goreče časti in pridno rabi njegove pomočke in milosti, da bi mogel za njim hoditi in k njemu priti ter z njim kraljevati v rajski sreči vekomaj. Oj, predragi, le tudi vnemajte in vzbujajte dan na dan trdno živo vero v Jezusa Sina božjega po zgledu svetega diakona Filipa.

3. Med najslavnejše svetnike se prišteva sveti diakon Lavrencij, ki je za časa Valerijana prestal mučeniško smrt. Opozorim vas le na tri reči, takorekoč na tri glavne poteze na sliki tega krščanskega junaka: na njegovo hrepenenje po mučeništvu, na modro izpolnjevanje stanovskih dolžnosti in junaški pogum ob njegovi strašni mučeniški smrti. Ko je šel papež Ksist II. na morišče, se je jokal in jokaje tožil, zakaj ne vzame svojega diakona tudi s seboj v smrt, kakor ga je jemal s seboj, kadar je šel maševat. Ker mu je cesarski namestnik zapovedal, naj mu pokaže cerkvene zaklade, je ročno prodal vse dragocenosti in razdelil med ubožce in sirote ter tretji dan, kakor je bilo dogovorjeno, predstavi namestniku vrsto ubožcev in sirot pa veliko vrsto svetih vdov in bogoljubnih devic, in reče, kazaje na prve: »To so naši zakladi!« in kazaje na druge: »To so pa naši biseri in dragi kameni!« Sodnik ga ukaže počasi peči na železni pletenici. A glejte ga krščanskega junaka! Tako sveto in veličastno se še nikdo ni šalil ob najveselejši uri, kakor diakon Lavrencij v strašnih smrtnih mukah. Ko je bil po eni strani ves opečen, je rekel: »Po eni strani sem že pečen, obrni me še na drugo!« In ko je bil opečen tudi še po tej strani, se je še umiraje šalil: »Sedaj sem pa ves pečen, sedaj pa le odreži in jej.«



Predragi, na tega vzornika se ozirajte, kadar vam bo treba kaj trpeti, zlasti pa, kadar se bo treba vojskovati zoper hude izkušnje; prosite ga pa tudi za njegovo mogočno pomoč, saj Slovenci ga od nekdaj prav goreče zaupno časte vsepovsod.

4. Še četrtega dijakona vzornika vam imenujem. Med vsemi mučeniki španske dežele se odlikuje dijakon Vincencij, ki je bil kruto mučen v zadnjem preganjanju za časa trinoga Dioklecijana. Kakor je Rim ponosen na sv. Lavrencija, tako je Španska vesela svojega Vincencija. Nedolžnega mladenciča je vzgojil Valerij, škof v Saragosi. Naučil ga je vseh lepih čednosti ter ga posvetil za dijakona in mu dal oblast, naj oznanjuje besedo božjo mesto njega. Vincencij je skrbno in zvesto opravljal svojo službo; kar je učil druge, to je najprej izpolnjeval sam. Kakor biser se je svetil med španskimi svetniki; zato ga brž opazi sovražnikovo oko. Namestnik Dacijan ga vrže v ječo in mu obesi na roke in noge težke verige. Ker je hrabro zagovarjal svojo vero, so ga dejali tudi na tezalnico. Med trpinčenjem ga vpraša Dacijan, kaj da sedaj reče. Vincencij mu odgovori: »Sedaj se le godi, česar sem se že dolgo veselil.« Namestnik je mislil, da mu krvniki preveč prizanašajo, zato jih ukaže pretepsti. Razsrjeni mučitelji ga sedaj z železnimi grebeni razmesarijo do belih kosti; Vincencij pa vesel oznanjuje in spoznava troedinega Boga. Nato ga položijo na razbeljeno železo, od zgoraj pa ga žgo z razbeljenimi ploščami ter mu v skeleče rane potrosijo še soli in vlijejo kisa — svetnik pa je molil neprenehoma. Sedaj ga veli Dacijan odpeljati v ječo na bodoče črepinje. A Bog ne zapusti svojega ljubljenca in mu dá, da tudi na ostrih črepinjah sladko zaspi. Ko se prebudi, zagleda mesto črepinj vse polno lepih, dišečih cvetlic ter sliši tako lepo angelsko petje, da tudi sam veselo zapoje. Sedaj pa ga dá Dacijan položiti na mehko posteljo, da bi ga tako ozdravil in pripravil za nove muke. Kristjani so prihajali k njegovi postelji, poljubovali njegove rane ter namakali rutice v njegovi krvi, da bi svojim potomcem zapustili drag zaklad v spomin Vincencijeve smrti. Medtem je sveti mučenec izdihnil svojo čisto deviško dušo in se preselil v nebeški raj. Tudi tega junaka vzornika častijo verniki po vsem svetu, ker je sveta Cerkev njegovo ime sprejela v litanije vseh svetnikov.

Pristavim le še to: Dijakoni so bili v prvih srečnih časih učitelji ljudstva, torej niso le vzorniki nam duhovnikom, marveč tudi vzorniki vzgojiteljem sploh. O predragi, kako lepo bi poskrbeli zase in za našo domovino, ko bi hoteli vsi vestno posnemati take blagodušne svete vzornike. Amen.

Ant. Kržič.



## Četrta nedelja po binkošti.

### 1. Kako vsak sveten človek more in mora hrepeneti po popolnosti.

Pelji na globoko, in vrzite svoje mreže na lov. Luk. 5, 4.

Premnogi med svetom živeči ljudje mislijo, da niso nikakor dolžni prizadevati si za popolnost. Pravijo namreč: mi živimo med svetom in se ukvarjamo s časnimi opravki, zato ne moremo biti popolni in sveti in tudi ni treba, da bi bili. Duhovno življenje je za redovnike, katere je zato Bog poklical iz sveta. V nekem oziru govore sicer resnico: gotovo je, da morajo duhovniki in redovniki popolneje živeti ko svetni ljudje, ki so navezani na zakonski jarem, otroke in državna opravila. Vendar pa morajo biti tudi popolni, če hočejo imeti delež v kraljestvu Očeta. To nam izpričuje apostol: »Izvolil nas je v njem pred stvarjenjem sveta, da bi bili sveti in brezmadežni« (Ef. 1, 4). V mislih pa ima vse ljudi. Enako sv. Peter: »Sveti bodite tudi vi v vsem svojem obnašanju, ker pisano je: sveti bodite, ker sem jaz svet« (I. Petr. 1, 15, 16). Bog je rekel Abrahamu: »Hodi pred menoj in bodi popoln« (I. Moz. 17, 1); in »Bodi popoln in brez madeža z Gospodom, svojim Bogom« (5. Moz. 18, 13). In naš Zveličar Jezus Kristus je v svoji pridigi na gori ravno tako priporočal popolnost: »Bodite tedaj popolni, kakor je vaš Oče nebeški popoln« (Mat. 5, 48). Zato so torej tudi svetni ljudje dolžni hrepeneti po popolnosti, dasiravno ne v toliki meri, ko Bogu posvečene osebe. Razloček te popolnosti je razviden iz besedi današnjega sv. evangelija: »Pelji na globoko, in vrzite svoje mreže na lov.« »Pelji na globoko,« pravi Kristus Petru in duhovnim osebam, ki morajo hrepeneti po višku popolnosti; »vrzite mreže,« s tem pa zapoveduje vse ljudem, da vodijo svoj čoln življenja tako, da bodo dosegli krščansko popolnost, ali z drugimi besedami, kolikor mogoče veliko zaslužnih del za nebesa.

Poslušajmo torej, na kakšen način more in tudi mora vsak človek hrepeneti po popolnosti.

Potrebnih mu je šestero reči:

1. Izpolnjevati mora zapovedi božje.
2. Pokoriti se za storjene grehe.
3. Bojevati se neprestano zoper grehe.
4. Imeti željo vedno napredovati.
5. Poleg zapovedanih izpolnjevati tudi druge, nezapovedane reči.
6. Varovati se tudi malih grehov.



1. Izpolnjevati mora zapovedi božje ali z drugo besedo, Boga čez vse ljubiti. Sv. Janez pravi: »Kdor izpolnjuje njegovo besedo, v tem je resnično ljubezen božja popolna« (1. Jan. 2, 5). Ker ljubi Boga, in so mu njegove zapovedi čez vse, zato je pripravljen rajši izgubiti vse posvetno blago, ko njega razžaliti; voljan je odreči se vsemu temu vsaj v duhu, sovraži ga nekako (in tako delajo popolni), dasiravno se v dejanju ne odpovedo, kakor to storé redovne osebe. Ta popolnost pa je vsem zapovedana, radi tega, ker je zapoved ljubiti Boga obvezna za vse. V tem zmislu pravi Gospod: »Ako pride kdo k meni, in ne sovraži svojega očeta in matere in žene in svojih otrok in bratov in sester, pa še tudi svojega življenja, ne more biti moj učenec« (Mat. 14, 26). S tem hoče reči, da vsega tega ne smemo enako ljubiti kot Boga, in če bi on hotel, da to zapustimo, moramo storiti, in sicer tako hitro, kakor bi vse to sovražili: to je namreč znak resnične ljubezni. Zato moraš zapustiti starše, če bi te odvrčali od božje službe; če se ti obeta bogat zakon v hiši, kjer žive po krivi veri, moraš se odpovedati rajši zakonu, kot zavreči pravo vero; če ti kdo zapusti njivo, ki je tuja last, jo boš vrnil pravemu lastniku in si ne boš obteževal svoje vesti. Slednjič ne smeš biti svojega imetja neodvisen gospodar, temveč nekaj najemnik, ki mora v svojem času gospodu vse izročiti. Zato pravi apostol: »Čas je kratek, zato naj bodo tudi tisti, ki imajo žene, kakor bi jih ne imeli, in kateri jokajo, kakor bi ne jokali, kateri se vesele, kakor bi se ne veselili, in kateri kupujejo, kakor bi ne imeli, in kateri uživajo ta svet, kakor bi ga ne uživali. Podoba tega sveta bo namreč prešla« (1. Kor. 7, 29—31).

Medtem ko vodijo duhovne osebe ladjo svoje popolnosti na globoko in odprto morje, s tem, da se vsemu odpovedo, kar bi jih moglo ovirati pri božji službi, pri izpolnjevanju njegovih zapovedi, se svetni, po popolnosti hrepeneči ljudje ne spuščajo tako globoko, temveč razprostro samo svoje mreže, to se pravi, odpro svoje srce božjim navdihom, tako da je pripravljeno zapustiti starše, ugodnosti, srečo, da, še celo svojo voljo in dati tudi lastno življenje radi Boga. Duhovne osebe so podobne neporočenim vojakom, ki nimajo v vojski nobenih ovir, in so zato vztrajnejši in hrabrejši; svetne pa oženjenim, ki se le težko ločijo od žene in otrok, in misel na domače jih ovira pri odhodu v boj.

2. N a p a k e, ki jih je storil človek, mora o b j o k o v a t i s trdnim sklepom, v prihodnje ne več grešiti, da, ogibati se tudi vsake bližnje priložnosti. Država, ki kaznuje prestopke državljanov, se nima bati uporov, nasprotno pa, če se ne meni zanje in jih ne kaznuje, si koplje sama grob, koplje svojo lastno pogubo. Španci in Italijani so bili svoj čas (deloma še dandanes) zelo trdni in neomahljivi v sveti veri. Pa zakaj? Ali morda niso prišli v dotiko s krivoverci? Ne zato, kajti dovolj jih je



bilo krivih prerokov tam doli, toda ljudje jih niso poslušali, postavili so jih pred javna sodišča in nato pogнали čez mejo. Zato ni popoln le tisti, ki sploh ne greši (ker takih je zelo malo), temuč tudi grešnik, ki se storjenega greha takoj kesa in sklene za naprej živeti le Bogu, če bi se tudi meso upiralo.

Če torej takoj, ko padeš, tudi obžaluješ in se kesaš, boš popoln; kakor je soba, v katero je kdo stopil z umazanimi nogami, zopet čista, ako se hitro posnaži. Nikomur naj tedaj ne upade pogum, če je grešil iz slabosti, ali pa če ne napreduje tako, kakor bi rad. Nevolja, ki jo čuti v sebi, naj mu je znamenje, da v resnici hrepeni po popolnosti. Sv. Avguštin pravi: »Priti do spoznanja, da nismo popolni, je popolnost... Nikoli ti ne bo ugajalo, kar si, če hočeš postati, kar nisi. Kadar si se namreč pričel dopadati samemu sebi, takrat si obstal (v popolnosti namreč) in če si rekel: zadosti je, si se pogubil.« Sveti Jeronim pa trdi: »Edina popolnost tega življenja je, da pripoznamo svojo nepopolnost.«

3. **Vojskovati** se mora nadalje tudi **zoper strasti** in neredna nagnenja ter izkušati podvreči poželjivost volji in razumu. Ta neprestani boj bo Bog poplačal z zmagjo. Kakor poveljnik vojske, ki ga pošlje vladar nad sovražnika, sluša njegov ukaz, se hrabro in vztrajno bori in vodi boj in tako slednjič zmaga, velja kot dober vojskovodja in dobi plačilo, ravno tako mora tudi kristjan, ki je postal pri sveti birmi vojščak svete vere, iti v boj zoper sovražnike duše, zlasti zoper poželjivost mesa, tega rednega nasprotnika domovine, in ne sme odložiti orožja, dokler ne zmaga. Če se pa zopet vzdigne, mora tudi on pričeti; le na ta način bo vreden vojščak Jezusa Kristusa. Zato sv. Pavel ne pravi: »Zmagaj!« temuč: »Trpi, kot dober vojščak Kristusa Jezusa« (II. Tim. 2, 5). Ako se torej v tebi zbujajo ožnji poželjivosti, oglašajo nečiste misli in želje, in se jim ti ustavljaš in vanje ne privoliš, ne boš pred Bogom nečistnik, temuč nasprotno, branitelj čistosti. Dokler živimo, sicer ne moremo popolnoma pogasiti ognja poželjivosti (razen če Bog komu podeli posebno milost), vendar pa ga moremo in tudi moramo krotiti in omejiti, da nam ne škoduje. Kakor privežemo divjega psa na verigo, da nas ne popade, četudi ni zato nič bolj krotak, ravno tako moramo imeti privezane tudi naše strasti, da nas ne bodo potegnile v pogubo. Ko so nadlegovale gorečega opata Pafnucija hude nečiste izkušnje, mu je rekel angel: »Kaj se čudiš, Pafnucij, ko te muči poželjivost, saj še ognja, ki je v tebi, nisi tako čisto pogasil, kakor se ti dozdeva.« Sv. Peter Alkantarski ni niti na bolniški postelji pustil, da bi se ga kdo dotaknil, tako zelo se je bal za svojo sveto čistost. Ker torej ognja poželjivosti v nas ne moremo čisto pogasiti, ga moramo vsaj omejiti in brzdati tako, da nam ne bo škodoval. V tem zmislu je govoril Bog Kajnu: »Podvrzi si poželjenje in ti čez njega gospoduj« (I. Moz. 4, 7).



4. Da kristjan hrepeni po popolnosti, se spozna tudi po tem, če želi vedno napredovati in izkuša čednosti, ki jih pri drugih vidi, posnemati. Vselej, ko vidi čednostnega človeka, vzklikne: »O, ko bi bil tudi jaz tak, kako mi je žal, da sem se tako malo menil za sveto življenje, medtem ko si drugi toliko prizadevajo!« Sv. Bernard pravi: »Neprestano prizadevanje k popolnosti se sme imenovati popolnost.« In sv. Pavel trdi: »Ne, da sem že dosegel ali da sem že dovršen, a ženem se, da kako dosežem« (Fil. 3, 12). To se pravi, da ni še dosegel vse popolnosti, kakor razlagata sv. Krizostom in Teofilakt. In vendar je bil sv. Pavel popoln, ker pravi: »Kolikor nas je torej popolnih, bodimo teh misli« (Fil. 3, 15). Bil je popoln, ker je vedno hrepenel tak biti, četudi ni dosegel viška čednosti. Na ta način izkušajmo tudi mi biti zmerni, da bomo zmerni, biti čisti, da bomo čisti in tako popolni, da bomo vedno v srcu o tem prepričani. Ne premišljujmo reči, ki so že za nami, to je dobra dela, ki smo jih že izvršili, temuč prizadevajmo si za prihodnja. Zakaj apostol narodov nas uči: »Pozabivši, kar je zadaj, a vzpenjajoč se po tem, kar je spredaj« (Fil. 3, 13). Popolnost tedaj ne obstoji v tem, da je kdo že popoln, da nima na sebi greha, temuč v neprestanem teženju po popolnosti. Popolnost popotnika obstoji v tem, da hitro in vztrajno potuje naprej. Zato pravi sv. Avguštin: »Popoln je, ki neprestano stremi za popolnostjo, prost smrtnih grehov tisti, ki se obenem tudi malih kesa, s tem da daje miloščino.« Mi imenujemo gotove ljudi modroslovce, druge zopet bogoslovce, in vendar ne ti, ne oni ne vedo in ne znajo vsega, vedno se lahko še izpopolnjujejo v svojih vedah.

Zato nas opominja bogoslovec Kornelij, da naj imamo vsaj dobro voljo, četudi ne moremo sicer veliko dati in storiti. In sv. Avguštin pravi: »Celo življenje dobrega kristjana obstoji v dobri volji napredovati.«

5. Vesten kristjan pa ne izpolnjuje samo tega, kar je strogo zapovedano, temuč tudi ono, kar je v svetem pismu ali pa v cerkvenih odločbah samo nasvetovano. Tisti hlapec je zvest, ki ne stori le tega, kar mu je ukazano, ampak sluša in izpolni vsak migljaj gospodarjev in mu gre povsod na roko, kakor so storili tisti trije mladeniči, ki so na željo Davidovo: »O, da bi mi kdo dal piti vode iz vodnjaka, ki je v Betlehemu zraven vrat!«, takoj pritekli, prodrli šotorišče Filistejcev in mu prinesli vode (II. Kralj. 23, 15, 16). In čeravno nismo dolžni posluževati se vseh sredstev za zveličanje, ne smemo vendar postaviti nikakih ovir popolnosti, češ, dosti je, da izpolnjujemo zapovedi, svetov pa ni treba. Tako mišljenje bi zaprlo vrata Svetemu Duhu, ki nas navaja k izpolnjevanju tudi nasvetovanih reči. In kdor tako dela, da namreč ne dá, kar ni treba, najbrže tudi to, kar je treba, le težko odstopi. Če pa storimo vse, kar je v naši moči, se laže varu-



jemo greha in teže prestopimo zapovedi. Nihče ne bo tujega kradel, ki sam daje od svojega. Kdor je vsak dan pri sveti maši, bo tudi ob nedeljah, kdor se češče izpoveduje, bo tudi velikonočno spoved vestno opravil. S tem, da izpolnjujemo nezapovedano, se utrdimo v izpolnjevanju zapovedanega. Na ta način tudi veliko lažje opravljamo zapovedi. Kajti kakor ptica z obema perotima z lahkoto reže zrak, z eno samo pa le s težavo, ali pa sploh le po tleh skače, ker jo ovira, ravno tako je s človekom, ki se hoče držati le zapovedanega. S težavo bo izpolnjeval, slednjič omagal, padel! Kdor pa tudi nezapovedano izpolnjuje prostovoljno, bo tudi zapovedano z veseljem izvrševal. Poslušajmo torej Kristusa, kako je o tem govoril v oni slavni pridigi na gori: »Slišali ste, da je rečeno starim: 'Oko za oko, zob za zob'. A jaz vam pravim, da se ne upirajte hudemu, temuč če te kdo udari po desnem licu, nastavi mu tudi drugo; in kdor se hoče s teboj pravdati in ti suknjo vzeti, pusti mu tudi plašč; in če te kdo prisili iti eno miljo, pojdi z njim dve. Kdor te prosi, daj mu; in kdor hoče od tebe na posodo, ne odreci mu. Slišali ste, da je rečeno: 'Ljubi svojega bližnjega', in sovraži sovražnika svojega. A jaz vam pravim: Ljubite sovražnike svoje in molite za tiste, ki vas preganjajo: da boste sinovi Očeta svojega, ki je v nebesih, kajti on vелеva solncu svojemu, da vzhaja nad hudobnimi in dobrimi, in daje dež pravičnim in nepravičnim. Kajti če ljubite tiste, ki ljubijo vas, kakšno plačilo vam bode? Ne delajo li tega tudi cestnarji? In če pozdravljate samo brate svoje, kaj delate posebnega? Ne delajo li tudi pagani tako? Vi torej bodite popolni, kakor je popoln Oče vaš nebeški« (Mat. 5, 38—48). Kajneda, dragi moji, kako krasni opomini, kako lepi nauki! Toda žalibog, da se jih današnji svet tako ogiblje, da jih tako sovraži!

6. Po popolnosti hrepeneč kristjan se mora ogibati tudi malih grehov in napak. Dasiravno se ne moremo otresti vseh nerednosti (imajo jih namreč tudi najpopolnejši), vendar pa moramo skrbeti, da zmanjšamo njih število, »da bomo popolni in pravični, v ničemer pogrešni« (Jak. 1, 4). Dober služabnik se boji tudi v majhni stvari razžaliti svojega gospoda. Kdor se noče varovati malih grehov, zasluži, da ga tudi Bog zapusti in da pade v smrtne grehe. Modri Sirah namreč pravi: »Kdor zametuje malo, bo sčasoma padel« (19, 11). Ni pravi prijatelj, ki izkuša zadati prijatelju malo rano, da, niti prijatelj ne more biti; in kdor si noče prizadevati, da ne bi žalil Boga z malimi grehi, tudi ne more biti njegov prijatelj. Otrok, ki uboga starše šele tedaj, ko mu pokažejo šibo, ni dober otrok. Tak je kristjan, ki se ne boji malih grehov, čeravno vé, da bo radi njih trpel v vicah, ampak le smrtnih, ker se boji pekla.

Toda žal, kako redki so, ki se boje tudi malih grehov, kako malo jih je, ki si tako prizadevajo za popolnost! Koliko jih je, ki za majhen dobiček ali za odvrnitev majhne škode



greše smrtno. V starem zakonu je bilo rečeno: »Naj je ne bo nečistnice med Izraelovimi hčerami in ne oskrnjevalca med Izraelovimi sinovi« (5. Moz. 23, 17). In koliko je danes takih med kristjani!? Kako malo se ljudje menijo za laži, kako grdo včasih govore itd. Zato pravi apostol: »Nesramnost pa in sleherna nečistost ali lakomnost naj se še imenuje ne med vami, kakor se spodobi svetim, in grdobija in nespametno, pohujšljivo govorjenje, ki je nespodobno« (Ef. 5, 3, 4). In vendar, kako zelo se ljudje vdajajo tem grehom! Kako malo se menijo, da bi se očistili grehov. Koliko jih je, ki greh še celo zagovarjajo, drugi pa sploh ne vedo, da so zato vojščaki Kristusovi, da se ustavljajo strastem. Nekateri strežejo samo lastnemu poželjenju, lastnemu telesu. Zato pa je tudi tako malo napredka v duhovnem, popolnem življenju. Imamo sicer svetne ljudi, ki so bili prišteti svetnikom. Le poglejmo nekatere vladarje: Ludovika na Francoskem, Edvarda na Angleškem, Kazimira na Poljskem, Venceslava na Češkem, Štefana na Ogrskem! Toda kako malo jih je v primeri s hudobnimi! V mestu Kremoni je bival tudi državljani Homobon s svojo ženo, ki je tako popolno živel, da ga je papež Inocencij III. takoj po smrti proglasil za blaženega. Toda kje je še kaj takih? Živel je tudi zelo pobožen kmet Izidor, ki ga je tudi papež Gregor VI. uvrstil v vrsto svetnikov.

Kaj pa mi? Ali jih ne bomo posnemali? Dasiravno ne moremo doseči take svetosti kot ti, si pa prizadevajmo vsaj za pravo krščansko popolnost. Predvsem pripoznajmo, da smo še grešniki, da smo še bore malo storili, in s sv. Petrom recimo: »Gospod, vso noč smo se trudili in ničesar nismo ujeli« (Luk. 5, 5). In še s sv. Pavlom: »Bratje, jaz ne mislim sam zase, da sem že dosegel« (Fil. 3, 13). Prizadevajmo si torej za krščanske čednosti, brzdajmo svoje strasti in nagnjenja in odstranimo zapreke, ki so nam na poti. Imejmo pred očmi tudi neizmerno plačilo, ki nas čaka v nebesih; kolikor hujši bo, toliko večja slava. Iztrgaj zato, o kristjan, iz srca greh, ki te vodi k slabemu, in bojuj se vsak dan, začni pa že danes, zakaj življenje je kratko, večnost pa bo neskončna, da boš mogel na smrtni postelji reči: »Bojeval sem dober boj, dokončal tek, ohranil vero, že mi je pripravljen pravičnosti venec, ki mi ga podeli Gospod, pravični sodnik, tisti dan« (II. Tim. 4, 7, 8). Amen.

Po P. M. Faber: conciones. — B. K.



## 2. Naši vzorniki v cerkveni zgodovini.

### VI. Sveti mučenci.

Učenik, vso noč smo delali pa nismo nič ujeli; na tvojo besedo pa bom vržel mrežo. Luk. 5, 5.

Danes nam sv. evangelij kaže dve podobi, jako različni! Na eni je napisano: »Vso noč smo delali in nismo nič ujeli«; na drugi pa: »Na tvojo besedo bom vržel mrežo.« Kaj žalostna je prva podoba. Učencem ni bilo dovolj, da so delali le podnevi; delajo tudi ponoči, in sicer celo noč, toda zastonj, ničesar ne morejo ujeti; in ko se zdani, gredo na suho, da si posuše mreže, ki so jih vso noč zastonj razprezali na ribji lov. — Vse drugačna pa je druga podoba. Poln zaupanja v Jezusovo besedo vesla sv. Peter na morje, in sicer daleč proč od kraja, kakor je velel Gospod; nastavi mrežo, in ko jo potegne, ni več tako lahka kakor poprej, je zmeraj težja in težja, več ne more vzdržavati množice rib, začne se trgati; zdaj pokliče svoje tovariše na pomoč — in ko pridejo, napolnijo oba čolna, da se hočeta potopiti. Apostoli, posebno sv. Peter, kar strme in se ne morejo načuditi tolikemu uspehu.

V teh dveh slikah vidimo tudi usodo človeškega življenja. Saj se itak naše življenje večkrat primerja vožnji po morju. Prazno delo ponoči na morju nas spominja na prazno delo onih posvetnjakov, ki se nič ne zmenijo za luč svete vere, ki jih nič ne ogreje solnce nebeških resnic in božjih milosti. Veliko se trudijo, delajo naporno, pa njih delo nima za večnost nobenega uspeha. Ko se bo začelo daniti jutro večnega dneva, tedaj bodo obupno spoznali: veliko smo se trudili, veliko delali, pa vse je bilo zastonj! — Vse drugačna pa bode osoda onih vernih poštenjakov, ki v čolnu sv. Petra, t. j. v sv. katoliški Cerkvi delajo po naročilu in navodilu Jezusovem, ki delujejo ob žarni luči božjih nauk in milosti. O, kako bodo utolaženi in oveseljeni, ko se bodo — bogato obloženi z zaslugami in dobrimi deli — bližali kraju zemeljskega življenja in stopili v srečno večnost.

Bog hotel, da bi tudi mi tako uravnali svojo vožnjo po morju zemeljskega življenja, da bi srečno prijadrali v pristanišče večnega zveličanja. To pa bomo prav gotovo, ako posnemamo one junaške vzornike krščanske popolnosti, ki se že veselijo v rajski sreči. Saj ravno zato sem se namenil z vami premišljevati življenje svetih vzornikov. Posebno koristni in spodbudni so zgledi svetih mučencev. Zato danes še enkrat obrnimo svoje misli na prve čase krščanstva, ko je v toliki obilnosti tekla sveta mučeniška kri. Krščansko mučeništvo — to je pač najlepša stran cerkvene zgodovine. Kako rad bi vam pred dušne oči razvrstil vse one milijone krščanskih junakov in junakinj, ki so veselo darovali Jezusu vse ter tudi svojo srčno



kri in življenje, ali vsaj one, katere opisuje cerkvena zgodovina. Ker je pa to nemogoče v kratkem času, sem se namenil, vam danes le nekatere zglede postaviti pred oči, da po teh vzornikih lahko sodite tudi še vse druge milijone; namenil sem se, vam pokazati le nekakšen venček iz mučeniškega junastva,<sup>1</sup> da bi se tudi v vaših srcih bolj vzbudila katoliška zavest in utrdila dobra volja za lepo krščansko življenje.

1. Med moškimi časti sv. Cerkev kot prvega mučenca sv. Štefana, med ženskami pa slavijo cerkveni očetje kot prvo mučenko sv. Teklo, čeravno ni umrla mučeniške smrti, ker je niso umorile grozovite muke, katere je junaško pretrpela.

Tekla je bila hči bogatega moža v Ikoniju, glavnem mestu Likaonije v Mali Aziji, lepa, bogata in jako izobražena devica. Bila je že zaročena nekemu plemenitemu mladeniču. Kar pride sv. Pavel ob svojem prvem misijonskem potovanju tudi v mesto Ikonij in ostane v neki hiši, ki je bila ravno nasproti hiši Teklinih staršev. Kot jako olikana gospodična je z velikim zanimanjem poslušala nauke sv. apostola in je bila odslej njegova ukaželjna in vneta učenka. Sv. Pavel jo je krstil in takoj je sklenila, da se ne bo možila, marveč deviško živela ves čas. To je pa jako razjezilo njene starše, zlasti njeno mater, ki jo je šla sama tožit paganskemu poglavarju v Likaoniji. Ker je sodnik ne more z besedo pregovoriti, jo obsodi najprej na grmado; a kakor nekdanj oženj ni nič škodoval trem mladeničem v babilonski peči, tako tudi Tekli ni storil kar nič žalega. Nato se sodnik še bolj razsrdi in obsodi svetnico, da jo vržejo divjim zverem. Toda lev, ki so ga nadražili zoper Teklo, je bil bolj usmiljen kakor njena lastna mati. Začne se dobrikati devici in se mirno vleže pred njene noge. Sedaj pa jo vržejo v jamo, v kateri so bile kače in druga golazen; toda hipoma udari strela z neba in konča strupeno zalego. Tekla tudi sedaj ostane popolnoma nepoškodovana in slednjič uide svojim preganjalcem, izvoli si tiho samoto ter doseže veliko svetost in učka visoko starost. Prvi kristjani so to svetnico zelo častili in velika pohvala je bila za deklico, kateri so smeli reči, da je »druga Tekla«. Poleg sv. Mihaela in sv. Barbare je sv. Tekla pomočnica za zadnjo uro. Mašnik namreč moli pri umirajočih: »O Bog, reši milostno dušo tega umirajočega, kakor si rešil sv. Teklo trojne strašne stiske.«

2. Nekoliko pozneje, o Neronovem preganjanju, sta živela v Raveni na Laškem dva brata, ki sta bila doma iz Milana, zdravnik Ursicin in Vital. Ursicin je bil najprej klican pred cesarjevega namestnika, ki ga je obsodil v smrt. Najprej mu razkazujejo raznovrstno mučeniško orodje; tega se Ursicin

<sup>1</sup> O mučeništvu sploh — glej Duh. Pastir 1895, str. 309.



tako prestraši, da je videti, kakor bi omahoval. A brat Vital ga opominja, naj si vendar ne da oropati mučeniške krone, in Ursicin se zopet osrči ter pogumno trpi in umre kot nepremagljiv krščanski junak. Vital z velikim spoštovanjem pokoplje truplo svojega svetega brata mučenca. Ko to izve cesarski namestnik, ukaže prijeti tudi Vitala, kateri junaško pretrpi razne grozovite muke; ko pa namestnik vidi, da ga z navadnimi mukami ne more umoriti, ga ukaže sežgati. Ta plemeniti mučenec je srečni oče dveh drugih mučencev, bratov dvojčkov sv. Gervazija in Protazija, ki sta za sv. vero umrla v drugem preganjanju za časa Domicijana.

Po smrti mučenca Vitala se je njegova žena Valerija s sinovoma preselila v Milan, vsem sužnjikom dala prostost, svojo doto razdelila med uboge ter je tudi umrla mučeniške smrti vsled hudega tepenja, koje je prestala zaradi stanovitnega pričevanja svete vere. Kmalu potem sta prišla na vrsto tudi Gervazij in Protazij, ki sta po očetovi in materini smrti v nekem samotnem kraju živela v veliki svetosti in popolnosti. Zelo so ju čislali ondotni kristjani, zlasti tudi zato, ker sta bila zelo dobrodelnata in sta razdala ubogim vse svoje premoženje. Zato so ju zelo sovražili malikovalski služabniki. Vojskovodja Astazija, ki se je odpravljal na vojsko, so nalagali, češ, bogovi so jim naznanili, da ne bode zmagal, ako poprej Gervazija in Protazija ne pripravi do tega, da jim darujeta. Ko se oba brata temu odločno ustavljata, ukaže ju mučiti. Gervazija toliko časa pretepajo s svinčeno batino, da ga ubijejo; Protazija tudi dalje časa neusmiljeno pretepajo in potem obglavijo. Sv. Gervazij in Protazij sta bila v veliki časti v vsej katoliški Cerkvi; osobito pa v Milanu od l. 386., ko je sv. Ambrozij po nebeški prikazni poučen našel svete ostanke obeh svetnikov in jih dal v cerkev prenesti z veliko svečanostjo. Ob tej svečanosti se je zgodilo mnogo čudežev; posebno je ljudstvo strmelo, ko je slep kovač Sever nenadno izpregledal, ko se je dotaknil skrinjice, kjer so bile svetinje. Saj je pa tudi res bilo takrat treba nenavadne nebeške pomoči, ko se je moral sv. Ambrozij toliko boriti zoper ohole krivoverce, arijance, katerim je celo cesarica dajala potuho.

Zares ves čas bo slovela ta sveta mučeniška družina, dokler bo stala sv. Cerkev; o, da bi tudi k pravi gorečnosti povsod dramila zaspane in mlačne kristjane!

3. Pa pojdemo dalje. Ko je minulo tretje preganjanje in je po Trajanovi smrti zasedel cesarski prestol sicer miroljubni cesar Hadrijan, vendar preganjanje ni povsod prenehalo, ker se niso preklicali poprejšnji ukazi in ker so cesarja razžalili judje, ki so se vnovič vzdignili zoper Rimce; pagani so pa radi v eno vrsto stavili jude in kristjane. Torej imamo tudi iz te dobe več lepih zgledov, posebno veličasten se mi zdi tale:



Kakor nekdanj makabejska mati, tako junaško hrabrost je pokazala plemenita gospa Simforoza s svojimi sedmimi sinovi, krščanskimi junaki. V tihi in srečni samoti je živela bogoljubna vdova z otroki v lepem Tivoli pri Rimu. Oče Gétal je bil že zdavnej mrtev. Bil je imeniten častnik in je s svojim bratom Adamantinom dal življenje za Kristusa. Sedaj mu je imela slediti pa tudi že vsa njegova družina. Malikovalski služabniki so znali zvijačno prepričati cesarja, da mu bogovi ne bodo dali sreče, če jim ne daruje Simforoza s svojimi sinovi. Najprej pokliče Hadrijan mater in jo izkuša pregovoriti, da bi darovala malikom. Toda nič ne opravi niti z lepim prigovarjanjem niti s hudim pretenjem. Vedno mu odgovarja, da hoče tako ravnati, kakor nekdanj njen mož in da le ž njim želi biti v nebeškem veselju. Odvedli so blago gospo v Herkulov tempelj, obesili za lase in neusmiljeno pretepali; a čim hujše so bile bolečine, tem večjo srčnost je kazala. Tedaj ji navežejo težek kamen na hrbet in jo potopijo v bližnji reki. Njen brat Evgenij ji preskrbi časten pogreb.

Drugi dan pokliče cesar njenih sedem sinov. Enak pogum jih navdaja kakor prejšnji dan vrlo mater. Okrog Herkulovega templja zabijejo sedem kolov in nanje privežejo krščanske junake ter jim z nekim vretenom ude narazen vlečejo in natezavajo in potem z mečem umorijo. Hadrijan je neki sam določil, kako naj se izvrši: najstarejšemu, Krescenciju, prebodejo vrat, drugemu, Julijanu, prsi, Nemeziju srce, Primitivu trebuh, Justinu hrbet, Strakteju strani, in zadnjega, Evgenija, prekolejo od vrha do tal. Mrtva trupla so vso noč visela na kolih in šele drugi dan so jih pometali v globoko jamo. Pozneje, ko so prišli varnejši časi, pa so jih kristjani spoštljivo pokopali vsakega v poseben grob.

Kako se je pač razveselila ljuba družinica, ko se je polnoštevilno sešla v nebeški slavi in se bo skupno veselila vekomaj. Kolika čast za očeta in mater, ki znata tako vzgojiti vso svojo družino; blagor pa tudi sinovom, ki tako junaško izpolnjujejo želje svojih roditeljev!

4. V četrtem preganjanju za vlade Marka Avrelija vidimo v Rimu drugo, enako vzorno družino: sveto Felicito, ki je bila tudi mučena s svojimi sedmimi sinovi. Felicita je bila plemenita Rimljanka, ki je čistost obljubila v svojem vdovskem stanu ter molila noč in dan. S svojim prelepim zgledom je zelo pospeševala krščansko življenje. Zato so se paganski duhovni jezili in so pregovorili cesarja, da se bogovi ne dajo potolažiti, ako ne prisili imenitnih kristjanov, kakor je n. pr. Felicita, da bi jim darovali.

Felicito in njenih sedem sinov torej zaprejo in izroče mestnemu sodniku Publiju. S prilizovanjem, mikavnimi obljubami, s pretenjem in zmerjanjem hoče predstojnik najprej mater in potem sinove pripraviti ob vero. Toda zastonj je bil ves



njegov trud. Felicita odgovarja, da ima Sv. Duha, ki ne bo pustil, da bi jo premagal hudobni duh, in ko bi imela napačno usmiljenje s svojimi sinovi, bi bila to le neusmiljenost in brezbožnost. Sinovom pa prigovarja: »Glejte nebesa, otroci, glejte gor kvišku, tam vas pričakuje Kristus s svojimi svetniki; vojskujte se za svoje duše in bodite zvesti v ljubezni Kristusovi!« In tako so tudi storili vsi povrsti. Januvarij pravi, modrost Gospodova mi bo pomagala, da bom vse premagal; Feliks odgovarja, da ne on in ne njegovi bratje ne bodo odstopili od ljubezni Jezusa Kristusa; Filip reče, kdor daruje malikom, stavi v nevarnost večno zveličanje; Silvan pojasnuje, kdor časti hudobne duhove, bo z njimi vred pogubljen in gorel v večnem ognju; Aleksander, še nežen deček, pravi: »Služabnik Kristusov sem, njega spoznavam z ustmi, njega trdno hranim v srcu, njega molim neprenehoma; moja šibka mladost pa, kakor vidiš, ima staro modrost in moli le enega Boga.« Vital odgovarja, da ravno zato, ker želi živeti, moli pravega Boga in ne hudobnih duhov; slednjič odgovori še Marcijal med drugim: »Vsi, kateri ne spoznajo, da je Kristus pravi Bog, bodo vrženi v večni ogenj.« Publij je popisal vso obravnavo in izročil cesarju; cesar pa je hrabre vojščake Kristusove poslal k različnim sodnikom, ki so jih na razne načine mučili, slednjič pa so še mater obglavili. — Cerkveni očetje močno proslavljajo tudi to plemenito mučeniško družino; mi pa se učimo od takih stanovitnih junakov vsaj toliko poguma, da bomo veselo in natanko opravljali vsaj te male dolžnosti, katere nam sedaj naklada sv. Cerkev.

5. Naj omenim še nekaterih vzornikov iz vojaškega življenja. Za časa preganjalca Dioklecijana, ki je med zadnjimi preganjalci kristjanov v prvi dobi, je bilo že toliko kristjanov, da se je bilo že bati njihove moči, ako bi se vzdignili in začeli vojskovati zoper pagane. Zato se je hotel najprej prepričati in zagotoviti zvestobe svojih vojakov. Nad vse kruto se je pri tem obnašal njegov sovladar Maksimijan. V njegovi vojski je bila legija, 6000 samih krščanskih vojakov, ki se je imenovala *tebajska*, ker so bili večinoma vojaki iz egiptovske province Tebajde. Maksimijan zapove, naj darujejo, kakor drugi, malikom; a vsa legija, s krščanskim poveljnikom junakom Mavricijem na čelu, odločno izreče, da rajši vsi umrjé, kakor da bi se pregrešili zoper svojo vero. Maksimijan se razsrdi in ukaže obglaviti vsakega desetega moža. Ko se je izvršilo to grozovito povelje, zahteva od ostalih, naj izpolnijo njegovo voljo; a junaški vojščaki se ne dajo preplašiti in zopet je bil obglavljen vsak deseti mož. Še v tretje ponovi kruti trinog svojo zahtevo, a vsi mu odločno odgovorijo po svojem načelniku Mavriciju: »Mi smo tvoji podložniki, obenem pa tudi služabniki božji; kakor doslej, te bomo natančno slušali, le da tvoja povelja ne smejo nasprotovati božji volji!« Sedaj pa tri-



nožova jeza ni poznala nobene meje več, marveč zapove kruto posekati in pomoriti še vse druge. Zares veličastna vojska! Kako so se je razveselile v nebesih vse angelske vrste!

Še en zgled junaških vojakov naj omenim iz poznejšega časa, ko je na vzhodu vladal Licinij že za vladanja cesarja Konštantina Velikega. V mestu Sebaste v Armeniji je bilo zatoženih 40 vojakov, da nočejo darovati malikom. Cesarjev namestnik se veliko trudi, da bi jih pregovoril; a vse zaman. Ves razsrjen jim ukaže najprej s kamenjem usta razbiti, potem pa sam pri sebi premišljuje, kako bi jim pripravil najbridkejšo smrt. Bilo je ravno v zimskem času in hud mraz je razsajal, a neusmiljenež obsodi vojake, da morajo naги zunaj mesta na zamrzlem jezeru prebiti celo noč; obenem pa ukaže precej zraven na bregu napraviti gorko kopališče, da bi imel precej pri rokah najprijetnejšo postrežbo in zabavo, katerikoli bi hotel zatajiti svojo vero. Lahko si mislite, kako strašne bolečine so trpeli, kako jim je zastajala kri, kako so se jim krčile žile, kako so jim polagoma otrpli vsi udje. A s tresočim pa odločnim glasom so se tolažili in osrčevali: »Štirideset nas je stopilo na bojišče; daj, o Gospod, da doseže krono zmage vseh štirideset in da niti enega ne bo manjkalo pri nebeškem zmagoslavju.« Častnik na straži se ni mogel načuditi tako zmagoviti srčnosti; kar zagleda množico angelov, ki se v nebeški svetlobi bližajo z 39 kronami, da bi kronali junaške zmagovalce. Mož strmi in premišljuje, kaj neki to pomeni, da je naštel le 39 kron, čeravno je navzočih 40 mučencev. In glej, ko tako premišljuje, zapusti eden izmed njih, ki ni imel več poguma, da bi še dalje prenašal grozoviti mraz, svoje svete tovariše in hiti h gorkemu kopališču; a zastonj je iskal rešenja; ko pride njegovo zamrzlo telo v gorko kopel, takoj umrje. Vse to tako zelo presune stražniku srce, da brž zbudi speče tovariše in jim zakliče: »Tudi jaz sem kristjan!« in hipoma vrže obleko raz sebe in se pridruži junaškim mučencem, ki se ga močno razveselijo, ker bodo tako polnoštevilno prišli pred božji prestol, kakor so prosili Boga. Ko slednjič mine dolga zimska noč, so prestali hrabri junaki svoje grozovite muke in so ležali mrtvi ali vsaj otrpneli na ledu. Živel je le še eden izmed njih, Meliton, nenavadno krepak in lep mladenič. Na bregu je bila pripravljena grmada, da bi sežgali svetniška trupla in potem njih pepel skozi prebiti led pometali v vodo. Druge svetnike naložijo in prepeljejo na grmado; Melitona pa, ki je bil še živ, popustijo in ga zagrnejo s plaščem, češ da ga bo mogoče še sedaj pregovoriti k odpadu. Veliko kristjanov je bilo navzočih; med njimi tudi mladeničeva mati. Kaj stori? — Ta vrla mati, ki je vzgojila takega junaka mučenca, hiti k njemu, ga pobere in sama nese za vozom. Preden pride ž njim do voza, umrje Meliton. Položi ga k drugim na grmado in reče, ne žalostna, marveč veselo utolažena: »O, moj ljubi sin! dovrši s svojimi tovariši srečno potovanje,



da ne boš ti edini, ki bi se pograšal v njih vrstah ter bi se pozneje predstavil Gospodu kakor drugi!« Tako je šlo štiri-deset zmagovalcev v nebeško slavo, da tam vekomaj obhajajo rajsko zmago-slavje!

Opisal sem vam le nekaj mučenikov vzornikov iz prve dobe krščanstva, enakih je še brez števila. Tudi mi smo kristjani; torej so bili le-ti naši bratje in sestre. Ali se ne bomo sramovali, ker smo jim tako malo podobni, da se nam kar precej zdi vse pretežko, kar je za Boga in za nebesa. Ali bi še mogli takim junakom primerjati one sedanje mlačne kristjane, ki se še toliko ne potrudijo, da bi pred molitvijo naredili pošten križ, pošteno odmolili par kratkih molitvic in med sv. mašo uboge pol ure porabili v počesčenje božje! Oj, obžalujmo svojo mlačnost in dušno lenobo ter odločno sklenimo, da bo odslej drugače, da bomo vestno izpolnjevali vsaj te male dolžnosti, ki jih sv. Cerkev zahteva od vsakega kristjana. Amen.

Ant. Kržič.

## Praznik sv. Petra in Pavla.

### Posnemajmo sv. Petra!

Trije so, kateri pričujejo na zemlji:  
Duh in voda in kri. 1. Jan. 5, 8.

Velik in pomenljiv, vesel in navduševalen praznik obhajamo danes. Spominjamo se dveh važnih dogodkov. Prvi dogodek je žalosten: pred seboj vidimo v duhu večno mesto — Rim, v katerem sta ob času cesarja Nerona današnja svetnika dala svoje življenje za Jezusa. Sv. Peter je bil križan z glavo navzdol obrnjen; sv. Pavel je bil obglavljen. Torej smrt — žalosten dogodek. — Drugi dogodek je pa vesel in navduševalen: namreč ta, da ta Peter ni bil navaden človek, ampak poglavar sv. Cerkve. Torej: Kristus je zidal svojo Cerkev na trdno skalo. Dal ji je nezmotljivega učenika, Petra; in ta Peter še vedno živi in bo živel do konca sveta — v rimskih papežih. To je pa veseli dogodek današnjega praznika.

Vendar, predragi, danes ne bomo govorili o rimskem papežu, kaj da je, ampak govorili bomo o Petru in o sebi. Oglejmo si nekoliko bliže sv. Petra! Kak duh ga napolnjuje?

I. Sv. Peter je bil torej poglavar sv. Cerkve. On je bil namestnik Jezusov tukaj na zemlji, in kot tak je moral ves goreti in pričevanje dajati za Gospoda Zveličarja. In to je on tudi storil. Sv. Janez evangelist pravi v svojem prvem listu: »Trije so, ki pričujejo na zemlji: Duh in voda in kri« (1. Jan. 5, 8).



Te besede se dajo kaj lepo obrniti na sv. Petra, čigar celo življenje ni bilo drugega kot glasno pričevanje o Jezusu.

1. Sv. Peter je pričal o Kristusu najprvo z *duhom*, t. j. s svojo vero v Jezusa in s svojo apostolsko gorečnostjo, s katero je delal zanj. Verovatí v Jezusa se pravi, za resnico imeti, da je Jezus pravi Bog. To vero je pokazal sv. Peter še, preden je bil postavljen za vrhovnega poveljarja. Gospod vpraša apostole: kaj ljudje mislijo o njem. Pa mu odgovore: Eni pravijo, da si Elija ali kdo izmed prerokov. Nato jih Jezus slovesno vpraša: kdo pa vi mislite, da sem? Tu pokaže Peter očitno in slovesno svojo vero, rekoč: »Ti si Kristus, Sin živega Boga.« V imenu vseh apostolov to reče. Zato ga pa Gospod kot za plačilo tudi postavi nad vse apostole, rekoč: »Ti si Peter, skala, in na to skalo bom zidal svojo Cerkev in peklenska vrata je ne bodo premagala.« Hotel je reči: Ti in tvoji nasledniki, rimski papeži, naj bodo trdna podlaga, na kateri bo zidana moja Cerkev; in ker se ti in tvoji nasledniki s pomočjo Sv. Duha ne boste mogli v veri zmotiti, zato tudi Cerkev: škofje, mašniki in drugi verniki prave vere ne bodo izgubili, dokler se bodo držali rimskega papeža.

Poglejmo drugi dogodek, ki nam kaže sv. Petra vero in gorečnost za Jezusa Kristusa! Ne samo pred apostoli je sv. Peter pričal o Jezusu, ampak tudi pred svetom, pred postavno posvetno oblastjo, pred gosposko. Bilo je po binkoštni nedelji, t. j. po prihodu Sv. Duha. Ves izpremenjen in srčen stopi sv. Peter pred zbrano množico ter jame govoriti. O čem? O Jezusu Kristusu križanem! V ostrih besedah očita Judom njihov greh, da so umorili nedolžnega Zveličarja. In judovska gosposka, ona prepove sv. Petru nadalje o tem govoriti, sicer bo umorjen! Toda sv. Peter, ali se boji, ali se ustraši, ali odneha, ali molči? O, nikakor ne! Pričevanje daje o Jezusu tudi pred posvetno gosposko, rekoč: »Sami sodite, ali je prav, da vas bolj ubogamo kakor Boga!« (Dj. ap. 4, 19.) Hotel je reči: Kristus nam je zapovedal učiti, rekoč: »Pojdite po vsem svetu in učite vse narode!« On je pa pravi Bog, torej ga moramo bolj ubogati kot vas, ki nam prepovedujete. In ni se bal ne muk, ne tepenja, ne žuganja, ne trpljenja. — Tako je torej sv. Peter pričal o Kristusu tudi pred svetno oblastjo; tako ga je ljubil. — In pozneje, o koliko je delal za svojega Gospoda! Vodil je vso Cerkev; sklical je prvi cerkveni zbor; sam je razločno določil verske resnice in tako konec storil nekemu prepiru med kristjani in judi. Pa ne samo to: tudi sam je šel po širnem svetu oznanjevat sv. evangelij. On je bil prvi apostol, ki je prišel v Rim, ki je bil tedaj še ves paganski. Ustanovil je tam svojo škofijsko stolico ter jih na tisoče izpreobrní k Jezusovi veri.

2. Pa ne samo z duhom, t. j. z vero, ampak tudi z *vodo* je pričal o Kristusu. To se pravi: točil je iz ljubezni do njega solze in potil vroč pot. Točil je solze; tu mislimo najprvo solze



k e s a n j a nad grehom. Znano je, da je zatajil svojega Gospoda. »Jaz ne poznam tega človeka,« je rekel na dvorišču velikega duhovnika. Toda Kristus je Petra pogledal. Ta pogled je presunil njegovo dušo; spoznal je svoj greh; »vun je šel in se je bridko zjokal,« pravi sv. pismo. In ta svoj greh, pravijo cerkveni pisatelji, je obžaloval celo svoje življenje. Zjokal se je pri vsakem petelinovem petju, tako da se mu je poznal sled solzá na licih. Točil je pa tudi solze nad drugimi ljudmi. Pomislimo le! Bil je duhovni oče vseh vernikov, pastir cele Kristusove črede. Kako je moralo boleti njegovo srce, ko je videl še milijone ljudi v paganstvu, v malikovanju; ko je videl, da so pri tolikih vse njegove pridige brez sadu! Kako je moralo zaboleti njegovo srce, ako je čul o hudobiji, o zločinu in grehu, kateremu je bila vdana ta ali ona ovčica: katoliški kristjan ali kristjana! Pa ne samo solze, potil je tudi v r o č p o t. V svojem apostolskem delovanju — koliko je moral trpeti! Bil je reven, brez denarja in kot tak je prepotoval in obhodil cele dežele. Vsakdo si lahko misli, da je bilo v tedanjih časih, ko še niso imeli tako uglajenih potov in hitrih železnic — da je bilo z njegovim apostolskim delovanjem veliko trpljenja in potú združenega. Glejte! tu imamo zopet lepo izpričevanje, katero je dal sv. Peter svojemu Gospodu — z v o d o: solze je točil in pot je potil v službi svojega Gospoda.

3. Zlasti močno izpričevanje pa je dal sv. Peter o Kristusu — s k r v j o, t. j. rajši je umrl, kakor pa Kristusa zatajil. Po trudapolnem življenju, v katerem je delal in trpel za svojega mojstra, je prišel slednjič na križ. Pribit je bil nanj — pa z navzdol obrnjeno glavo; tako je sam prosil, »ker nisem vreden, da bi bil tako križan kot moj Gospod,« je rekel. Tu je torej prelil svojo kri, katera je pričala o sv. Petra veri in ljubezni do Jezusa.

Tu imamo, predragi, trojno izpričevanje sv. Petra o Kristusu: z duhom, z vodo in krvjo.

II. Govorili smo do zdaj o sv. Petru. Kaj pa naj rečemo — o s e b i? Da se bomo današnjega praznika bolj veselili, se moramo tudi mi pridružiti sv. Petru.

1. Da bomo kaj sadu od današnjega dneva imeli, moramo tudi mi skleniti: pričevanje dajati Gospodu Zveličarju: z d u h o m, t. j. skleniti, da hočemo sveti katoliški veri zvesti ostati ter jo živo, namreč v delih kazati. Ravno dandanes je, predragi moji, to storiti potreba. Dandanes, ko si satan po svojih verskobrezbriznih služabnikih tako prizadeva, da bi vas odcepil od katoliške Cerkve. Ali vam ni znano, kako si prizadevajo sovražniki svete vere, da bi vi začeli sovražiti duhovščino, zlasti škofe? Ko si tako prizadevajo, da bi vam pristudili cerkvene bratovščine, cerkvene redove itd., ali vam ni znano, kaj so pisali o tretjem redu, o Jezusovi družbi itd., ravno dandanes, pravim, ko si satan za to toliko prizadeva, da bi vas iztrgal iz naročja svete katoliške Cerkve — ravno dandanes je



treba skleniti: tega se hočem držati, kar me uče papež in škofje; kajti nje in nobene druge je Kristus postavil določevati: kaj je pravo, kaj ni pravo, kaj je katoliško, kaj ni katoliško. Zato, predragi, zopet opominjam: s katoliškim srcem se nikakor ne strinja podpirati in razširjati liste, ki sovražijo sveto Cerkev, blatijo papeže in škofo, smešijo cerkvene naprave. Duh v teh listih je protiverski, proticerkven in protikatoliški.

2. Dalje moramo svoje pričevanje za Kristusa dati z v o d o, t. j. s solzami. Žal nam mora biti, da smo razžalili Boga; sočutje moramo imeti s trpečim Zveličarjem in z vsemi zavoljo svete vere preganjanimi; hudo nam mora biti, ako se katoliška Cerkev zatira in katoliško gibanje zabranjuje.

3. Predragi moji! Dandanes moramo vsestransko pričevanje dajati o Jezusu; potegovati se za sveto vero z odpravljanjem slabih in razširjanjem dobrih časopisov; dalje: popolnoma stati na strani škofov in duhovnikov, pobijati versko-brezbrižna načela — vse to, predragi, dandanes ni brez težav. Toda — tu moramo pripravljeni biti kaj trpeti; s k r v j o moramo o Jezusu pričati, t. j. četudi naravnost krvi ne prelivamo, ali trpeti moramo kaj! Naj te kdo, predragi, zavoljo katoliškega prepričanja po strani, ježno gleda; naj te sovraži, nič ne odjenjaj, vztrajaj v dobrem, plačilo ne bo izostalo.

Sv. Peter, poveljčan v n e b e s i h, na tebi so se najlepše izpolnile besede Jezusove: »Kdorkoli bo mene spoznal pred ljudmi, ga bom tudi jaz spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih« (Mat. 10, 32). Izprosi nam, da posnemamo tebe, da dajemo Bogu izpričevanje z d u h o m, v o d o in k r v j o, in se kdaj vekomaj s teboj veselimo v nebesih. Amen.

Franc Birk.

## Pogled na slovstvo.<sup>1</sup>

**Petra Bohinjca izbrani spisi.** II. zvezek: **Sredozimci.** Cena broširani knjigi 60 vin., vezani 1 K. Založilo, natisnilo in izdalo »Tiskovno društvo v Kranju«.

Peter Bohinjec zna tudi v prilikah lepo učiti. Ta zvezček njegovih spisov je namenjen slovenskim dekletom kot razvedrilno berilo. Pisatelj pravi: za požinjko. Prav! Pa je imel bržčas še tudi kak prikrit namen duhovnega dela usmiljenja? Tuintam bo morda zasklelo — ta rod je priznalo zelo občutljiv! — pa tudi mnogokod kot blisk razsvetlilo grapavo ali žlednato pot. Ridendo dicere verum — to je poleg obče hvaljenih vrlin Bohinjčevega peresa še posebna znamenitost tega zvezka.

Spominjamo se pa ob tej priliki z veseljem tudi Bohinjčevih resnobnih, praktičnih, iskrenih in duhovitih homiletičnih esayev, raztresenih po raznih letnikih »Duhovnega Pastirja«. Pisatelj je obhajal letos svoje abrahamovanje. Tudi »Duhovni Pastir« se pridruži s posebno hvaležnostjo Bohinjčevim množičnim čestiteljem. Še mnogo jasnih, rodovitih let! **Jos. Volc.**

<sup>1</sup> Druga slovstvena poročila smo morali radi pomanjkanja prostora prihraniti za prihodnji zvezek.